ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

6 динара

БРОЈ 1374

28.4.1978. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XXXIX

НМ

1. МАЈ

Ripley — Веровали или не!

Кларенс Дероу

(1857—1938)
чувени амерички адвокат, бранио је у својој каријери **100** особа оптужених за убиство — и ниједна од њих није била осуђена на смрт.

Распореди бројеве од 1 до 16 тако да збир у свим правцима буде 34.

Решење:

1	10	7	16
15	8	9	2
14	5	12	3
4	11	6	13

или

1	15	14	4
12	6	7	9
8	10	11	5
13	3	2	16

Џиновски мравињаци

у Тангањики (Африка) високи су и по **7,5 метара.**

Вилијам Ф. Коди — Буфало Бил

(1846-1917)
водич у америчкој војсци и познати добављач бивољег меса за раднике на изградњи железничких пруга на Дивљем западу, организовао је групу коју је назвао **Ревија Дивљег запада** и с којом је годинама путовао по Америци и Европи.

Камени човек и његов пас

у близини Сејмура (САД) вајарско су дело природе.

Румер Годен

књижевница из Сасекса (Енглеска) научила је да пише у **четвртој,** години, почела је да пише у **петој** а своју **аутобиографију** завршила је у **седмој.**

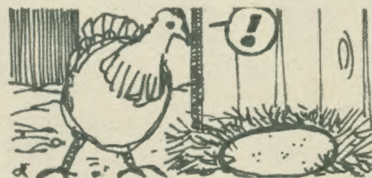
1-29

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

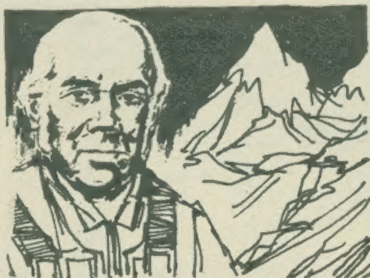
● један рибар са Волге упецао је рибу која је у устима имала најлон од удице и пројектил 16 мм који није експлодирао. Утврђено је да је риба држала то у устима најмање три месеца.

● у руском граду Ош једна кокошка снела је јаје са девет жуманаца. Јаје је било дугачко 13,5 см и широко 1,5 см.

● швајцарски алпиниста Готлиб Штудер (1804—1890) у току 62 године бављења планинарством освојио је 710 врхова који су сви били виши од 3000 м.

● грчки филозоф Хераклит, упркос свом великом таленту и знању, упорно је тврдио да Сунце није веће од човечјег стопала јер је, сматрао је он, потребно само да се испружи прст према њему па да се оно заклони.

● Џон М. Ботс примљен је у адвокатски сталеж Вирџиније 1820. године када је имао 18 година и пошто је проучио законе за само шест недеља.

● секира која се користи на северу Камеруна служи и као монета. Две такве секире, на пример, вреде колико и једна овца.

● у блиској будућности у Сједињеним Америчким Државама контрола саобраћаја обављаће се посредством сателита. Системом фотографија која ради на принципу ласера знаће се број и врста возила која у једном тренутку прођу улицом неког града.

● једна врста глисте која живи у Аустралији може да достигне дужину и преко два метра.

● ниво подземног језера које се налази у једној пећини у Холандији диже се и спушта неизменично сваке седме године.

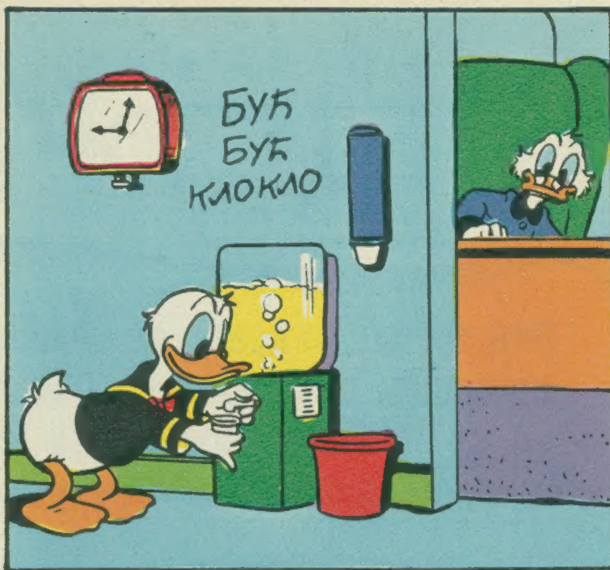
● Енглескиња Чети Купер била је, на Олимпијади која је одржана 1900. године, прва жена која је добила олимпијску медаљу пошто је победила у појединачном такмичењу у тенису.

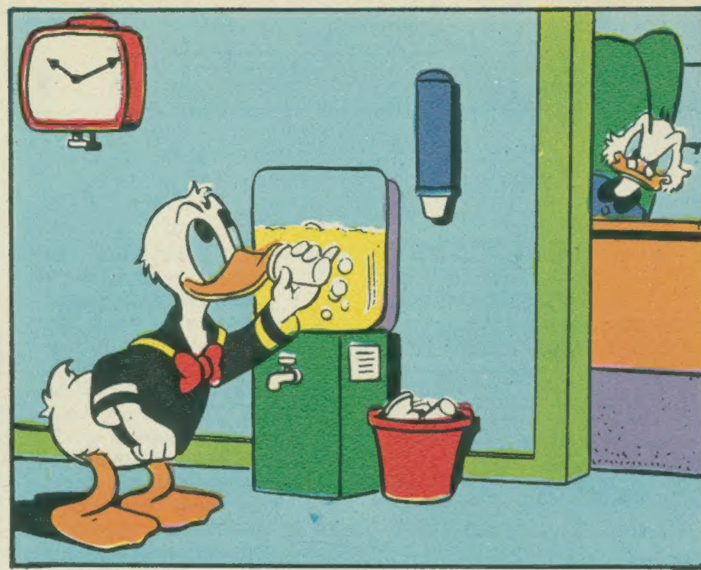

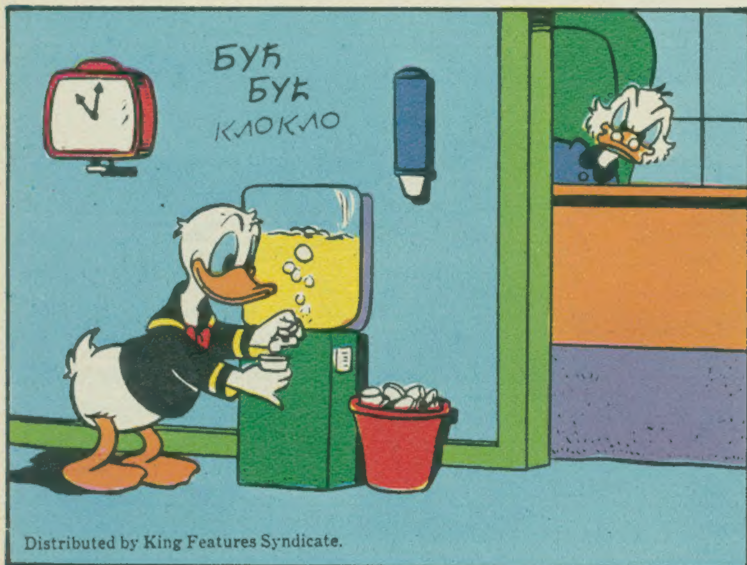
● због разлике у брзини кретања између Земље и Месеца, помрачење Сунца може да траје највише 7 минута и 28 секунди, а помрачење Месеца до три и по часа.

Walt Disney

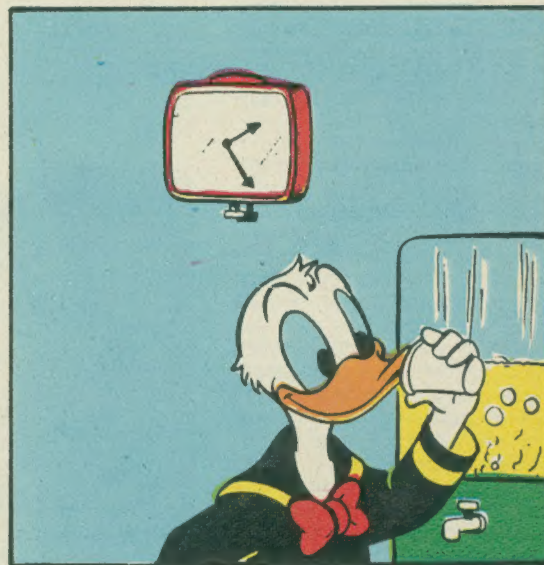
ПАЈА ПАТАК

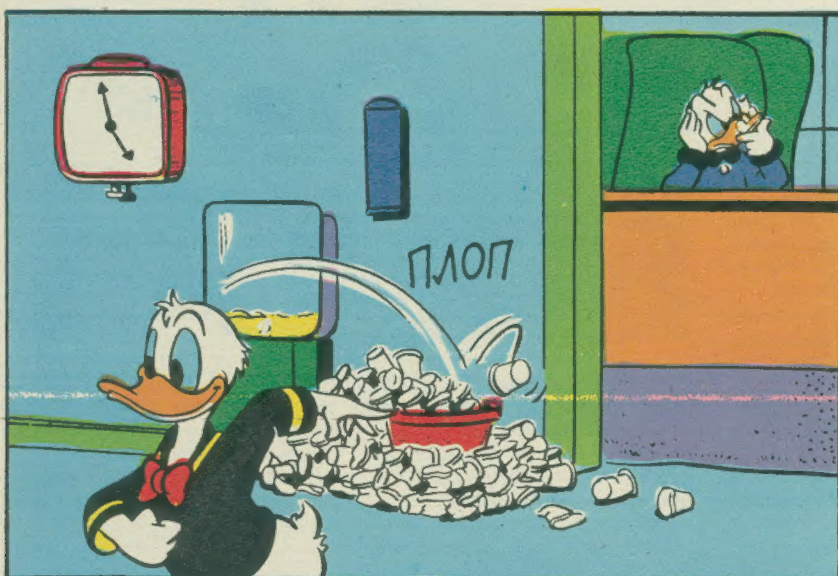

АКЦИЈА ЗА ПРВОМАЈСКУ ПРОСЛАВУ

ПУЦЊИ У ПО

Пожаревац је врвео од немачких војника и гестаповаца, али никоме од њих није пало у очи да се грађани окупљају у мање групе, а затим појединачно нестају у непознатом правцу.

Пожаревљани су погружено стајали по тротоарима и тужним погледом пратили улазак немачких трупа у град. Газећи тврдим кораком, војници Вермахта бацали су повремено поглед на народ а онда, пуни себе, окретали главу гледајући право.

Истог дана увече, 18. априла 1941. године, командант града Тиксе већ је примио први извештај.

— **Све је мирно! Наше трупе су се сместиле! Гестапо контролише домаћу полицију и брзо узима ствар у своје руке!** — суво је рапортирао један официр.

— **А комунисти?** — процедио је командант града.

Официр са лицем воштане фигуре кратко је одговорио да о томе још нема података, посебно наглашавајући да ће Гестапо умети да се побрине за те „отпаднике", а затим се удаљио.

Тиксе је остао замишљен Али, ускоро се и разведрио. Приче које је нешто раније чуо о опасности од комуниста чиниле су му се претераним. Одмахнуо је руком и пошао на починак. Над Пожаревцем се спуштала ноћ, влажна и хладна као да није било пролеће.

ДА ИЗВРШИМО ПРОБУ!

Тог дана на улици се нашао и посматрао улазак окупатора у град и бивши студент двадесет седмогодишњи Божидар Димитријевић Козица. Грло му се стезало, а срце играло.

Дошавши кући, дуго је лежао на кревету и гледао у таваницу. Откако је постао секретар Окружног комитета за Пожаревац на њему је почивала велика одговорност. Додуше, посао заступника неких издавачких фирми из Београда пружао му је легалност и слободу кретања, тим више што се ни на списку полиције није налазио као „црвени". Али, водити комитет целог краја као што је био пожаревачки није било баш тако једноставно.

После два дана сазвао је окружно поверенство. Његови чланови, укупно шесторица другова, дошли су у заказано време, један по један, на оближње узвишење Тулбу где се налазио парк и ту се наводно случајно упознали и заподенули разговор. Козица је одмах прешао на ствар.

— **Рат са Немцима на отвореном простору је једно, а илегалан рад у граду друго. За нас су значајне обе ствари. Са Гестапоом ће ићи тешко. Проваљиваће нас, хапсити, мучити и убијати. Зато морамо деловати као савршен сатни механизам. Припадници ћелије у једном делу града не смеју знати за оне у другом, па тако у случају хапшења под теретом батина неће моћи да одају више од неколико људи, јер су ћелије мале. Осим тога, наша сигурност зависиће и од лозинки, начина међусобних сусрета и уговарања састанака. Замислио сам систем, али је неопходно извршити пробу! Закључио сам да је за то најпогоднија прослава Првог маја, коју ћемо организовати Немцима пред носем. На прославу ћемо довести преко стотину људи!**

КАО САВРШЕН САТ

Чланови поверенства су се згранули. Како, кад Пожаревац врви од гестаповаца и непријатељских војника!? Зар Козица не може да их упути у детаље функционисања конспиративног механизма и организације, па да се сви на миру разиђу кућама. Али секретар Окружног комитета је по што-пото хтео да се изврши проба.

— **О детаљима — на следећем састанку 28. априла, овде у исто време! А сада да се растуримо!** — устао је Козица и први пошао.

Поподне се нашао са партијским инструктором Драгачевцем Чедом Васовићем који је под лажним именом радио у кројачкој радњи Владе Милентијевића Гандија и с њим разрадио детаље плана. Сада су само њих двојица знали за све елементе акције. Провала није могла доћи у обзир.

Други састанак на Тулби поново је окупио све чланове поверенства. Прихватили су план. Ипак, извести стотину људи из града... то им је тешко ишло у главу, али су ћутке и радо прихватили задужења.

Чеда је био одушевљен Козичином идејном. План је био савршено разрађен. Наиме, секретар Окружног комитета никоме од чланова поверенства није рекао где ће се прослава одржати, већ их је појединачно звао у страну и налагао им да обавесте по једну ћелију у граду (укупно их је било пет) о прослави и обавежу је да обезбеди долазак двадесетак људи, с тим што су они морали да долазе на одређена места у граду са

...ОДНЕ

знаком распознавања и у тачно одређено време (за сваког појединца оно је било различито). Тако је сваки члан поверенства знао само за један прихватни пункт, али не и за човека који је прихватао придошлицу и говорио им где да иду на прославу. Те људе обезбедио је Козица. Ни они нису знали једни за друге, а такође нису познавали чланове поверенства. У случају провале страдао би само човек-веза на улици и онај који би у том тренутку примао од њега обавештење о месту где је заказано славље!

ТИКСЕОВ БЕС

Замишљена акција беспрекорно је изведена. На одређеним пунктовима људи су сабирани и отпремани даље. Прослава је одржана у Мининим водама, неколико километара од Пожаревца. Трајала је скоро три часа. Поред ватреног говора који су одржали Козица и Чеда, изведен је уметнички програм. И не само то: Чеда је делио црвене каранфиле! Сељани са околних њива зачуђено су посматрали шта се збива.

У подне слављеници су се вратили у град, један по један, и измешали са другим грађанима.

Требало је да прође неколико дана па да командант града и Гестапо сазнају за ову нечувену „дрскост" комуниста. Подигнута је на ноге војска и дугачка колона до зуба наоружаних војника Вермахта кренула је на Минине воде. Тамо су нашли само изгужван папир и отпатке хране.

Тиксе је наредио војницима да окрену оружје према ливади на којој је одржана прослава и пуцају по њој! Док су меци орали тле, он је урлао као помаман:

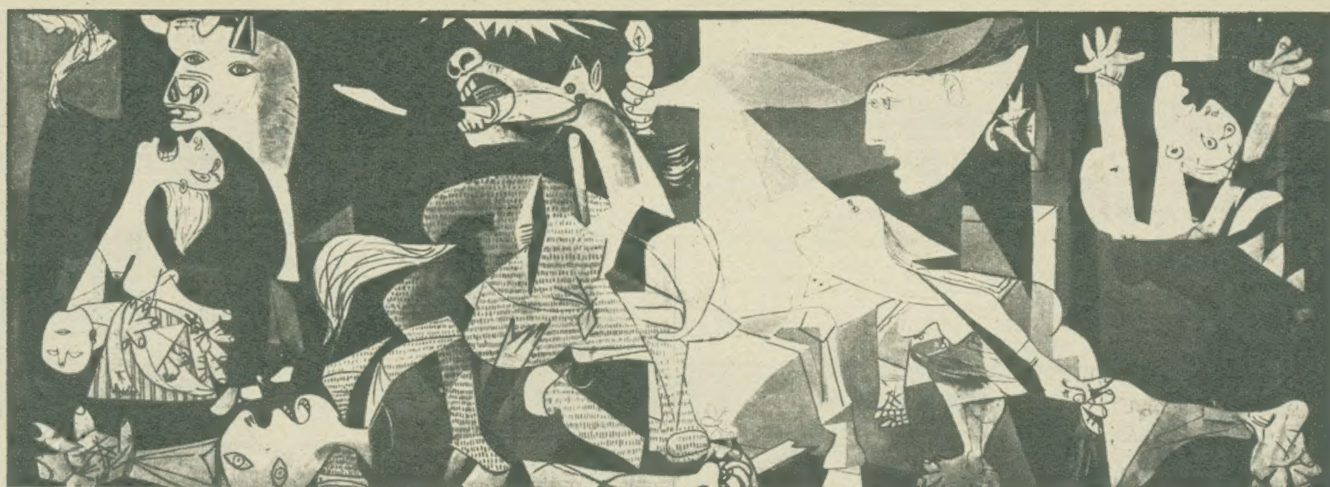
— Пуцајте на ту погану земљу! Пуцајте, пуцајте!..

И војници су пуцали, не знајући зашто. Било је тачно подне.

Козица није дочекао слободу: погинуо је августа 1944. у селу Петки, недалеко од Пожаревца. Тешко рањен потражио је уточиште у једној земуници. Немци су га открили и опколили. Да им не би пао жив у руке, активирао је бомбу испод себе. Ни Чеда Васовић није дочекао крај рата: пао је у љутом окршају са непријатељем на Рановачком Црном Врху јануара 1942.

М. Тодоровић

Вечни јаук Гернике

НА СВЕТСКОЈ ИЗЛОЖБИ 1937. У ПАРИЗУ, У ПАВИЉОНУ РЕПУБЛИКЕ ШПАНИЈЕ КОЈА ЈЕ КРВАРИЛА ПОД УДАРОМ ФАШИСТИЧКИХ АРМИЈА, ЈЕДИНИ ЕКСПОНАТ БИЛА ЈЕ ПИКАСОВА СЛАВНА СЛИКА.

У ноћи између 19. и 20. јула 1936. године почела је велика трагедија Шпаније: побуњеничке трупе генерала Франка из Марока, са Балеарских и Канарских острва, помогнуте Хитлеровим нацистима и Мусолинијевим фашистима, напале су Републику и у силном налету окупирале њен западни део. Распламсао се крвави, немилосрдни грађански рат.

У то време у Паризу се припремала Светска изложба 1937. Шпанска Република, у ма колико тешком положају била, сматрала је питањем части и доказом свог постојања учешће на тој изложби. Зато се почетком јануара 1937. обратила најпознатијим шпанском сликару Паблу Пикасу, који је од почетка века живео у Паризу, да за шпански павиљон на Марсовом пољу изради декоративну слику.

Пабло Пикасо је тада имао 56 година. Ватрени републиканац и огорчени антифашиста, Пикасо је размишљао како да се одазове апелу из Мадрида.

Злочин у земљи Баска

На северу Шпаније, под Пиринејима, слободољубиви Баски, са свих страна окружени фашистичким окупаторима, прогласили су своју земљу независном и прозвали је старим именом Еускадија, изабрали свој први парламент и кренули на фронт против Франкових фашиста. Каудиљо није могао да трпи ту слободну енклаву на територији коју је већ сматрао освојеном, па је 31. марта 1937. издао наређење за велику офанзиву против Еускадије.

Баски су огорчено бранили свој завичај и више од два месеца одбијали бесомучне налете елитних Франкових јединица. Разбеснели каудиљо је тада, 26. априла 1937, одлучио

да погоди Баске у најосетљивије место: разори Гернику.

Није случајно изабрао тај градић од 3000 становника на обалама Мандака. Герника је светиња Баска. У њој се налази сасушено стабло циновског храста под којим су у древним временима баскијски „феуроси" полагали народу заклетву верности.

Двадесет шести април је био недеља и пазарни дан у Герники. Са свих страна у градић су дошли људи из околних села, углавном старци, жене и деца, јер су мушкарци били на фронту, да продају плодове земље и купе оно што им је потребно.

У четири сата после подне изненада су забрујала звона са старе цркве. Настао је тајац на улицама, а онда су се зачули авионски мотори.

Осветничка слика

Над светим градом Еускадије појавили су се авиони Герингове легије „Кондор". Читав сат и по „хајнкели" и „јункерси" тукли су бомбама и митраљеским рафалима мали град слободарске земље. Беле и жућкасте куће са шареним вртовима претворене су у непрегледну гомилу рушевина, а под рушевинама и на разривеним улицама лежали су лешеви стараца, жена и деце. У Герники је тог једног дана за сат и по убијено 1654, а 889 људи је тешко рањено.

Вест о злочиначком масакру у Герники погодила је Пабла Пикаса као удар грома. Читав сат је непомично зурио пред себе. Онда је задрхтао, стегао вилице и песнице. Тугу у срцу потиснуо је осветнички бес.

— Тако се сигурно осећао Гоја кад је почео да слика Стрељање оних који су пали за слободу! — помислио је. — **Гернико! Гернико, ти си крв моје крви! Осветићу те, Гернико!**

Грозничаво је зграбио блок и угаљ. Нервозним покретима је вукао црте. Бик, симбол Шпаније пада, усправља се и опет пада! Голуб на рамену ратника са сломљеним мачем! Жена у пожару! Жена с дететом, мртвим дететом у рукама, окружена пламеном. Шпанска „матер долороза"! Другачија од свих мајки које је насликао, а насликао их је много, врло много!

Четвртог дана по трагедији Гернике Пабло Пикасо је имао слику. Слику у којој ће „ликовна експресија бити ужас, линија плач, деколорисана боја бол, а све заједно продорни, опори, вриштећи и вечни јаук"!

Пикасо је одлучио да направи слику великих размера. Лутао је Паризом тражећи погодан и довољно простран атеље. Сетио се тавана у Улици де Гранд Огистен на коме је његов истомишљеник, велики глумац и режисер Жан Луј Баро припремио „Нуманцију", драму која је славила храброст становника Шпаније у борби против римских легија 133. године пре наше ере. У ту исту зграду сместио је славни Балзак јунаке свог романа „Непознато ремек-дело".

Пикасо је на том тавану на велики рам разапео платно дугачко 7,82 а широко 3,51 метра. Као у трансу бацио се на посао. Шест верзија слике је одбацио. Седма, сва у симболима, насликана темпером у белим, сивим и црним тоновима, била је једини експонат у шпанском павиљону на Светској изложби 1937. Усамљена у пространом павиљону представљала је највећу и најречитију оптужбу против Франка и његових фашистичких помагача.

»Герника« као инспирација

„Герника" се данас налази у једној посебној сали у Музеју модерне уметности у Њујорку. После завршетка грађанског рата у Шпанији била је изложена у Лондону, 1953. у Сао Паолу, 1956. у париском Музеју декоративних уметности, Амстердаму, Бриселу и Минхену.

Пикасово ремек-дело, најславнија слика нашег века, инспирисала је многе уметнике за друга уметничка дела. Песник Пол Елијар, Пикасов пријатељ, посветио јој је једну од својих најбољих поема. Познати композитор и директор париске Опере Жорж Орик, инспирисан Пикасовом монументалном сликом, написао је једну од својих најбољих партитура. Један од најпознатијих режисера француског „новог таласа", Ален Рене снимио је потресни филм о „Герники".

А. Р.

БЛАГО СКАДАРСКОГ ЈЕЗЕРА

(1) (2) Оивичено планинама Тарабошем, Румијом, Суторманом, огранцима Ловћена и Проклетијама, на граници СР Црне Горе и Албаније, лежи Скадарско језеро. Име под којим је данас надалеко познато добило је по старом граду Скадру. Међутим, ово језеро није се одувек називало Скадарско. По илирском племену Лабеатима некад се звало Locus Labeatis, доцније је у историјским документима записано као Балта, док је у средњем веку називано Диоклитско језеро или Језеро од Скатури. Чувени путописац Евлија Челебија назива га у 16. веку Бојанским језером, по реци Бојани која из њега истиче. У најстаријим српским споменицима и данас у народу зове се Блато.

Скадарско језеро дугачко је око 43, а широко до 14 километара. Површина му није увек иста: при високом водостају језеро захвата простор од 369,72 квадратних километара, од чега Југославији припада 221, а Албанији 148. Међутим, кад вода у пролеће и јесен надође, ниво језера се попне за 2,5 до 3 метра и плави површину од 530 квадратних километара. Знатан део његовог дна, нарочито на истоку и југу, лежи испод морског нивоа, што је врло ретка појава криптодепресије.

Од неколико различитих претпоставки о постанку и старости Скадарског језера као најпоузданије се узима тврдња да је ова водом испуњена котлина настала у постенцену или раном олигоцену. Данашња планина Румија се уздигла, а реке су водом испуниле котлину.

Данас је ово језеро изузетно значајно и за привреду и за туризам. Врло богато рибом и разним врстама птица, са пејзажима који остају незаборавни и значајним историјским споменицима, Скадарско језеро на својим обалама и водама окупља све више љубитеља чисте природе.

(3) (4) **СВИ НА УКЉЕВУ!** — Ријека Црнојевића, варошица на левој обали истомене реке која утиче у језеро, добила је име по Црнојевићима, старој владарској породици. И док је овај крај у давна времена био познат по брду Ободу, где је Иван Црнојевић држао имање и штампарију, данас је Ријека Црнојевића чувена по улову и преради рибе. Јер, рибарење је главно занимање њених становника који у подјезерским вртачама, такозваним „очима“, дубоким до 44 метра, мрежама лове укљеву, шарана или крапа, пастрмку, скобаља, јегуљу, кублу и скакавицу. Од преко милион килограма рибе, колико се годишње улови на делу језера што припада Југославији, већина се преради и конзервира у фабрици за прераду рибе у Ријеци Црнојевића.

(5) **„... КАО ВЛАДИКА ЗА ЛЕСЕНДРОМ“** — Све до изградње пруге Београд — Бар Лесендро је било једно од многих острва у Скадарском језеру, а сад је спојено са копном. Међутим, ово острво са јаком тврђавом има бурну историју. Године 1843, док је тадашњи црногорски владар, славни песник Петар II Петровић Његош био заузет сукобима са Турском код Грахова, скадарски Али-паша је, у септембру, са силном војском напао и после огорчене борбе заузео острво Лесендро и суседну Врањину. Његошу је било нарочито стало да задржи Лесендро, јер је оно имало врло важан

БОЈЕВИ НАД ЈЕЗЕРСКИМ ОКОМ

стратешки положај: било је последња утврда на улазу у Црну Гору са језера. Неколико пута Црногорци су безуспешно покушавали да га ослободе. Пораз код овог острва владику је необично болео: писао је чак и Русима и тражио помоћ, стално жалећи Лесендро. Од тог времена у народу је остала изрека, кад се нешто много жали, „Изгорје као владика за Лесендром"!

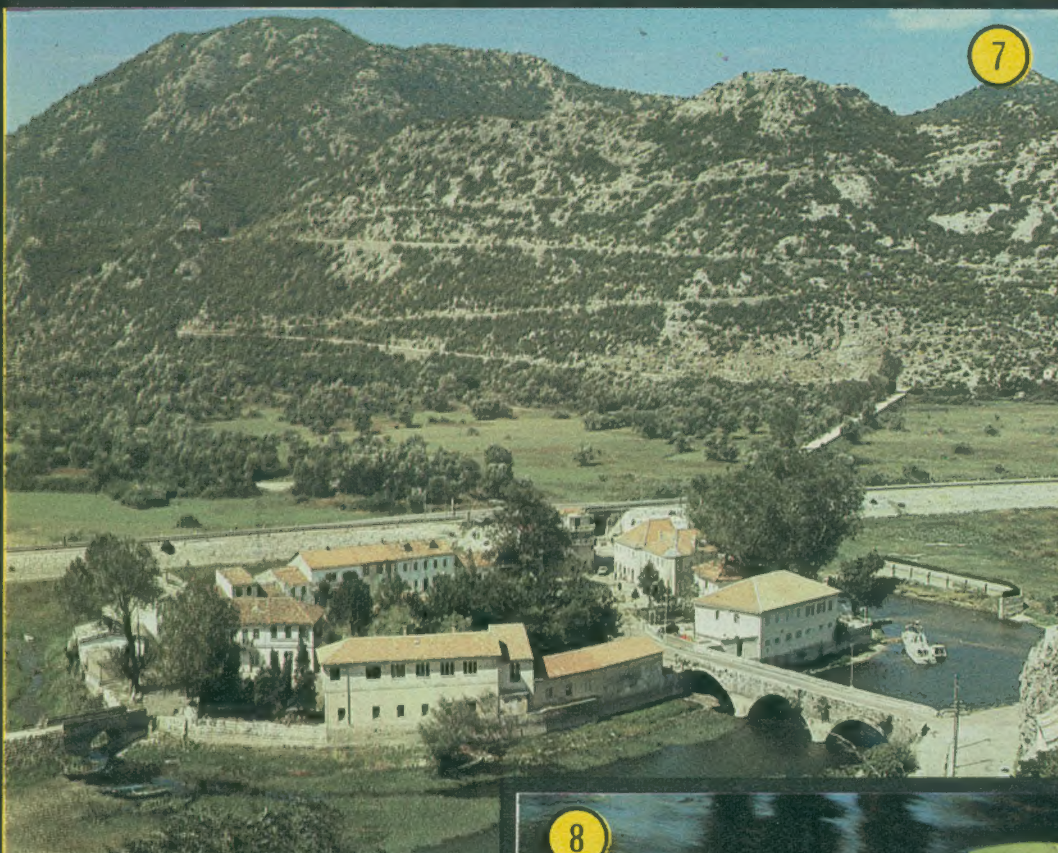
(6) РАЈ ЗА ПТИЦЕ И ВЕТАР — Острво Врањина, ко је је пружним насипом однедавно спојено са копном, добило је име по вранцу или кормorану, великој и поносној птици која живи на Скадарском језеру. Али, Врањина је постала острво тек између 1200. и 1233. године услед надолажења језерске воде. Пошто се ниво воде стално мења, куће овог рибарског насеља су подигнуте на стубове и подсећају на сојенице. Свако ко дође у ово село може да купи свежу рибу или у витком чамцу да плови језером, гледајући мноштво птица. Кад дуне јужни или северни ветар који је на целом језеру, а нарочито око Врањине, необично снажан, вода се замути, уздигну се велики таласи и пловидба је онемогућена.

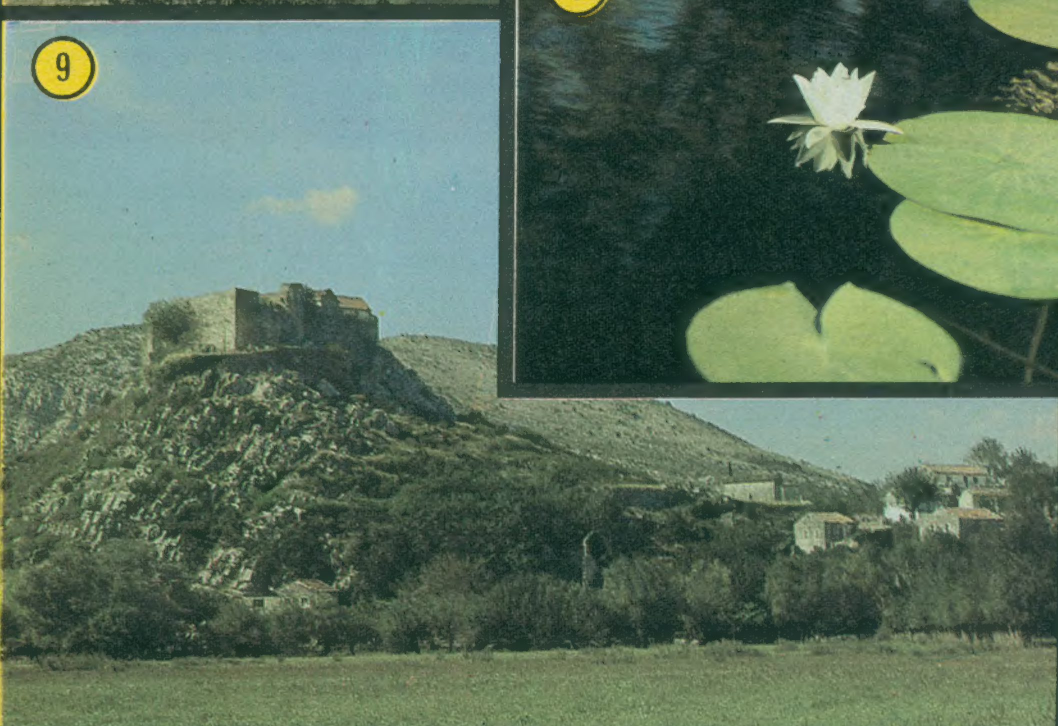
(7) ЦРНОГОРСКА ВЕНЕЦИЈА — Вирпазар је сигурно најнеобичније насеље на целом Скадарском језеру. У пролеће, зиму и јесен, овај стари градић је окружен водом. Недалеко од њега налази се праисторијска некропола Мијеле. Као Вир први пут се помиње у повељи краља Владислава 1242. Врањинском манастиру. Тврђаву с кулом, која се налази изнад града, подигао је 1847. године Његош.

(8) КАД НИМФА ПОСТАНЕ ЦВЕТ — Скадарско језеро није богато вегетацијом као нека друга наша језера. Али, у његовим плићацима расте једна биљка по којој је познато. То је ендемична врста локвања из породице лопоча која расте у води, има велике зелене листове и цве тове жуте или беле. За овај цвет везана је и занимљива старогрчка легенда. Наиме, једна од нимфи преобразила се у локвањ и по томе је цела породица добила стручни назив Nymphaeceae.

(9) ВЕЛИКА ИСТОРИЈА МАЛОГ ГРАДА — На ушћу Мораче у Скадарско језеро, на сте новитом острву, налази се стари и добро утврђени град Жабљак. Ова тврђава дуго је била престоница Црнојевића, а једно време, око 1453. године, држао га је и деспот Ђурађ. Око зидина овог града одиграло се неколико најкрвавијих битака у историји Црне Горе. Турци су га од Ивана Црнојевића одузели 1476. године после великог боја. Тек у новембру 1852. књаз Данило је упутио одред Црногораца на Жабљак и град је поново освојен. Али не задуго: почетком децембра стигло је турско појачање од 3000 војника са 8 топова под командом скадарског Осман-паше. Данима је трајала безуспешна турска опсада. Нај зад, кад је већина бранилаца јуначки изгинула, књаз Данило је, под утицајем Русије, наредио да се Жабљак напусти. Ово је био увод за следећи тур ски напад на Црну Гору. Најзад, одлукама Берлинског конгреса 1878. године Жабљак је враћен Црној Гори.

Текст: **И. Лончар**
Снимио: **Љ. Патрногић**

ЧУДА НАУКЕ

КОРАК ОД НЕКОЛИКО ВОЛТИ

Овај призор припада прошлости оболеле Сју Едвардс.

Једног јутра Сју Едвардс је осетила чудну утрнулост у левој страни тела. Неколико месеци касније лежала је беспомоћна у кревету. Нада за оздрављење јавила се изненада.

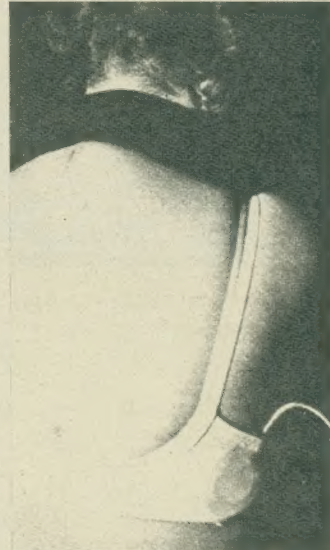
Једноличне сате проводила је седећи непокретна у столици са точковима. Повремено је окретала главу у правцу врата ишчекујући да се из школе врате њена четрнаестогодишња кћерка Кеј и две године старији син Петер: знала је да ће је одмах извести у шетњу по дворишту или дуж изрованих улица малог села Варсаша, недалеко од Саутемптона, у Великој Британији. Били су то једини тренуци када је Сју Едвардс заборављала на своју страшну болест.

У јесен 1974. године ова четрдесет четворогодишња жена тешко је оболела од мултипла склерозе! Једног јутра осетила је неку чудну утрнулост у левој страни тела, а затим жмарце: као да су јој хиљаде иглица струјале крвотоком, а потом се таложиле у прстима на левој руци и нози, у мишићима, костима... После неколико дана већ није могла да стегне шаку, а леву ногу је вукла за собом, док је покушавала да се нормално креће. А затим су почели да јој се одузимају и десна рука и нога... Неколико месеци касније лежала је потпуно беспомоћна у кревету, није могла сама ни да се обуче, очешља или узима храну.

Породица јој је набавила инвалидска колица, а затим су је одвели у болницу, на преглед. Дијагноза лекара је гласила — multiplex sclerosis!

Захваљујући малим батеријама и предајнику, Сју се сада лако креће.

Антена постављена испод коже на леђима шаље импулсе до кичмене мождине.

НЕПОЗНАТИ УЗРОЦИ

Ово тешко обољење нервног система настаје обично између 20. и 40. године живота и готово никада није наследно. Болест подједнако напада мушкарце и жене, али чешће у крајевима са хладном климом, као у северној и централној Европи и Северној Америци, где учесталост износи 4 до 6 оболелих на 10.000 становника. У Јапану, Кини и јужној Африци, на пример, мултипла склероза је необично ретка болест.

Узроци њеног настајања ни до данас нису утврђени. Дуго се веровало да неке спирохете, вируси или бацили туберкулозе, могу да је проузрокују, као и алергије или тромбозе ситних артерија и вена у мозгу и леђној мождини... Ниједна од тих теорија није научно доказана, мада се поуздано зна да високе температуре, трауме, тешки физички напори, слаба исхрана... у неким случајевима могу довести до изражавања симптома ове хроничне болести централног нервног система: на различитим местима у организму, на до сада непознат начин, изумиру нервна влакна, заправо оштећује се опна која их окружује, па она губе своју функцију, а уместо њих се ствара везивно ткиво. Последица је — одузетост појединих делова тела.

Управо је то задесило ову енглеску домаћицу која је тако наредни период свог живота морала да проведе у постељи или инвалидским колицима. Ипак, изненада, јавио се трачак наде.

ПРИСТАЛА НА ОПЕРАЦИЈУ

Годину дана пошто је оболела, Сју Едвардс је добила обавештење из саутемптонске болнице: „Код нас је у посети један амерички лекар који је спреман да на вама изврши необичан експеримент. Верујемо да ћете после те операције моћи нормално да се крећете..."

Сутрадан је амерички лекар обавестио Сју Едвардс да ће, ако жели, послужити као заморче на коме ће се извршити компликована операција. У случају да експеримент успе, она ће већ сутрадан, моћи да хода, да се чешља, једе...

Иако јој лекар није гарантовао успех, Сју је пристала, јер је знала да нема шта да изгуби. Упрошћено говорећи, операција је требало да обезбеди да се од малог предајника који ради на батерије (а може да се окачи око врата) преко жица шаљу електрични импулси који стижу до кружне антене постављене испод коже. Та антена, потом, опет преко жица, шаље одређене сигнале до две електроде усађене са обе стране кичменог стуба. Преко њих се затим надражују нерви, а електрични импулс преноси до мишића, који се грче или опружују, тако да је омогућено покретање удова.

Већ следећег јутра после операције Сју је могла да покреће прсте на рукама и ногама. А четрдесет и осам часова касније већ се придигла, потом устала, па је чак успела да направи и неколико ситних корака придржавајући се за ивицу кревета.

Али, десетак дана касније, после једног наглог покрета, електроде постављене са стране њеног кичменог стуба, помериле су се са свог места, па је Сју опет остала парализована... Следећа операција је заказана тек за седам месеци, заправо за септембар 1976. године...

• • •

Овог пута, четири недеље је провела у болници. А када је напустила, Сју је кренула пешке према својој кући, придржавајући се само повремено за своје укућане.

Б. Ј.

ЕКСПЕРИМЕНТИ

ИМА ЛИ НАДЕ?

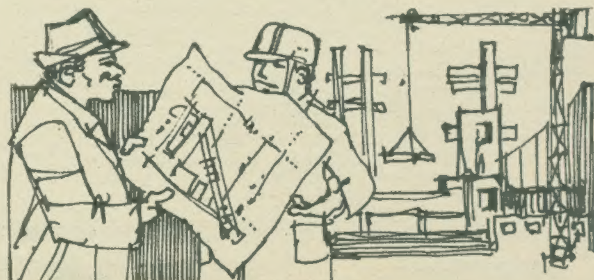
Овај текст, преузет из британског часописа „Викенд", даје велику наду оболелима од мултипла склерозе. Да не бисмо унели забуну међу наше читаоце, и можда неке довели у заблуду, покушали смо да сазнамо да ли се сличне операције врше и у нашој земљи.

— До сада, сличне операције вршиле су се само у САД — обавестила нас је Загорка Марковић, лекар на Неуропсихијатријској клиници у Београду. — У Хјустону је те експерименте изводио и Југословен, професор Димитријевић. Пошто је добио добре резултате, саопштио их је Институту за клиничку неурофизиологију у Љубљани. Ова метода се испитује и у Београду, на Неуропсихијатријској клиници, ООУР Неурологија, а експериментима руководи професор др Милисав Николић, начелник службе за лечење групе болести у које спада и мултипла склероза. Надамо се да ћемо, када се ова метода и операција усаврше, моћи и да их изводимо и на пацијентима. Али, када ће то бити поуздано још не знамо.

МУЗИКА ЗА ОЛИМПИЈАДУ

Олимпијске игре, поред тога што представљају највеће спортско такмичење на свету, све више су прилика и за широку културну размену између бројних учесника. Нарочито у последњих петнаестак година — а то значи на три протекле олимпијаде — организују се у време док трају спортска надметања изложбе, фестивали, путовања. Свака нова олимпијада настоји да надмаши претходну, па се тако организатори ове постојеће, у Москви 1980. године, труде да припреме незапамћен спортски и културни догађај.

Већ се увелико раде значке, избачена је и маскота у лику медведића Мише. У првим данима нове 1978. године расписан је и конкурс за олимпијску музику на чијем се списку налазе лирско-хорске композиције, затим кантате, свите, увертире, па маршеви, све до забавне музике која ће се емитовати у паузама и тренуцима одмора. У условима конкурса стоји да олимпијска музика треба да допринесе ширењу међународног пријатељства, мира, идеала олимпијског покрета, као и јединству физичке и духовне културе.

DIK BROWNE ХОГАР СТРАШНИ

СЕЛО ЈЕ ОВДЕ ТИХО

Овако је изгледао Прњавор после стравичног догађаја

Око осам часова ујутру Трећи коњички пук прешао је у напад и натерао Аустријанце да се повуку према Дрини. Међутим, истог дана они су се вратили у Прњавор...

Седамнаести август 1914. године. Дан сунчан и топао, али време немирно за Србију. Мачва је преплављена аустроугарским војницима. Шабац је пао.

Српска комбинована дивизија послала је коњицу да јој штити бок. Тако је Трећи коњички пук под командом потпуковника Чоловића продро дубоко у непријатељску позадину и 17. августа око осам ујутро стигао до малог мачванског места Прњавора. Делови аустроугарског драгонског пука „Виндишгрец" држали су се док су могли, али су се на крају ипак повукли према Дрини.

ИЗНЕНАДНИ ОДЛАЗАК

Прњаворчанима је лакнуло. Улазак наше војске у село дочекан је с радошћу. Људи су се отимали ко ће више бораца да угости. А онда, изненада, тог преподнева командант пука Чоловић добио је писмено наређење да се сутрадан повуче и напусти село.

Потпуковник је неколико тренутака превртао писмо у руци. Ћутао је и размишљао. У реду, поступиће како се од њега тражи, али шта рећи војницима и народу који се није честито ни нарадовао ослободиоцима. Закључио је да би тренутни покрет био најбоље решење.

— Сад, шта је ту је! — уздахнуо је и издао наређење за збор.

У десет часова пук је био постројен. Убрзо је промакао поред последњих кућа.

Истог дана по подне у Прњавор су се вратили Аустријанци. Чинило се да у месту нема ни живе душе. Људи су се повукли у домове и кроз завесе кришом посматрали окупатора. Знали су да су драгони бесни због тога што су јутрос натерани из места, али нису знали за директиву команданта IX аустријског корпуса раније издату, којом је војницима „објашњено" како да се понашају према српском народу. А део тог упутства гласио је:

„... никаква благородност и хуманост нису ни најмање умесни, него штавише штетни... Неуниформисани, али наоружани људи из Србије, било да се нађу у групама или појединачно, имају се безусловно на лицу места побити... Сваки покушај нуђења лојалности, обећања и томе слично има се грубо одбити... У сваком човеку који се нађе изван насељеног места, а нарочито у шуми, не гледати ништа друго до члана банде. Те одмах убијати..."

Међутим, стрепња Прњаворчана није била ни близу онога што је почело тог и трајало следећих неколико дана. О томе је свет сазнао захваљујући доктору Рудолфу Арчибалду Рајсу, познатом светском криминологу и професору универзитета у швајцарском граду Лозани који је дошао у Прњавор на позив српске владе. На основу изјава очевидаца и онога што је сам видео, он је реконструисао цео догађај од тренутка повратка војника аустријског драгонског пука.

ОДМАЗДА ДРАГОНА

Чим су се вратили, Аустријанци су сазвали збор у средишту села. Народ је почео да излази из кућа, многи су се нећкали. Све је текло некако споро, тако се бар љутитим војницима чинило. Не могавши да сачекају да се сви окупе, а уверени да ће понеко покушати да се сакрије, драгони су се разлетели по селу. И тада је почело оргијање коме се нико од Прњаворчана није надао.

Селом је одјекивао плач, запомагање и повици. Зла судбина намењена људима на збору, сада их је сустизала појединачно или у групама, по сокацима и на местима где је Аустријанцима падало на памет да спроведу упутство команданта IX корпуса.

Педесетак Прњаворчана потерано је и затворено у школској згради. Верујући да ће их одатле интернирати у неки логор, сели су на под и препустили се мислима. Мирис дима их је уплашио, а пламен који је обавио зграду ужаснуо. Лупали су на врата, молили да их пусте... Узалуд! Сви су нестали у огњу!

Сељанин Влада Прајсовић успео је да утекне из своје куће, али не и да поведе са собом једног болесног српског војника кога је крио. Кад се после неколико дана вратио нашао је војника карбонизованог у кревету: Аустријанци су га везали за постељу и испод ње наложили ватру!

Пламен као да је забављао окупаторске војнике и чинио их задовољним док су гледали спаљивање људи. На тај начин усмртили су још четворицу рањених српских бораца које су Прњаворчани лечили.

Неколико сељана потражило је спас у белом пешкиру. Натакли су га на крају мотку и изнели на сокак. Нада да ће бити поштеђени трајала је кратко. Поведени су у центар села, а затим прикључени групама за убијање. Једног од њих драгони су одмах скинули голог до паса, везали конопцем за седло и нагнали коња у трк. Човек је трчао док је могао, а онда је пао. Животиња је наставила да га вуче по прашини. После неколико десетина метара војник је зауставио коња, сјахао и несрећника избо бајонетом!

НЕКА ПРИЧА КАКО ЈЕ БИЛО!

Што је дан више одмицао масакр недужног становништва био је све жешћи. Код куће Милана Милутиновића достигао је врхунац. Ту су сатерани старци, жене, деца, њих око стотину.

Стиснут у гомилу, народ је стајао са страхом у очима. Неколико минута војници су обигравали око њих и исмејавали их а затим се одмакли и осули плотуне!

Једни су падали, други лакше рањени устајали тражећи спас у бекству... Нису далеко стигли, бајонет им је докрајчио живот.

Драгиња Попић је тада била девојчица. Метак је није закачио. Пала је на земљу правећи се да је мртва. На њену несрећу, нека жена трзајући се у ропцу ударила ју је ногом по глави. Померила се баш у тренутку кад су драгони дошли до ње. Приметили су да је жива.

— Да је убијемо?! — у-

питали су војници официра.

— Немојте! — одговорио је официр. — Нека прича како је било!

Подигли су је са земље, однели у кафану, умили од крви којом је била попрскана и најурили злурадо се смејући за њом.

Побијени пред кућом Милана Милутиновића, њих 97, пренесени су у зграду коју су Аустријанци потом запалили.

Деведесет Прњаворчана доведено је пред железничку станицу у Лешници. Тамо је већ била ископана рака од двадесет метара дужине. Људи су, повезани заједничким ужетом, сатерани у групу и окружени жицом. Војници су се повукли на железнички насип и са раздаљине од петнаест метара осули паљбу на жртве! Цела скупина скотрљала се у раку! Можда су неки били само лакше рањени, али су их мртви повукли у јаму. И док су их стрељали, друга група заробљеника морала је да извикује: „Живео цар Франц Јосиф!".

Стрељање је обављено и на железничкој станици у Прњавору. Ту је убијено 27 лица.

За свих дана масакра војници су се смејали, сурово иживљавали, а кад их је мрзело да пуцају у своје жртве, боли су их бајонетом! Преживеле су чак убијали и пијуцима!!!

Описујући оно што је видео, доктор Арчибалд Рајс написао је и ово:

„У злосрећном Прњавору не види се ништа друго сем изгорелих кућа и заједничких гробова где почивају изобличени остаци свих ових људи, стараца, жена и деце, жртава бестијалног беса „културтрегера". Они који су као ја видели ово, неће моћи ништа опростити, поред свих Друштава народа и Локарна којима су се осрамотили у Мачви".

Војници драгонског пука „Виндишгрец" убили су за неколико дана 334 Прњаворца!

Када су 28. септембра 1922. године кости побијених пренесене у новоподигнуту костурницу, сви преживели становници Прњавора били су тог дана у црнини.

Село је било тихо. Као после покоља.

Због страшног страдања које је доживео, Прњавор је 1934. године одликован Орденом Карађорђеве звезде са мачевима четвртог реда. Доктор Арчибалд Рајс проглашен је за почасног капетана српске војске и почасног грађанина Прњавора.

М. Тодоровић

Читав град сјатио се на обалу да »освајачима« приреди добродошлицу

ОСВЕТА КИНЕСКОГ ЦАРА

УМЕСТО ПАНИКЕ, КАЛИФОРНИЈСКИМ ГРАДОМ ЗАВЛАДАЛО ЈЕ ОДУШЕВЉЕЊЕ, ПА СУ СЕ ВОЈНИЦИ КИНЕСКОГ ЦАРА, КОЈИ СУ ПОШЛИ КАО ОСВЕТНИЦИ, НАШЛИ У ЧУДУ...

Кина напала САД — могао је да гласи наслов у неким новинама из 1875. године, али се никада није ни појавио, из простог разлога што нико није ни знао да је до инвазије уопште дошло.

Почело је 1849. године са златном грозницом која је тада захватила Калифорнију. Из свих крајева света пристизали су људи у потрази за комадом златне среће. Међу њима је било и много Кинеза. Њих око четири до пет хиљада стизало је годишње у ову земљу.

Али, велики број ових људи никада се није обогатио. Били су принуђени да за живот зарађују продајући у бесцење своју снагу, а када је започела изградња Пацифичке железнице, потражња за јевтином радном снагом још више се повећала. Године 1868. чак су и две државе потписале тзв. Берлингејмшки уговор којим је удвостручен број кинеских емиграната.

Званични договор двеју влада није, међутим, побољшао њихов положај. Сурова експлоатација се настављала, а поданици великог кинеског цара често су били принуђени да по цичи зими у снегу прокопавају по дванаест метара дубоке канале само да би дошли до смрзнуте земље на којој је тек прави рад могао да започне.

Смештали су их у бедне колибице, хранили отпацима, а свако ко би се побунио био је изложен малтретирању и понижењу. Ништа боље од њих нису пролазили ни њихови многобројни земљаци који су, у потрази за бољим животом, запљуснули градове на западној обали земље. Где год су стизали, дочекивали су их подсмех, малтретирања и неизвесна сутрашњица.

Када се владар разљути

С временом, приче о животу његових сународника у емиграцији допрле су и у Пекинг, до ушију кинеског цара. Цар је побеснео:

— Сад морају да добију лекцију коју неће брзо заборавити!

На брзину је створена флота од седам великих ратних једрењака снабдевених топовима. Још је само требало одредити место где ће се инвазионе снаге искрцати.

Зашто је баш изабран Монтереј није сасвим јасно. Изгледа да га је један од царевих саветника изабрао верујући да се ради о изузетно богатом и значајном месту. Иако је град једно време био престоница Калифорније (1875. године), када је царев избор пао на њега, био је безначајно месташце, готово без трговине.

Било како било, непријатељска флота запловила је ка Монтереју:

— Натерајте их да се покају за своја злодела!

У својој љутини, цар је заборавио да се распита колики је тај Пацифик! Тако су посаде кренуле на путовање без довољно залиха хране и воде, и пре него што су прешли пола пута, жедни војници морали су да гледају у небо и чекају кишу да би некако утолили жеђ.

Напокон, изнемогли ратници угледали су калифорнијску обалу и — свој циљ. Педесет топџија стајало је крај огромног месинганог топа ишчекујући команду свог претпостављеног официра, па да читав град, уколико пружи отпор, разнесу у комаде.

Грађанима Монтереја отпор није био ни на крај памети. Тих дана сви су мислили само на карневал.

Цвеће уместо граната

Седам огромних једрењака који су се полако приближавали луци у први мах су изазвали запрепашћење, али се оно врло брзо претворило у одушевљење. Безазлени становници мирног градића поверовали су да се ради о дивном гесту кинеског цара и мирној дипломатској посети.

Читав град сјатио се на обалу, а запрепашћени Кинези нашли су се на раменима миролјубиве гомиле која их је, певајући и смејући се, пронела кроз место.

— Престаните! Дошли смо да заузмемо град и да вам се осветимо! — неколико војника узалудно је покушавало да на свом језику разјасни неспоразум. Карневалски расположени људи не би их озбиљно схватили чак и да су разумели оно што говоре.

И тако до страшне освете никада није ни дошло. Опијени гостопримством и понесени карневалским лудилом, кинески војници као да су заборавили да су ту дошли да се свете и освајају, а слаби протести неколицине верних царевих поданика, бивали су све ређи.

Када се славље напокон завршило, мамурне посаде више нису знале шта да раде. Провели су се као никада у свом животу и сада им је помисао да стварно нападну град изгледала незамислива.

Тако је читава флота одлучила да ту и остане.

С временом су ови некадашњи „осветници" и на својој кожи искусили да карневала у овој земљи нема сваки дан. Али и да су приче о патњама Кинеза и других досељеника истините. Тада је већ било исувише касно да било шта предузму.

М. И.

ПРОТИВ СУНЦА И КИШЕ

ОСВАЈАЧКИ ПОХО

Некада је сунцобран — по узору на њега касније ће настати кишобран — био привилегија владара и високих достојанственика, а његова лепота и величина знак власти и богатства. Слика лево приказује староегипатског роба који носи сунцобран изнад главе свог владара. Доња слика, узета са грчке вазе, говори о необичном, троугластом облику сунцобрана у старој Грчкој.

Кишобран, кога код нас још зову и амрел или амрела (према италијанској речи ambrelo), развио се из свог претходника сунцобрана. Не зна се поуздано где је први пут израђен, али кад се појавио у Европи. Кинези су за њега знали већ више од три хиљаде година, а био је познат и старим Египћанима и Асирцима. У та давна времена ова справа је служила, пре свега, да заштити од сунца а истовремено је била и симбол отворености и господства, нешто што није могао и смео свако да носи.

Кинески амрел најпре је прешао у Јапан и Сијам, да би затим постепено освојио цео свет. После Индије појавио се у Малој Азији, па у Грчкој. Старе Гркиње које нису носиле шешире једва су га дочекале да њиме од сунца заштитите своје нежно лице. Оне су прве почеле да користе сунцобран и за заштиту од кише.

Сунцобран на слици лево ношен је некада на двору у Тајланду изнад краљеве главе приликом разних церемонија, а други (десно) стајао је као украс и симбол власти и достојанства у непосредној близини престола.

Троделни сунцобрани, какви су били посебно цењени у старој Кини, сачувани су и до наших дана код неких афричких племена као симбол одређених привилегија, достојанства и власти.

Сунцобран изнад главе млетачког дужда (на слици) имао је посебно обележје: добио га је као награду од римског папе.

Тек после средњег века, пошто је дуго био заборављен, сунцобран са истока прелази у Европу. Претпоставља се да се у 16. веку појавио у Италији. У то време папе и млетачки туждеви су уз остале знаке достојанствено добијали и нарочите заштитнике од сунца, неку врсту сунцобрана. На двору мароканског султана, индијских кнежева и махараџа, затим код многих црначких поглавица у Африци све до скоријег времена ниједна свечаност није могла да се замисли без нарочито израђених сунцобрана.

ОД КИШОБРАНА

Овако је у Лондону дочекан Џон Ханвеј и његов кишобран.

Од мајстора се тражило да сунцобрани које праве буду не само лепи него и што већи.

Раскошан сунцобран дуго је био знак сталежа и престижа.

ПОСЛЕ ИТАЛИЈЕ СУНЦОБРАН СЕ У 17. ВЕКУ ПОЈАВЉУЈЕ У ШПАНИЈИ И ПОРТУГАЛИЈИ, А ЗАТИМ У ФРАНЦУСКОЈ. ЈЕДАН ВЕК КАСНИЈЕ ПОЧИЊЕ ДА СЕ ПРАВИ РАЗЛИКА ИЗМЕЂУ МАЛИХ ДАМСКИХ СУНЦОБРАНА И ЗНАТНО ТЕЖИХ КИШОБРАНА.

Од када су кишобрани почели масовно да се употребљавају у Европи, њихови произвођачи се стално труде да привуку пажњу новим моделима и декорима.

Данас се ретко употребљавају мали сунцобрани за шетњу; користе се углавном велики, у баштама, на плажама, излетиштима . . .

У Европи је кишобран у 19. веку могао да се купи на улици у сваком већем граду.

НЕПОСЛУШНИ СИН РЕНЕСАНСЕ

КАТЕДРА ЗА ЛУТАЛИЦУ

ЦРЕШАНИН ФРАЊО ПЕТРИЋ ПРВИ ЈЕ НАШ ЧОВЕК КОЈИ ЈЕ У ФИЛОЗОФИЈИ ТОЛИКО ЗНАЧИО ДА СУ ЊЕГОВУ МИСАО У НЕКИМ ТОКОВИМА СЛЕДИЛИ И ТАКВИ ВЕЛИКАНИ КАО ЂОРДАНО БРУНО, ДЕКАРТ, КАНТ . . .

У Италији и данас сваки средњошколац зна за Фрању Петрића — јер би у противном можда добио слабу оцену — док код нас његово име може да се нађе само у енциклопедијама. Разлог је једноставан: све што је написао било је на италијанском и латинском језику. Готово сва дела штампао је у Венецији, Ферари и Риму. Све то није чудно, пошто је у време када је Фрањо Петрић живео, Италија била најпривлачније место за сликаре, песнике, филозофе...

Ипак, Фрањо Петрић је увек остао одан свом Цресу, на којем се родио неког од последњих априлских дана пре 449 година. Око датума његовог рођења постоји мала збрка, која није једина кад је реч о животопису ове необичне личности!

И ЧЕРГАР И НАУЧНИК

Тако се негде може прочитати да је Фрањо рођен 25. априла 1529. године, негде, опет, да је свет угледао четири дана доцније. Изгледа да ни остале појединости о његовом пореклу нису сасвим разјашњене: може се наћи податак да му је отац Стјепан био градски судија и да се позивао на босанско племићко порекло, као и то да се припремао за свештеника, па да му званично — и није отац. Мајка му се звала Радојка Боровчић. Не спомиње се шта је радила и како је живела на Цресу, али се понегде наводи да је и она, по својој прилици, дошла однекуд из Босне.

Барем да је Фрањо Петрић имао само то једно име, ове ситне неизвесности око његовог порекла остале би једини и не баш важни део збрке. Али, он се још наводи и као Петрис и Петришевић на хрватском језику који су Италијани још називали илирским, па затим као Francesco Patrizzi како се потписивао на италијанском, али био је и Patrizi. Најзад, по добром ренесансном обичају, он је своје име још и „преводио" на латински, па се звао Franciscus Patricius.

У сваком случају, италијанизовано и латинизовано његово презиме значило би „племићки". Али, то је сасвим неважан детаљ у животу човека који је почео као „мали" на броду, а завршио умало на ломачи, због књига које је написао!

На броду се нашао још као дечак, јер је, због тога што је отворено говорио против Венеције — а Црес је припадао тој велесили тадашњег света — био протеран из родног града. Била је то галија његовог стрица Ивана Јурја, „супракомита", који се борио против Турака у јадранским и грчким водама. Ту је, између топовских плотуна, Фрањо сам научио да чита и пише.

Доцније је отишао и на прво школовање — у Венецију. Наставио је у Инголштату у Падови, уписао се на два факултета (медицински и филозофски), помно изучавао грчки језик, књижевност и филозофију... То је био само почетак свега чиме ће се Фрањо Петрић у животу бавити! И то са подједнаким успехом. Али, требало је да проведе још доста авантуристичких година, понекад готово чергарећи, „живот, дакле нимало погодан за учење и кабинетска размишљања", како је о њему написао наш велики познавалац ренесансе др Мирослав Пантић.

Ко зна није ли управо такав начин живота и допринео да Петрићева мисао буде тако непојмљиво непослушна за оно време!

ГРМНУО ПРОТИВ АРИСТОТЕЛА

Јер, треба имати на уму да је нарочито 16. век био доба у знаку једног од највећих мислилаца свих времена, Грка Аристотела. У ренесанси, све што је он изрекао, двадесет векова раније, о начину на који треба писати поезију и драмска дела да би то била уметност, постало је закон!

И сви су учени људи расправљали само о Аристотеловим правилима, а песници настојали да пишу како је он налагао. Све док Фрањо Петрић није грмнуо против тога. Он је Аристотела дубоко презирао и као човека и као мислиоца и када је у Базелу 1581. године штампао своје дело „Четири тома перипатетичких дискусија", био је то, готово би се могло рећи, гром из ведра неба.

Само, до те књиге, а она му је била шеста по реду, Петрић је имао да пређе трновит пут. Бавио се свим и свачим, мењао места и професије од приватног учитеља до надзорника грофовских имања на Кипру, од дворског филозофа шпанског краља до пропалог књижара у Венецији. Међутим, колико му је живот био немиран, ни мисао није заостајала. **Непрестано је радио и трагао: само у време седмогодишњег боравка на Кипру, Фрањо Петрић је скупио збирку од 75 кодекса (средњовековних књига) са 375 текстова од 183 аутора! Преводио је са грчког на латински, писао.**

Могло би се рећи да се смирио тек 1577. године када је добио место професора филозофије у Риму, на Сапиенци. Позвао га је пријатељ из младости Иполито Алдобрандини, који је нешто раније постао — папа Климент VIII. Сигурно није слутио какве ће то неприлике изазвати доцније...

ЗАМЕРИО СЕ ИНКВИЗИЦИЈИ!

Ако се на Сапиенци и смирио од лутања по свету, Фрањо Петрић је одмах постао познат по својим смелим предавањима. Шта га све није занимало! **Поред филозофије, бавио се књижевном теоријом и критиком, историјом, али и сасвим различитим областима као што су музикологија, па метеорологија, војна тактика, водоградња, математика, астрономија. Писао је стихове, много преводио с грчког на латински.**

За једног човека заиста много!

Што се филозофије тиче, да је остао само на противљењу Аристотелу, то и не би толико значило. Међутим, Фрањо Петрић је изградио сопствени поглед на свет, како се то данас каже. А последња његова књига „Нова филозофија" замерила се ником другом до — инквизицији. Стављена је на индекс забрањених дела, а њен би аутор можда прошао као, доцније, његов следбеник Ђордано Бруно да га није спасло пријатељство с папом који се лично заузео за њега.

Тако је Фрањо Петрић умро 1597. године природном смрћу. Сахрањен је у самостану Сант Онофрио, у исту гробницу у коју је, две године пре њега, био положен његов најљући противник у књижевним полемикама, велики песник Торквато Тасо...

М. Крстуловић

Слобода се брани и оружјем... 54

УВЕРЕНИ У СВОЈУ НАДМОЋ НА НЕБУ, НЕМЦИ СУ СВЕ ДО 1943. ГОДИНЕ ЗАПОСТАВЉАЛИ АВИОНЕ НА МЛАЗНИ [illegible] СТИГАО НА ФРОНТ, САВЕЗНИКЕ ЈЕ ОЖИВЉАВАЊЕ ОВИХ ПРОЈЕКАТА ДОСТА ЗАБРИНУЛО. ДОНОСИМО НЕКОЛИКО ТИПОВА НЕМАЧКИХ АВИОНА КОЈИ СУ УСПЕЛИ ДА СЕ ПРИ КРАЈУ РАТА ПОЈАВЕ У СТРОЈУ.

„М-262" ТУРБОМЛАЗНИ ДВОМОТОРАЦ БРЗИНЕ 900 km/h, НАОРУЖАН СА ЧЕТИРИ ТОПА КАЛИБРА 30mm И РАКЕТАМА „R4M". ПРОТОТИП ИЗ 1940.

„АРАДО 234" ТУРБОМЛАЗНИ ДВОМОТОРАЦ БРЗИНЕ 790 km/h, НАОРУЖАН СА ДВА ТОПА ОД 20 mm, СА ДЕЈСТВОМ УНАЗАД. ЗАВРШЕН КРАЈЕМ 1944.

„МЕ-163" РАКЕТНИ АВИОН СА ТЕЧНИМ ГОРИВОМ, РАД МОТОРА САМО 12 МИНУТА, БРЗИНА 980 km/h, ДВА ТОПА 30 mm И 24 РАКЕТЕ „R4M". ПРВЕ ПРОБЕ 1941. У ДЕЈСТВУ КРАЈЕМ 1944.

„ХАЈНКЕЛ 162" БРЗИНА 840 km/h, ДВА ТОПА 30 mm, УЗЕТ У РАД СЕПТЕМБРА 1944, ВЕЋ ДЕЦЕМБРА ИСТЕ ГОДИНЕ ИЗРАЂЕН ПРОТОТИП.

„ХОРТЕН-ХО-ИКСА" ЛЕТЕЋЕ КРИЛО НА МЛАЗНИ ПОГОН. БИО ЈЕ ЈЕДАН ОД РЕТКИХ ПРОЈЕКАТА КОЈИ НЕМЦИ НИСУ УНИШТИЛИ КРАЈЕМ РАТА.

„ДОРНИЈЕ 335" СА ЈЕДНИМ ВУЧНИМ И ЈЕДНИМ ПОТИСНИМ КЛАСИЧНИМ МОТОРОМ, БРЗИНА 760 km/h, ТРИ ТОПА ОД 30 mm, УПОТРЕБЉЕН КРАЈЕМ 1944.

„БАХЕМ БА-349А" ЗВАНИ „НАТЕР", РАКЕТНИ ЛОВАЦ, НАОРУЖАН СА 24 РАКЕТЕ „R4M", БРЗИНА 900 km/h. ИСПРОБАН ФЕБРУАРА 1945. ПРЕТРПЕО НЕУСПЕХ.

„ФОКЕ-ВУЛФ Д-3", ДВА ТОПА ОД 30 mm И ДВА ОД 20 mm.

R4M

КУМУЛАТ. ПУЊЕЊЕ

РАКЕТНИ ПРОЈЕКТИЛИ УПОТРЕБЉАВАНИ НА ВЕОМА БРЗИМ ЛОВЦИМА

За забаву

КОГА ЛОВИ ЛАСОМ?

[illegible]

?
?
?

МАЧКИЦЕ АКРОБАТКИЊЕ

Ових седам мачкица имају своју музичку тачку у циркусу. На први поглед рекло би се да су оне све исте. Међутим, потпуно су једнаке само две, док се осталих пет разликују од њих само по једном детаљу. Пронађите којем.

ОДГОВОР

Мачкице MI и LA су исте; а DO има различиту задњу десну шапу; RE десно уво; FA врх репа; SOL десни врх лествице је другачији; SI горња пречага на лествицама је више размакнута

do re mi fa sol la si

АГЕНТ ПОВРЕЂЕНЕ СУ...

КРАХ ПСИХОЛОШКЕ ОФАНЗИВЕ ТРЕЋЕГ РАЈХА

У марту 1945. године савезничка војска заузела је Келн, али је река Рајна још делила две зараћене војске. Иако је њихов пораз био неминован, Немци нису хтели тако лако да се предају, па су покушавали да међу савезничке војнике убаце и своје тајне агенте који би осујетили њихове даље планове. Тако су једног јутра у таласима Рајне амерички војници пронашли младу плавокосу девојку која је покушавала да изиђе на обалу. Представила се као Хелена Буконвил, родом из Бретање.

Да би помогла човеку кога је волела, Сибил Делкур је одала све нацистичке агенте са којима је требало да се повеже како би осујетили планове савезничке војске.

— Немци су ме још 1942. године депортовали на рад у своју земљу — сама је почела да прича — па сам једва чекала да стигну ослободиоци. Ноћас сам успела да побегнем из логора.

НЕУВЕРЉИВА ПРИЧА

Међутим, нису јој поверовали: слабашна девојка није могла да преплива широку надошлу реку. Било је очигледно да је — немачки агент кога су нацисти у чамцу превезли преко Рајне, а потом, у близини обале, спустили у воду. Касније се испоставило да су те претпоставке биле тачне. Девојка је, заправо, била Сибил Делкур, агент Гестапоа и љубавница СС оберштурмфирера (поручник) Варнера Крамера, шефа специјалне групе обавештајаца. Ипак, Сибил ништа није хтела да призна, већ је упорно понављала своју првобитну причу, одбијајући да је икада чула за Крамера.

— Нећемо више са вама да се мучимо — једног дана рекао јој је амерички официр који је водио тај случај. — **Крамер вас је ионако одавно отписао — познато нам је да већ дуже времена воли једну другу жену.**

Погођене сујете, Сибил је несмотрено узвикнула:

— Осветићу му се! Сутра увече он ће стићи на другу обалу Рајне, а ја треба светлосним сигналима да га обавестим да ли може да пређе преко реке.

Међутим, сутрадан, када је Сибил упутила батеријском лампом два дуга и два кратка светлосна сигнала на другу страну реке, позив Крамеру да слободно може да се пребаци преко Рајне, савезници нису ни слутили да је сигнал, заправо, значио:

— Не долази овамо, јер ме је непријатељ ухватио!

После тога шпијунка је изненада проговорила: одала је тајни гестаповски архив који се налазио у Келну и имена 200 агената, чланова психо-одреда.

Након двадесетак дана савезници су, сасвим случајно, успели да ухвате Крамера, заједно са једном женом, када је покушао да пређе Рајну око десетак километара низводно од Келна.

— Сибил, дајемо вам последњу шансу — рекао јој је амерички официр. — **Идентификујте овог човека, па ћемо вам поштедети живот.**

Иако се осећала повређеном, јер је поред Крамера видела другу жену, Сибил је изјавила:

— Не, никада га нисам видела!

Али, није знала да се у другој соби налазило седморо људи који су већ идентификовали Крамера.

РЕЗЕРВОАР ЖИВЕ СНАГЕ

Савезничка војска помиловала је Сибил Делкур, јер је током ислеђивања издала 200 чланова психо-одреда, специјалне нацистичке организације.

Чим се дочепао власти у Немачкој, Хитлер је отпочео тајни рат против многих земаља света, обузет фикс-идејом германизације других народа.

Према речима др Колина Роса, идејног творца нацистичког плана германизације САД, само у тој држави живело је преко 30 милиона људи у чијим је венама текла немачка крв. По његовом мишљењу, они би представљали „огроман резервоар аријевске живе снаге, спремне да је нацисти у одлучном тренутку мобилишу и од ње образују своју јаку армију".

Гебелс је подржавао Росову теорију. — Нема ништа лакше него извршити крваву револуцију у свету — говорио је. — Свуда постоје друштвене и расне противуречности. А ако успемо да их искористимо, моћи ћемо да свирамо на

КРОЗ ЦЕО СВЕТ

На недавно одржаном међународном шампионату у трци кокошака у Брукингу, у савезној америчкој држави Орегону, победила је кокица звана „Дивље пиле". Она је раздаљину од тридесет метара прешла за осамнаест секунди и шест десетинки.

И данас има људи који немају поверења у банке па свој новац сакривају на

најразличитијим местима. То је случај и с неким Сулејманом Мкуном из Танзаније који је једног дана одлучио да свој новац сакрије у пањ посеченог дрвета. Међутим, како су се у његовом месту појавиле змије то су мештани, уверени да је легло змија баш у том пању, одлучили да га спале. Тако је уштеђевина неповерљивог Сулејмана, скупљана целог живота, за трен ока изгорела.

Недавно су у Западној Немачкој психолози затражили од једне групе деце између девет и једанаест година да цртежима прикажу своје родитеље, и то у облику животиња.

На добијеним цртежима очеви су најчешће били приказани као лавови а мајке као птице, краве или мачке.

Да би приказао своју мајку један десетогодишњак је нацртао змију, док је оца представио као плишаног меду.

Како један службеник може у току свог радног времена да телефонира 319 пута — питање је које интересује цео Јапан. Овај подвиг извео је један јапански службеник. Накнадном провером утврђено је чак да је он у току две године телефонирао више од 50000 пута својој драгој, и то све о трошку предузећа у којем је радио. Сада се налази у затвору где има довољно времена да размисли да ли му се толико телефонирање — исплатило.

ЈЕТЕ

многим жицама. Зато треба да употребимо наше специјално оружје!

А оно је било — психолошка диверзија!

КРВ ЈАЧА ОД ПАСОША

Ускоро у многим земљама света почињу да ничу немачки клубови у којим се пропагира „културна“ и „братска“ сарадња. Удружење Хитлерове омладине, Савез немачких девојака, Лига келнера немачког порекла, Домовински савез... били су, заправо, добро организоване нацистичке установе.

Руководство над њима поверено је Ернесту Вилхелму Болеу, младом нацисти који се родио у Брадфорду (Велика Британија, покрајина Јоркшир), одрастао је у јужној Африци, а школовао се у Немачкој. Већ 1934. године постао је шеф национал-социјалистичке странке у иностранству: ту је веома брзо показао своје „способности“, па је на Нирнбершком конгресу нацистичке партије. 1935. године, самоуверено говорио: „Налазимо се у јеку борбе која води стварању нацистичке Немачке у иностранству. То неће да буде много напоран посао, јер крв је јача од пасоша!“

Под његовим руководством читава армија нациста водила је пропаганду за германизацију и потпиривала раздоре у целој Европи, Јужној Америци и САД. Да би што боље обавио посао, Боле је направио обимну архиву у коју је уредно сложио имена, биографије и податке о политичким убеђењима људи немачког порекла који су живели у иностранству. Прикупљајући те податке тесно је сарађивао са нацистичким министарствима пропаганде. Гестапоом и војном обавештајном службом.

Тако је број чланова његове организације у иностранству 1937. године достигао три милиона људи. Заправо. у 45 држава створио је 548 нацистичких организација којима је руководило 25000 агената пропагатора идеје германизације и 2500 агената Гестапоа. Само у току 1937. године, овај мајстор психолошке диверзије, како су га многи називали, потрошио је 100 милиона долара, док су се за наредне две године ти трошкови готово удвостручили.

КАКО ДА ГА СПАСЕМ?

У организовању психолошке диверзије у иностранству Боле се користио услугама још једне установе Трећег Рајха, услугама „психолошке лабораторије“. Основана је још 1929. године у Берлину, а налазила се у Улици Лертерштрасе број 58. Њом је руководио начелник Психолошке управе немачке армије, пуковник Ханс фон Фос, који је касније постао генерал. Првобитно је било замишљено да та лабораторија буде помоћна установа која је требало да разради методе за одређивање психичке способности немачких војника, а такође да проучава и психолошке стране будућих ратних операција.

Али, чим је Хитлер дошао на власт, одлучио је да ову лабораторију реорганизује, па је у њој створио још два одељења, а руководство над њим поверио је пуковнику Валтеру Николају и пуковнику др Алберту Блауу. Задатак та два одељења био је да се баве организованим психолошким офанзивама у свету: да преко својих агената дезорганизују напредне покрете и подстрекују расну мржњу, дезоријентишу јавно мнење, сеју сумње, продубљују несугласице... **У том тајном рату, упереном против свести и духа сваког другог сем немачког народа, употребљавало се посебно и, како се показало, веома ефикасно оружје: злонамерно ширење алармантних вести, лажи, вештачког стварања опозиционих покрета, подмићивање, застрашивање, сејање забуна у пословном животу, политици, у фабрикама, на селима, у војсци... наравно преко добро обучених агената.**

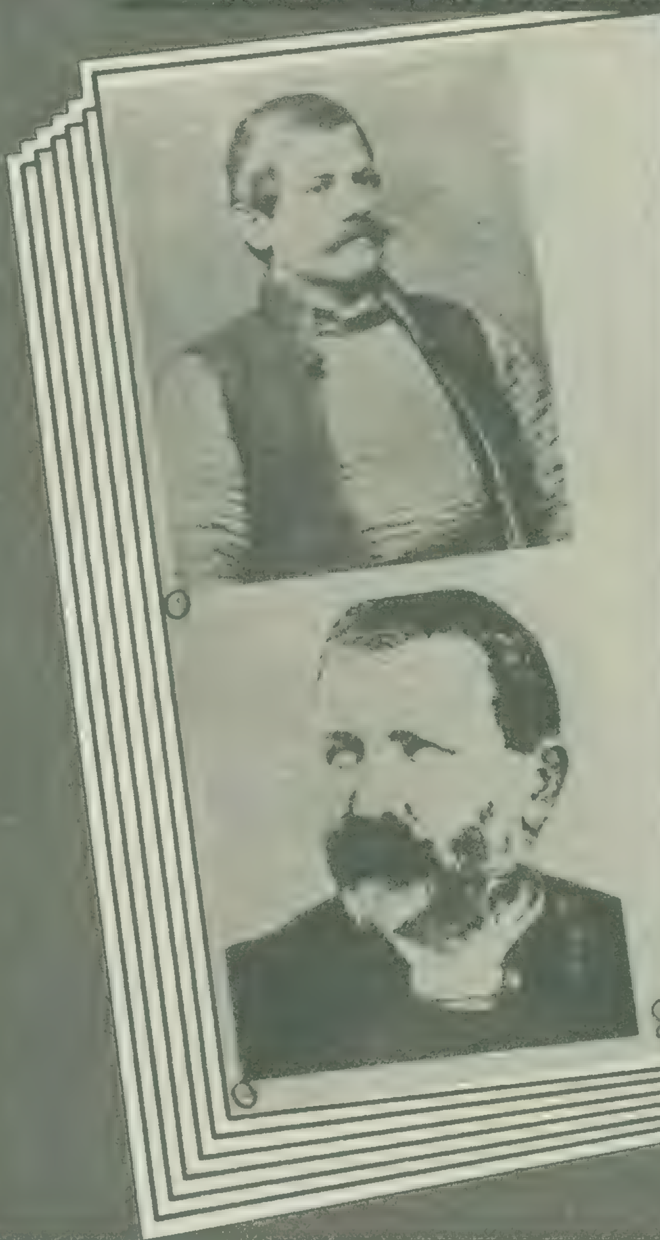
Ова лабораторија је Болеу и немачкој војној обавештајној служби стављала на располагање резултате својих истраживања, као и обучене агенте-диверзанте, каква је била и Сибил Делкур.

Пошто је један од задатака тих агената био да трагају за жариштима незадовољства у савезничкој војсци, Сибил Делкур је добила задатак: повезати се са агентима у Келну, члановима психо-одреда, смишљено ширити лажи против Рузвелта (који је управо у то време по четврти пут изабран за америчког председника) и на тај начин деморалисати војску.

Али, тај план је био осујећен. Да би спасла човека кога је волела, Сибил је одала све нацистичке агенте са којима је требало да се повеже.

Б. Јеремић

ТРАГОМ РУБРИКЕ »ПУЦЊИ У ДРАГАЧЕВУ«

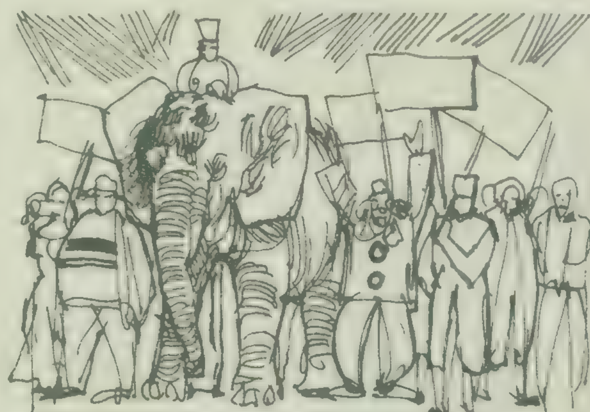

КО ЈЕ КО

У нашем листу бр. 1364 од 17. фебруара 1978. године на страни 16. у тексту под називом „Пуцњи у Драгачеву“ објављена је слика драгачевског народног трибуна из прошлости Ранка Тајсића. Неколико читалаца скренуло нам је пажњу да се на слици не налази лик Ранка Тајсића, већ његовог савременика, такође народног трибуна, али из Источне Србије — Адама Богосављевића. Поштујући начело да илустровани материјал користимо из енциклопедије и литературе наших научних установа, слику Ранка Тајсића преузели смо из „Историје Београда“, књига 2, страна 169, коју је припремила Српска академија наука и уметности, а издала „Просвета“. На поменутој страници налази се и слика Адама Богосављевића. После упозорења читалаца да је дошло до замене ликова, утврдили смо да су читаоци — у праву, односно да се издавачу „Историје Београда“ поткрала грешка на страници 169. друге књиге где су замењени потписи: име Ранка Тајсића стављено је испод слике Адама Богосављевића и обрнуто. То се види на овом снимку.

КАД ШТРАЈКУЈЕ ЦИРКУС

Познати циркус „Европа“ допутовао је у децембру прошле године у италијански градић Кањари. Намеравао је да се смести на тргу Бонариа, али му градске власти то нису одобриле, па је циркус био приморан да своју велику шатру разапне на другом, прилично ветровитом месту, што је ометало представе. Одмах после нове годи не артисти су изразили протест због ове негостољубивости тако што су у поворци ишли кањарским улицама заједно са — животињама. Било је ту коња, мајмуна и других ситних животиња које и не би можда изазвале велику пажњу да их није предводио главом и сурлом један афрички слон! Прави циркурски штрајк...

БИМ И БУМ

BABALU стрип

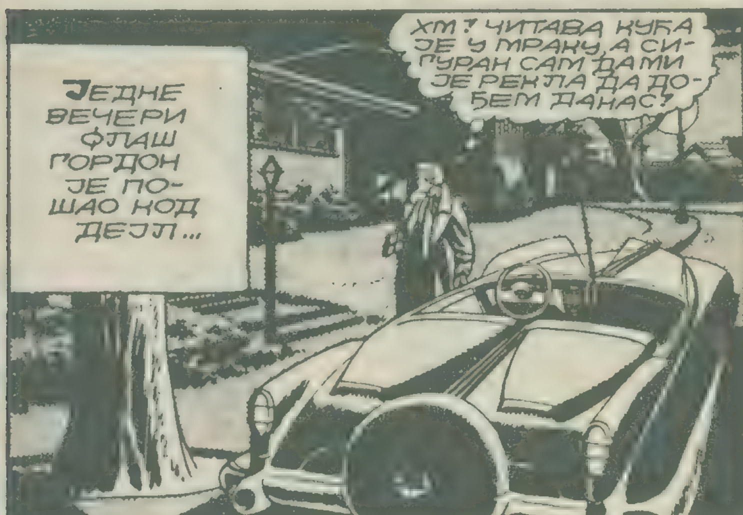

Флаш Гордон: Вук са Зораније

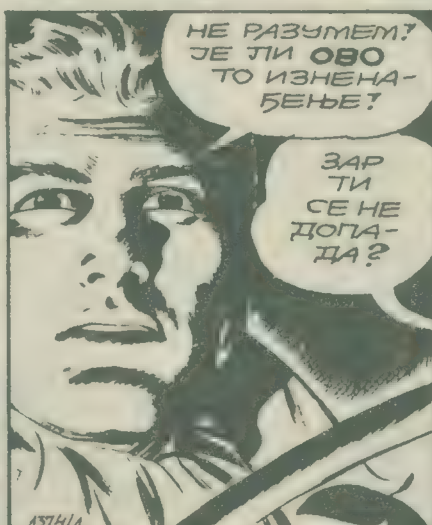

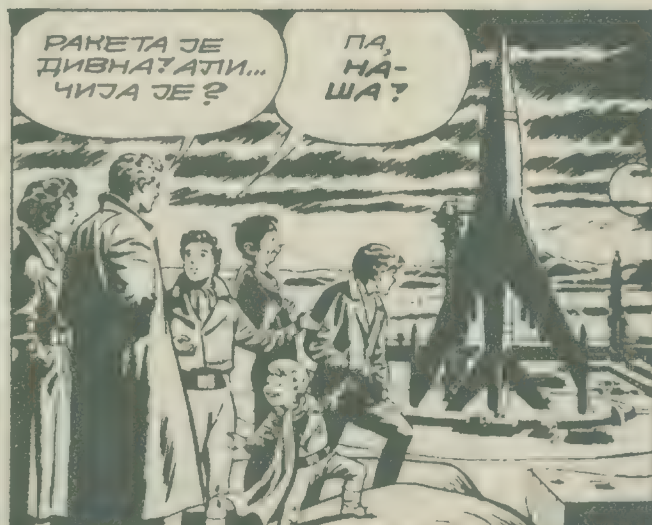

АЛИ, ОНА ВРЕДИ ЧИТАВО БОГАТСТВО? ОДАКЛЕ ВАМ НОВАЦ?
ИЗНАЈМИЛИ СМО ЈЕ ОД СВЕМИРСКЕ АКАДЕМИЈЕ?

ПА И ЗА ТО ВАМ ЈЕ БИЛО ПОТРЕБНО ПУНО ПАРА?
ДАЛИ СМО СВУ СВОЈУ УШТЕЂЕВИНУ?

А ДОБИЛИ СМО И ДОЗВОЛУ ДА ПОСЕТИМО ЧИКА ЦОНА И СИРИЛА НА ЗОРАНИЈИ?
ТИ ЋЕШ НАС ВОЗИТИ, ФЛАШЕ?
ХОЋЕШ, ЗАР НЕ?

ШТА ТИ МИСЛИШ О ОВОМЕ, ДЕЈЛ?
ОНА ЋЕ ГА ОДВРАТИТИ?

ПА, ДЕЦО, КАД ТРЕБА ДА КРЕНЕТЕ НА ПУТ?

ДЕЈЛ, ПРАВО СИ СРЦЕ?

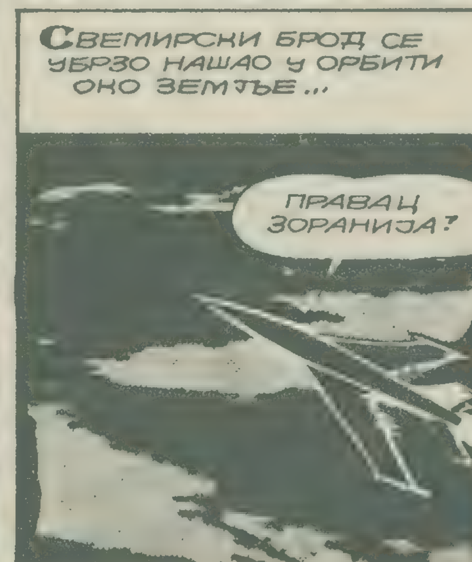

А САД ПРОЗИВКА? ВИЉЕМ КЕЈЗИ?
ТО ЈЕ БЕЗБРИЖНИ ВИЛИ?
ЈА?

РЕЈ КАРСОН...
ЈА?
МАЈКЛ РОБЕРТС...
ТО САМ ЈА... МИКРОБ?
И БУМ-БУМ?
ЈА?

ПОСАДО, НА СВОЈА МЕСТА? УЗЛЕЋЕМО?
ХАЈДЕ... УПАДАЈТЕ?

ЈЕСТЕ ЛИ СЕ СВИ ВЕЗАЛИ?
ЈЕСМО, КАПЕТАНЕ?

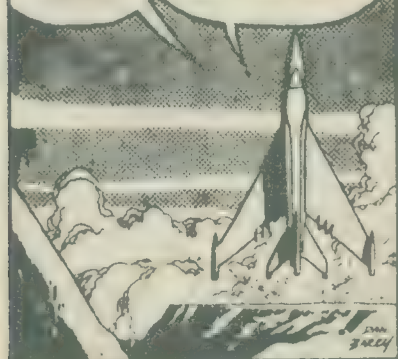

...4-3-2-1... КРЕЋЕМО?

СВЕМИРСКИ БРОД СЕ УБРЗО НАШАО У ОРБИТИ ОКО ЗЕМЉЕ...
ПРАВАЦ ЗОРАНИЈА?

БРОД ЈЕ НЕЧУЈНО ПЛОВИО СВЕМИРОМ...

УБРЗО...
ЕНО ЗОРАНИЈЕ И ЊЕНИХ МЕСЕЦА!
ЗА КОЈИ ТРЕНУТАК СЛЕЋЕМО!

ВЕЖИТЕ СЕ! СПУСТИЋЕМО СЕ НЕДАЛЕКО ОД ГЛАВНОГ ГРАДА!
КАКО ЋЕ СЕ ЏОН ПЕНИНГТОН И СИРИЛ ИЗНЕНАДИТИ КАД НАС ВИДЕ!

НЕМА БОЉЕГ ПИЛОТА ОД ФЛАША!
МОМЦИ, ПОКУПИТЕ СВОЈЕ СТВАРИ И СПРЕМИТЕ СЕ ЗА ПЕШАЧЕЊЕ!

ХЕЈ! КОЛИКО СЕ ГРАД ИЗМЕНИО!
И СВЕ ТО ЗАХВАЉУЈУЋИ ПЕНИНГТОНУ!

НИСМО ЈЕДИНИ КОЈИ СМО СЕ УПУТИЛИ ПРЕМА ГРАДУ!
ШТА ЛИ СЕ ТО ТАМО ДОГАЂА?

АЛИ, ОВО МИ ЛИЧИ НА СЕОБУ!
У ПРАВУ СИ! СВИ НОСЕ СТВАРИ...
2-18

ЗАШТО СВИ ХРЛИТЕ ПРЕМА ГРАДУ?
ДА БИСМО НАШЛИ СИГУРНОСТ ИЗА ЊЕГОВИХ ЗИДИНА!

ОД КОГА БЕЖИТЕ?
НЕ ПИТАЈ НИШТА ВЕЋ СЕ ВРАТИ ОДАКЛЕ СИ ДОШАО ДОК ЈОШ НИЈЕ КАСНО!

ШТА ИМ ОВО ЗНАЧИ?
КАКВА ИХ ЈЕ ТО НЕВОЉА СНАШЛА?

ДЕВОЈКО, РЕЦИ МИ ЗАШТО СТЕ НАПУСТИЛИ СВОЈЕ ДОМОВЕ?
ЗБОГ ВУЛКЕА И ЊЕГОВЕ КЛЕТВЕ!

КО ЗНА ДА ЛИ ЋЕМО НАЋИ СИГУРНОСТ У ГРАДУ!

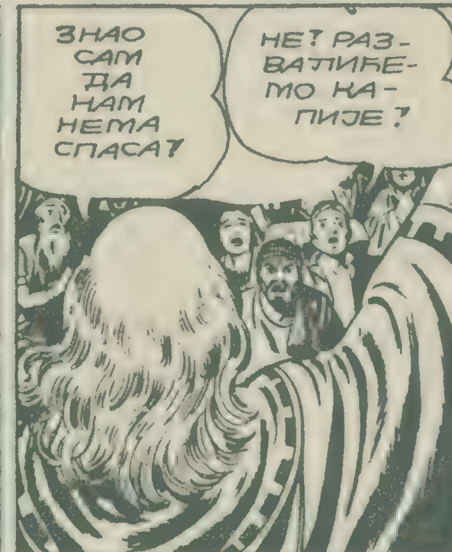

ШТА ИМ ЗНАЧИ **ПРОКЛЕТСТВО ВУЛКЕА?**
НЕ ЗНАМ, АЛИ ЉУДИ СУ ВЕОМА УПЛАШЕ- НИ!
2-21

ПЕНИНГТОН САД ИМА ПУНЕ РУКЕ ПОС- ЛА!

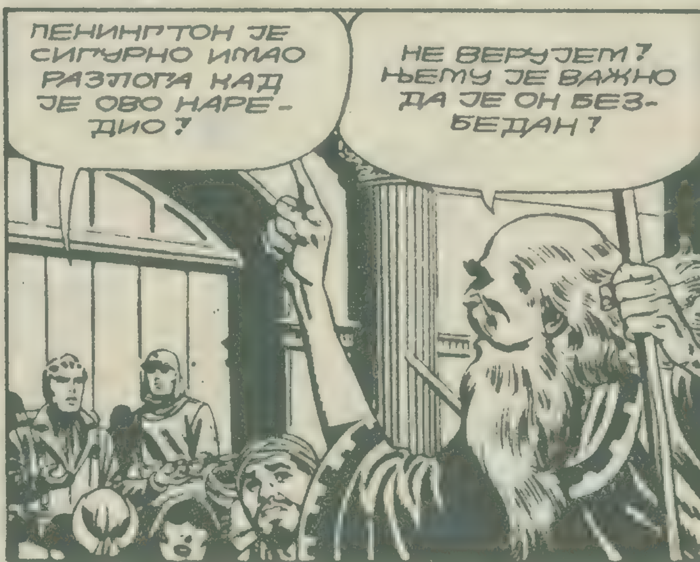

ФЛАШЕ, ПОГЛЕДАЈ!
НИКО ВИШЕ НЕ МО- ЖЕ УНУТ- РА!

АЛИ, НЕ МО- ЖЕТЕ НАС ОСТАВИТИ ОВДЕ! ВУЛКЕ ЋЕ НАС СВЕ РАСТРГ- НУТИ!
ПЕНИНГТОН ЈЕ ТАКО НАРЕДИО! ГРАД ЈЕ ПРЕ- НАСЕ- ЉЕН!

КАО ШТО САМ ВАМ РЕКАО, НА- РОДЕ! УЗАЛУД СМО ДОШЛИ!

ЗНАО САМ ДА НАМ НЕМА СПАСА!
НЕ! РАЗ- ВАЛИЋЕ- МО КА- ПИЈЕ!

СТАНИТЕ! ВЕЋА НЕСРЕ- ЋА БИ ВАС СНАШЛА У ГРАДУ!

ПЕНИНГТОН ЈЕ СИГУРНО ИМАО РАЗЛОГА КАД ЈЕ ОВО НАРЕ- ДИО!
НЕ ВЕРУЈЕМ! ЊЕМУ ЈЕ ВАЖНО ДА ЈЕ ОН БЕЗ- БЕДАН!

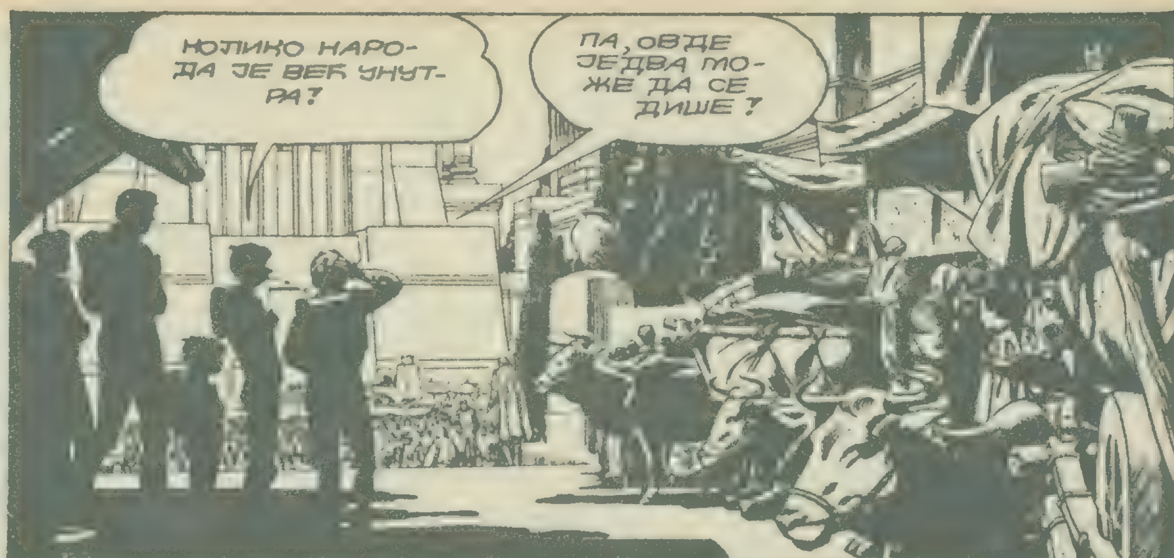

ЗАР ЋЕМО ДА ДОЗВОЛИ- МО ДА ПРАВЕ БУДАЛЕ ОД НАС?
НЕ! РАЗВАЛИМО КАПИЈЕ!

НЕ ПРИ- ЛАЗИТЕ, ИЛИ ЋЕ- МО МО- РАТИ ДА ПУ- ЦАМО!
НЕ СЛУ- ШАЈТЕ ГА!
2-24

СТРА- ЖА ЈЕ БИЛА НЕМОЋ- НА...

ЉУДИ СУ НАДИРАЛИ КАО БУЈИЦА ...

ФЛАШЕ, ЈЕ ЛИ ТИ ДОБРО?
НЕКО МЕ ЈЕ ТРЕСНУО ПО ГЛАВИ У ОВОЈ ГУЖВИ!
2-25

КОЛИКО НАРОДА ЈЕ ВЕЋ УНУТРА!
ПА, ОВДЕ ЈЕДВА МОЖЕ ДА СЕ ДИШЕ!

ФЛАШЕ, ВИДЕО САМ КАД СЕ ТВОЈА РАКЕТА СПУСТИЛА!
ЏОН И СИРИЛ!
КАКО СТЕ ВАС ДВОЈИЦА?

КАО ШТО ВИДИШ, У ГУЖВИ! БОРИМ СЕ ПРОТИВ ПРЕНАСЕЉЕНОСТИ, ГЛАДИ И БОЛЕСТИ!
ЗАШТО СУ СВИ ТАКО УПЛАШЕНИ?

ЗБОГ НЕКОГ НЕВИДЉИВОГ ЧУДОВИШТА!

ЗОВУ ГА ВУЛКЕ! ЈЕСИ ЛИ МИ ДОШАО У ПОМОЋ?
НИСАМ НИ ЗНАО ШТА ТЕ ЈЕ СНАШЛО!

КАКО ИЗГЛЕДА ТАЈ ВУЛКЕ? ЈА СЕ ЈЕЖИМ И ОД САМОГ ИМЕНА!
НЕ БОЈ СЕ, МИКРОБЕ! ЈА УОПШТЕ НЕ ВЕРУЈЕМ ДА...

ЏОНЕ, ДОЂИТЕ!

ПОГЛЕДАЈТЕ!
ОНАЈ ВИЗИОНАР ОПЕТ БУНИ НАРОД!

ХРАНЕ! ДАЈТЕ НАМ ДА ЈЕДЕМО!
ОТВОРИТЕ СКЛАДИШТЕ!
ЧАК АКО ТО И УРАДИМ, ШТА ЋЕТЕ ЈЕСТИ ОВЕ ЗИМЕ?

БОЉЕ СЕ ВРАТИТЕ НА ЊИВЕ!
НЕ! МИ СМО ОСУЂЕНИ НА ПРОПАСТ!

НОГАРЕ, ВЕЋ СТЕ СЕ ВРАТИЛИ?
ДА! БИЛО ЈЕ СТРАШНО! ПРОВЕРАВАЛИ СМО ПОСТАВЉЕНЕ ЗАМКЕ...

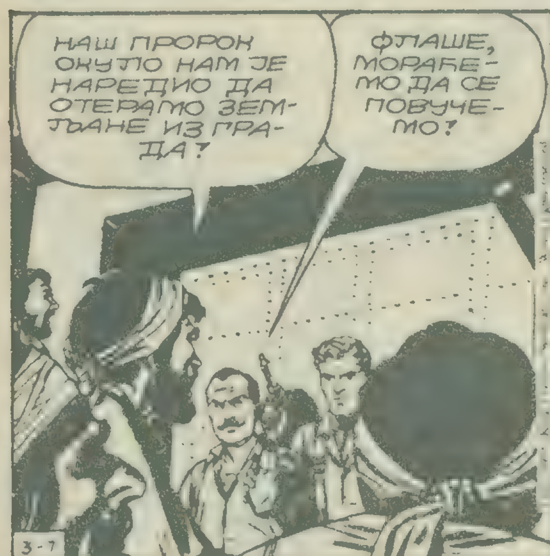

... КАДА СЕ **ОН** ПОЈАВИО! НИСМО СТИГЛИ НИ ДА УПОТРЕБИМО ПУШКЕ... ЈАДНИ РОСИ ВЕЋ ЈЕ БИО МРТАВ!
ЗАР ЋЕТЕ И ДАЉЕ ДА ПРКОСИТЕ ВУЛКЕУ?

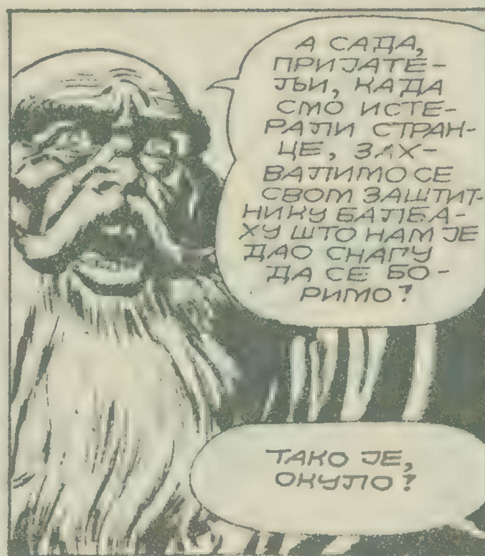

НЕ! АЛИ, ШТА ДА РАДИМО?
ОНИ СУ ЗА СВЕ КРИВИ!

ОНИ СУ ИЗАЗВАЛИ ГНЕВ ВУЛКЕА!
ПРОТЕРАЈМО ЗЕМЉАНЕ!

ЗБОГ ПЕНИНГТОНА СМО ПРОМЕНИЛИ НАЧИН ЖИВОТА И ТО НАМ СЕ ОСВЕТИЛО! УХВАТИМО ГА!
РАСТРГНУЋЕ НАС!

НЕ, ФЛАШЕ! ОСТАВИ ПИШТОЉ! ТИ ЉУДИ СУ ВЕЋ ДОСТА ПРОПАТИЛИ ЗБОГ СВОЈЕ ЗАОСТАЛОСТИ!

НАШ ПРОРОК ОКУЛО НАМ ЈЕ НАРЕДИО ДА ОТЕРАМО ЗЕМЉАНЕ ИЗ ГРАДА!
ФЛАШЕ, МОРАЋЕМО ДА СЕ ПОВУЧЕМО!
3-1

А САДА, ПРИЈАТЕЉИ, КАДА СМО ИСТЕРАЛИ СТРАНЦЕ, ЗАХВАЛИМО СЕ СВОМ ЗАШТИТНИКУ БАЛБАХУ ШТО НАМ ЈЕ ДАО СНАГУ ДА СЕ БОРИМО!
ТАКО ЈЕ, ОКУЛО!

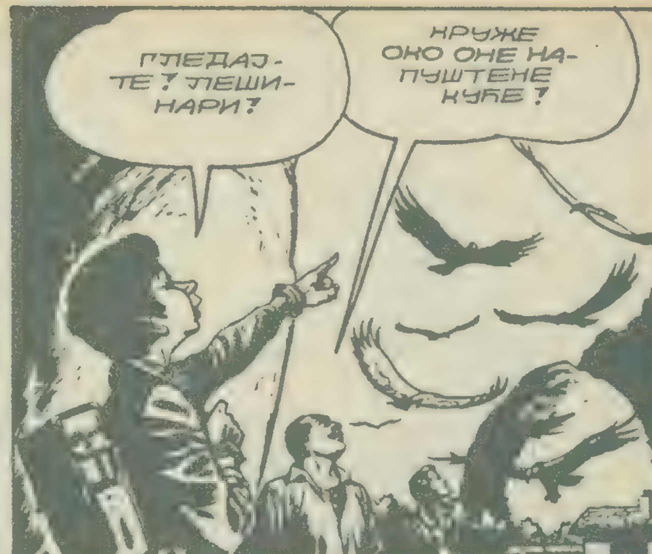

КОЛИКО МУКЕ И ЗНОЈА ТИ ЈЕ БИЛО ПОТРЕБНО ДА ИХ НАУЧИШ ДА БОЉЕ ЖИВЕ, А САД СУ ОПЕТ ТАМО ГДЕ СИ ИХ ЗАТЕКАО!

ЗЕМЉАНИ, НЕ ПРИЛАЗИТЕ ВИШЕ ОВОМ ГРАДУ!

ВУЛКЕУ СЕ ОВЕ ЗИДИНЕ НЕ СВИЂАЈУ И МИ ЋЕМО ИХ ПОРУШИТИ!

ЏОНЕ, КАКО СУ МОГЛИ ОВО ДА ТИ УЧИНЕ?
У НАШОЈ РАКЕТИ ИМА МЕСТА ЗА СВЕ НАС!

НЕ, ФЛАШЕ! ОВДЕ ЈЕ САДА МОЈ ДОМ! МОЈИ ЉУДИ СУ У НЕВОЉИ! ЈА ОСТАЈЕМ!

ГЛЕДАЈТЕ! ЛЕШИНАРИ!
КРУЖЕ ОКО ОНЕ НАПУШТЕНЕ КУЋЕ!

КО ЛИ ЈЕ УБИО ОВНА? ТРАГОВИ НЕКЕ ЖИВОТИЊЕ!
ОВУДА ЈЕ ПРОШАО ВУК... **ВАЈКЕ**!

ХОЋЕШ ДА КАЖЕШ ДА ЈЕ ВАЈКЕ **ВУК**?
ДА! АЛИ У ЊИХОВОЈ МИТОЛОГИЈИ ОН ЈЕ ДЕМОН КОГА НИКО НЕ СМЕ ДА РАЗЉУТИ!

ФЛАШЕ, ВЕЋ ЈЕ МРАК...
ОВДЕ ЋЕМО ПРЕНОЋИТИ, А У ЗОРУ ПОЛАЗИМО У ЛОВ НА ВУКА!

ЈА ЋУ ДА СТРАЖАРИМ, ЏОНЕ!
ЗАМЕНИЋУ ТЕ КРОЗ ДВА ЧАСА!

ПА, ВУЧЕ, СПРЕМАН САМ ДА ТЕ ДОЧЕКАМ!

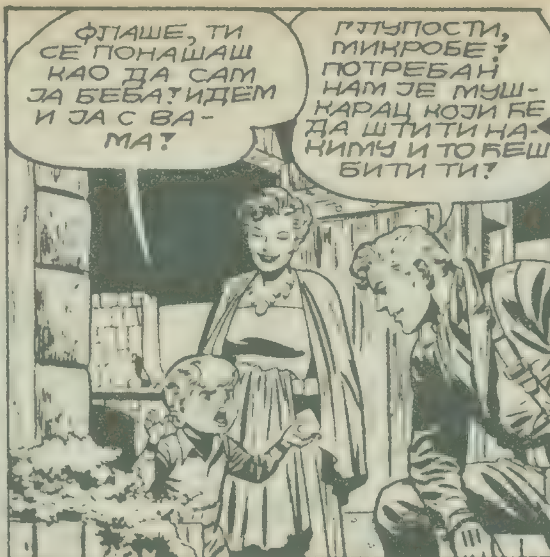

РЕКАО БИХ ДА ЧУЈЕМ КРЦКАЊЕ ГРАЊА!

НЕМА НИКОГ! САМО МИ СЕ **УЧИНИЛО**!

У ЗОРУ...
ФЛАШЕ, ЗАШТО МЕ НИСИ ПРОБУДИО?
ТАКО СИ ЧВРСТО СПАВАО! НЕГО... ЧУО САМ НЕКЕ ЗВУКЕ... ВАЉДА ЈЕ БИО ВЕТАР!

ХЕЈ! МРТАВ ЗЕЦ!
ВАЈКЕ ЈЕ БИО ОВДЕ!

НАКИМА, МЕНИ СЕ ОВАЈ ДОРУЧАК УОПШТЕ НЕ СВИЂА!
МИКРОБЕ, НЕ ЗАНОВЕТАЈ! МОМЦИ, ИДЕМО ДА ПОСТАВИМО ЗАМКЕ ОНОМ ВУКУ!

ФЛАШЕ, ТИ СЕ ПОНАШАШ КАО ДА САМ ЈА БЕБА! ИДЕМ И ЈА С ВАМА!
ГЛУПОСТИ, МИКРОБЕ! ПОТРЕБАН НАМ ЈЕ МУШКАРАЦ КОЈИ ЋЕ ДА ШТИТИ НАКИМУ И ТО ЋЕШ БИТИ ТИ!

НИКО НЕ ЗНА ГДЕ МУ ЈЕ СКЛОНИШТЕ!
ПОСТАВИЋЕМО ЗАМКУ ИСПОД ОНОГ ДРВЕТА!

АКО УСПЕМО ДА УХВАТИМО ВУЛКЕА, НА ТОМ МЕСТУ ПОДИЋИ ЋУ СПОМЕНИК!
А НА ЊЕМУ НАПИШИ: „ОВДЕ ЈЕ КРАЈ ЈЕДНЕ ЛЕГЕНДЕ”!

ЗАМКА ЈЕ ГОТОВА! ДА ЈЕ САМО ПРЕКРИЈЕМО ДА СЕ НЕ ВИДИ!

НАДАМ СЕ ДА ЋЕМО ОВИМ ПРАСЕТОМ ДА НАМАМИМО ВУКА!
А САД ДА СЕ УДАЉИМО ОДАВДЕ!

КО ЗНА КОЛИКО ЋЕ ВРЕМЕНА ПРОЋИ ДОК СЕ ВУЛКЕ НЕ ПОЈАВИ!
САКРИЋЕМО СЕ ИЗА ОНИХ СТЕНА И ЧЕКАТИ!
DAN BARRY

ДОК ЈЕ НАКИМА СРЕЂИВАЛА КУЋУ, МИКРОБ ЈЕ НЕРВОЗНО ШЕТКАО ПО ДВОРИШТУ...
КАД ГОД ЈЕ НЕШТО УЗБУДЉИВО, МЕНЕ ОСТАВЕ ПО СТРАНИ!

АЛИ, НЕ! ОВОГ ПУТА ПОЋИ ЋУ ЗА ЊИМА! УХВАТИЋУ ЈА ТОГ ВУКА!

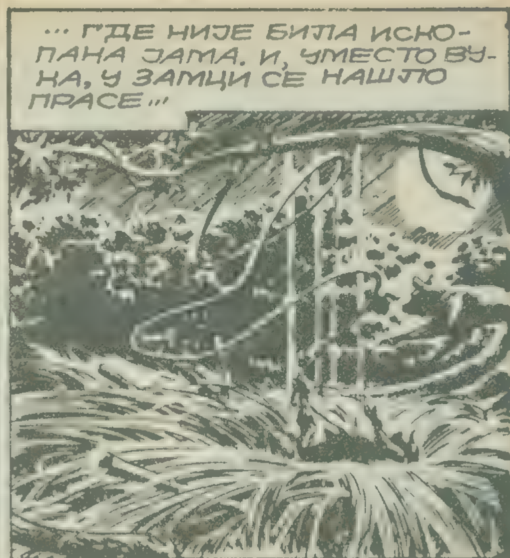

УУХ! ПОСТАЈЕ СВЕ МРАЧНИЈЕ! МИСЛИО САМ ДА ЋУ ИХ БРЗО ПРОНАЋИ!

ЗА ТО ВРЕМЕ У БЛИЗИНИ ПОСТАВЉЕНЕ ЗАМКЕ...
КАЖУ ДА ВУЛКЕ ВОЛИ МРАК! МОЖДА ЋЕМО ГА УБРЗО ВИДЕТИ!

И ЗАИСТА...

ВУЛНЕ СЕ ПРИБЛИЖАВАО ЗАМЦИ...

НАЊУШИО ЈЕ ДОБАР ЗАЛОГАЈ, АЛИ МУ ЈЕ ПРИШАО С ОНЕ СТРАНЕ...

... ГДЕ НИЈЕ БИЛА ИСКОПАНА ЈАМА. И, УМЕСТО ВУКА, У ЗАМЦИ СЕ НАШЛО ПРАСЕ...

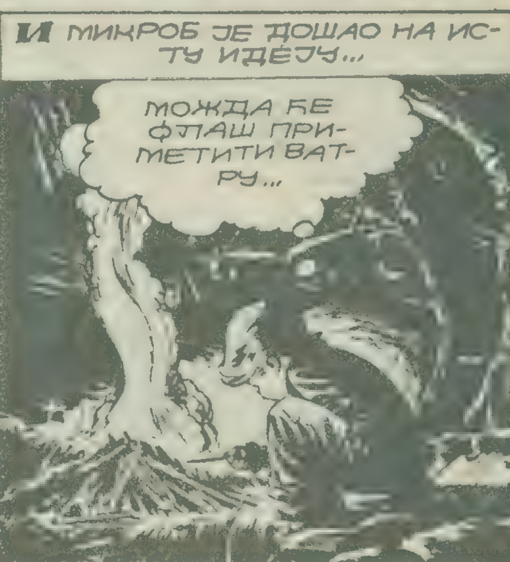

КОНОПАЦ ЈЕ ПРЕКИНУТ, АЛИ НИСАМ ВИДЕО ВУКА!
МОРА ДА ЈЕ У БЛИЗИНИ!

ИМАМО ПОСЛА С ИНТЕЛИГЕНТНОМ ЖИВОТИЊОМ!
САД ЗНА ДА ГА ЛОВИМО! МОРАМО ДА СЕ КРЕЋЕМО У ГРУПИ!

МИКРОБ И ДАЉЕ ТРАЖИ ФЛАША...
НАЈГОРЕ ОД СВЕГА ЈЕ ТО ШТО САД НЕ МОГУ НИ НАТРАГ! ИЗГУБИО САМ ПУТ!

ВУЛНЕ ЈЕ ДОБИО ПРВУ РУНДУ!
ЏОНЕ! ФЛАШЕ!
НАКИМА!

МИКРОБ ЈЕ, ИЗГЛЕДА, ПОШАО ДА ВАС ТРАЖИ, АЛИ СЕ ИЗГУБИО!
БРЗО НАЛОЖИТЕ ВАТРУ! ТАКО ЋЕ НАС ПРОНАЋИ!

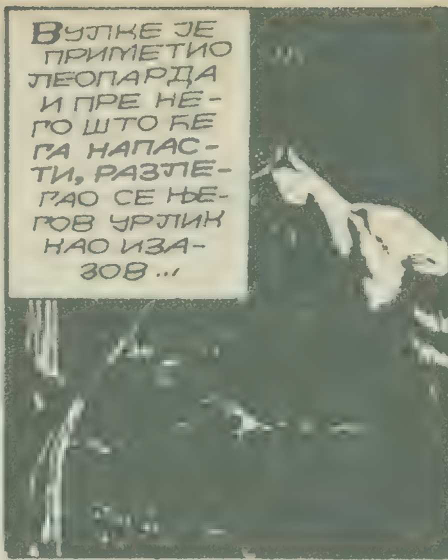

И МИКРОБ ЈЕ ДОШАО НА ИСТУ ИДЕЈУ...
МОЖДА ЋЕ ФЛАШ ПРИМЕТИТИ ВАТРУ...

ДЕЧАК ЈЕ БИО БРЖИ...
ФЛАШЕ, ВАТРА!
СИГУРНО ЈЕ МИКРОБ!

ЈОШ НЕКО ЈЕ ПРИМЕТИО ВАТРУ...

ЖИВОТИЊА ЈЕ ЧЕКАЛА ДА СЕ ПЛАМЕН УГАСИ ПА ДА НАПАДНЕ СВОЈУ ЖРТВУ...

МИКРОБ ЈЕ ЗАСПАО НЕ СЛУТЕЋИ КАКВА МУ ОПАСНОСТ ПРЕТИ...

ВУЛКЕ ЈЕ ПРИМЕТИО ЛЕОПАРДА И ПРЕ НЕГО ШТО ЋЕ ГА НАПАСТИ, РАЗЛЕГАО СЕ ЊЕГОВ УРЛИК КАО ИЗАЗОВ...

МИКРОБ СЕ ТРГАО ...
ШТА ?
ЖИВОТИЊА ЈЕ СКОЧИЛА...

ДЕЧАК СЕ У ПОСЛЕДЊЕМ ТРЕНУТКУ ПОМАКАО...
УУХ!

ААЈ! ПОВРЕДИО МИ ЈЕ КОЛЕНО! ФЛАШЕ, УПОМОЋ!

ИЗ МРАКА СЕ ПОЈАВИО ВУЛКЕ...

У ТИШИНИ НОЋИ ОДЈЕКИВАО ЈЕ УРЛИК ДВЕЈУ ЖИВОТИЊА...

ИЗ ОВОГ ДВОБОЈА ВУЛКЕ ЈЕ ИЗИШАО КАО ПОБЕДНИК...

САДА СЕ ПОЛАКО ПРИБЛИЖАВАО СВОЈОЈ ДРУГОЈ ЖРТВИ...
... БЕСПОМОЋНОМ, РАЊЕНОМ ДЕЧАКУ...

МИКРОБ И НЕ СЛУТИ ДА ЈЕ ОВО КРВОЖЕДНИ ВУК...
ХВАЛА ТИ, КУЦО! СПАСЛА СИ МИ ЖИВОТ!

АЛИ, ЛЕОПАРД МИ ЈЕ ПОВРЕДИО НОГУ! КАКО ДА СТИГНЕМ ДО ФЛАША?

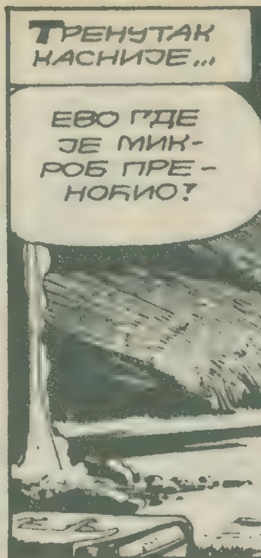

У БЛИЗИНИ...
ОНИ УРЛИЦИ СУ ДОПРЛИ С ОНОГ МЕСТА ГДЕ ЈЕ МИКРОБ ЗАЛОЖИО ВАТРУ!
МИКРОБЕ, ГДЕ СИ?

ДЕЧАК СЕ ПРИЈАТЕЉСКИ ОБРАЋАО ВУЛКЕУ ВЕРУЈУЋИ ДА ЈЕ ОН ПАС ВУЧЈАК...
СТРАШНО МЕ БОЛИ НОГА, КУЦО!

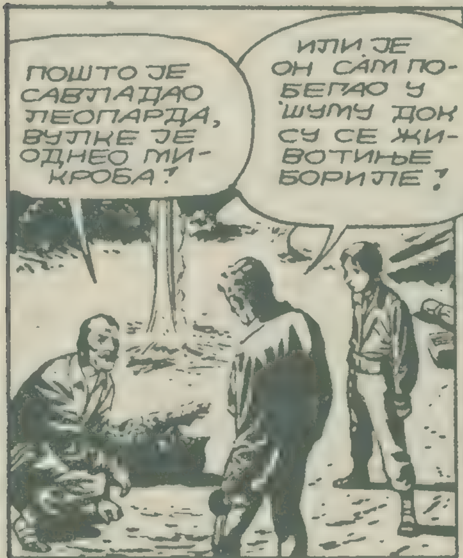
АКО НЕ ПРОНАЂЕМ ФЛАША, УМРЕЋУ ОД ИНФЕКЦИЈЕ! ООХ!

ТРЕНУТАК КАСНИЈЕ...
ЕВО ГДЕ ЈЕ МИКРОБ ПРЕНОЋИО!

СТИГЛИ СМО КАСНО!

ПОШТО ЈЕ САВЛАДАО ЛЕОПАРДА, ВУЛКЕ ЈЕ ОДНЕО МИКРОБА!
ИЛИ ЈЕ ОН САМ ПОБЕГАО У ШУМУ ДОК СУ СЕ ЖИВОТИЊЕ БОРИЛЕ!

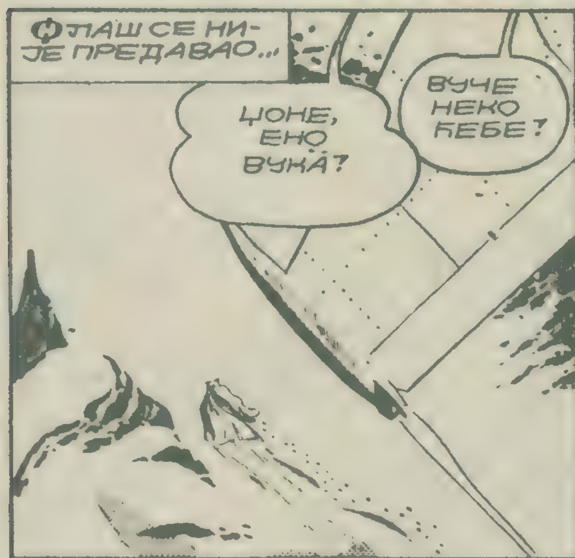
ПОСЛЕ НЕКОЛИКО САТИ УЗАЛУДНОГ ТРАГАЊА...
ФЛАШЕ, МОРАЋЕМО ДА СЕ ПОМИРИМО СА СТРАШНОМ ИСТИНОМ!
DAN BARRY

УСКОРО ЋЕ СВАНУТИ...

...И ЈА ЋУ РАКЕТОМ ПРЕТРАЖИТИ ЧИТАВ КРАЈ!

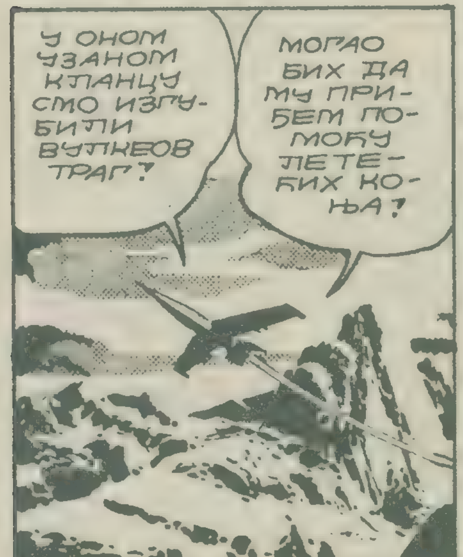
ФЛАШ СЕ НИЈЕ ПРЕДАВАО...
ЏОНЕ, ЕНО ВУКА!
ВУЧЕ НЕКО ЋЕБЕ!

ДО ЂАВОЛА! ОПЕТ СМО ГА ИЗГУБИЛИ ИЗ ВИДА!
ЈАСНО САМ ВИДЕО ДА ВУЧЕ ЋЕБЕ!
Copr. 1951, King Features Syndicate, Inc., World rights reserved

УЗЕО ГА ЈЕ ИЗ НЕКЕ НАПУШТЕНЕ КУЋЕ!
АЛИ, ШТА ЋЕ МУ?
КО ЗНА МОЖДА ГА ЈЕ УЗЕО ЗБОГ МИКРОБА! ЖИВОТИЊЕ ГАЈЕ НАРОЧИТА ОСЕЋАЊА ПРЕМА ДЕЦИ!

У ОНОМ УЗАНОМ КЛАНЦУ СМО ИЗГУБИЛИ ВУЛКЕОВ ТРАГ!
МОГАО БИХ ДА МУ ПРИЂЕМ ПОМОЋУ ЛЕТЕЋИХ КОЊА!

ФЛАШ СЕ ВРАТИО У ГРАД...
ОНУЛО, ЗАИСТА МИ ЈЕ ПОТРЕБАН ТАЈ КОЊ! МОРАМ ДА СПАСЕМ ДЕЧАКА!
ЗНАО САМ ДА ЋЕ ВАМ СЕ ВУЛКЕ ОСВЕТИТИ! ОНДА ЋЕМО ОПЕТ МИ ДОЋИ НА РЕД! САМО, УМОЛИЋУ ЈА ЊЕГА!

ШТА ЋЕШ УРАДИТИ?
ЖРТВОВАЋУ СВОЈУ КЋЕР!
DAN BARRY

ОДЛОЖИ ЖРТВОВАЊЕ ЗА ТРИ ДАНА! ДОТЛЕ ЋУ, НАДАМ СЕ, ПРОНАЋИ ДЕЧАКА!
У РЕДУ, ЧЕКАЋУ!

САМО, УЗАЛУД СВЕ ОВО ЧИНИШ!
ВРАТИЋУ СЕ, ОКУЛО...И ТО СА ДЕЧАКОМ...
DAN BARRY

... И СА ВУЛКЕОМ!

ОВДЕ САМ ГА ПОСЛЕДЊИ ПУТ ВИДЕО!

ВЕТАР ЈЕ ИЗБРИСАО ТРАГОВЕ У СНЕГУ!

ВУК ЈЕ НАЊУШИО ЧОВЕКА ...

КУЦО!
ВУК ЈЕ БИО НА ОПРЕЗУ. НИЈЕ ХТЕО ДА НАПУСТИ СВОЈУ ЈАЗБИНУ...

ГЛАДАН САМ! ЗАР НЕЋЕШ ДА МИ ДОНЕСЕШ ЈОШ КУПИНА! НЕМОЈ ЖИВО МЕСО! ЈА ТО НЕ ЈЕДЕМ!
King Features Syndicate, Inc., World rights reserved

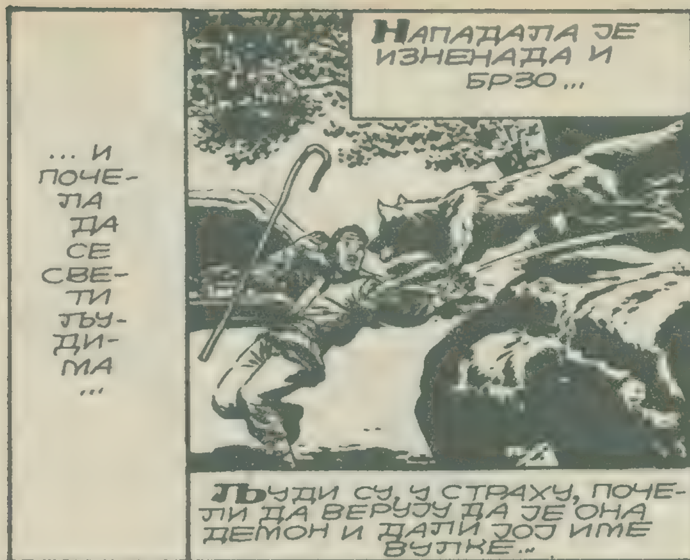

КУЦО, ЗАР МЕ НЕ ЧУЈЕШ?
DAN BARRY

„ВУЛКЕ ЈЕ, У СТВАРИ, БИЛА ВУЧИЦА. ДОГОДИЛО СЕ ТО ДАВНО, КАДА ЈЕ ИМАЛА МЛАДЕ...
АЛЕКСО, ГЛЕДАЈ! ВУЧИЋИ!

ПОЈАВИЛИ СУ СЕ ЛОВЦИ И ПОУБИЈАЛИ МЛАДЕ...
ОВО ЋЕ НАТЕРАТИ ВУЧИЦУ ДА НАПУСТИ ЈАЗБИНУ!

И ВУЧИЦА СЕ ПОЈАВИЛА, АЛИ ЛОВЦИМА ИЗА ЛЕЂА...
АЛЕКСО, ПАЗИ!

АЛЕКСО ЈЕ БРЗО САВЛАДАН. ДРУГИ ЛОВАЦ ЈЕ ПОБЕГАО ПОШТО ЈЕ РАНИО ЗВЕР...
ВУЧИЦА ЈЕ ИПАК ПРЕЖИВЕЛА ...

... И ПОЧЕЛА ДА СЕ СВЕТИ ЉУДИМА ...
НАПАДАЛА ЈЕ ИЗНЕНАДА И БРЗО ...
ЉУДИ СУ, У СТРАХУ, ПОЧЕЛИ ДА ВЕРУЈУ ДА ЈЕ ОНА ДЕМОН И ДАЛИ ЈОЈ ИМЕ ВУЛКЕ...

А ОНДА ЈЕ НАИШЛА НА МИКРОБА И У ЊОЈ СЕ ЈАВИО МАТЕРИНСКИ НАГОН...

САДА СЕ ОПЕТ ПОЈАВИО ЛОВАЦ И ОНА ЈЕ ЉУБОМОРНО ЧУВАЛА СВОЈЕ ПОСВОЈЧЕ...
НИ ТРАГА ОД МИКРОБА И ВУКА!

ЦЕО ДАН НИСИ НИШТА ЈЕО! ОВДЕ ЋЕМО СЕ ОДМОРИТИ! ХЕЈ, ШТО СИ СЕ УЗНЕМИРИО?

ВУЧИЦА ЈЕ ВРЕБАЛА ЧОВЕКА ...

А ОНДА ЈЕ СА ВРХА СТЕНЕ ПОЧЕЛА ДА БАЦА СНЕГ НА ФЛАША...
ВУЛКЕ!

ТО ЈЕ ИЗАЗВАЛО ЛАВИНУ...
НЕМАМ ГДЕ ДА СЕ ЗАКЛОНИМ!

КОЊ ЋЕ МИ ПОБЕЋИ!

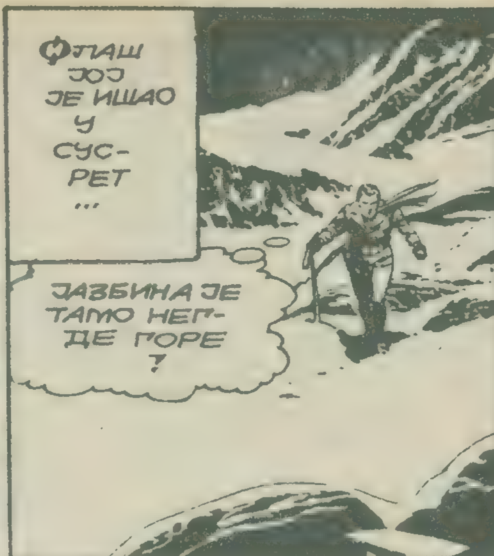

УХ! УХВАТИО САМ ГА У ПОСЛЕДЊЕМ ТРЕНУТКУ!

КАДА СУ СЕ НАШЛИ ИЗНАД СТЕНЕ ГДЕ ЈЕ ВУЧИЦА ИМАЛА ЈАЗБИНУ...
ДО ЂАВОЛА!

НИСАМ ПОВРЕЂЕН АЛИ САМ ОСТАО БЕЗ ХРАНЕ И ПРЕВОЗА!

ВУЧИЦА СЕ СПУШТАЛА ПРЕМА СВОЈОЈ ЖРТВИ ...

ФЛАШ ЈОЈ ЈЕ ИШАО У СУСРЕТ ...
ЈАЗБИНА ЈЕ ТАМО НЕГДЕ ГОРЕ !

ВУК ЈУ ЈЕ НАПУСТИО! КАДА БИХ МОГАО ДА СТИГНЕМ ДО МИКРОБА НЕПРИМЕЋЕН?
DAN BARRY
ФЛАШ НИЈЕ ВИДЕО КАДА МУ ЈЕ ИСПАО ПИШТОЉ..

А У ЈАЗБИНИ...
КУДА ЛИ ЈЕ ОТИШЛА МОЈА КУЦА?
DAN BARRY

КАД ОЗДРАВИМ, ПОВЕШЋУ ЈЕ ДА ЈЕ УПОЗНАМ СА ФЛАШОМ И ОСТАЛИМА! ХЕЈ, ШТА ЈЕ ТО?

МИКРОБЕ! ЈЕСИ ЛИ ДОБРО?
А ЗАШТО НЕ БИХ БИО? ДРАГО МИ ЈЕ ДА СИ МЕ НАШАО!

ВУЧИЦА ЈЕ ОСЕТИЛА ДА СЕ НЕШТО ДОГАЂА У ЈАЗБИНИ...

СЛУШАЈ, МИКРОБЕ! ТАЈ ТВОЈ ПАС ЈЕ ВУК-УБИЦА! МОРАМО ШТО ПРЕ ОДАВДЕ!
НЕ, ФЛАШЕ! ТО ЈЕ МОЈ ПАС !

ПОСЛУШАЈ МЕ И ПОЂИ СА МНОМ !
ООХ!

ШТА?
КУЦО, НЕ!
ГРРРРРРРРР!

ПУСТИ ГА, КУЦО! ОН ЈЕ МОЈ ПРИЈАТЕЉ!

ВУЧИЦА СЕ ОКРЕНУЛА ДА ОДГУРНЕ ДЕЧАКА...
14

... И ФЛАШ ЈЕ БРЗО ПОСЕГНУО ЗА СВОЈИМ ПИШТОЉЕМ...
ДО ЂАВОЛА! ИЗГУБИО САМ ГА!

ВУК СЕ ВЕЋ ОКРЕНУО ПРЕМА СВОЈОЈ ЖРТВИ...
НЕ МОГУ ДА ГА САВЛАДАМ ГОЛИМ РУКАМА!

НЕ, КУЦО!
МИКРОБЕ, СКЛОНИ СЕ!

ФЛАШ ЈЕ, НА СРЕЋУ, ИМАО И ПИЈУК...
ОВИМ ЋУ ГА САВЛАДАТИ!
DAN BARRY

ПОГОДИО ЈЕ ВУКА У ГЛАВУ...

... АЛИ ЖИВОТИЊА СЕ НИЈЕ ПРЕДАВАЛА...

ЧОВЕК И ЗВЕР БОРИЛИ СУ СЕ ЗА ДЕЧАКА...
ПРЕКИНИТЕ! МОЛИМ ВАС!

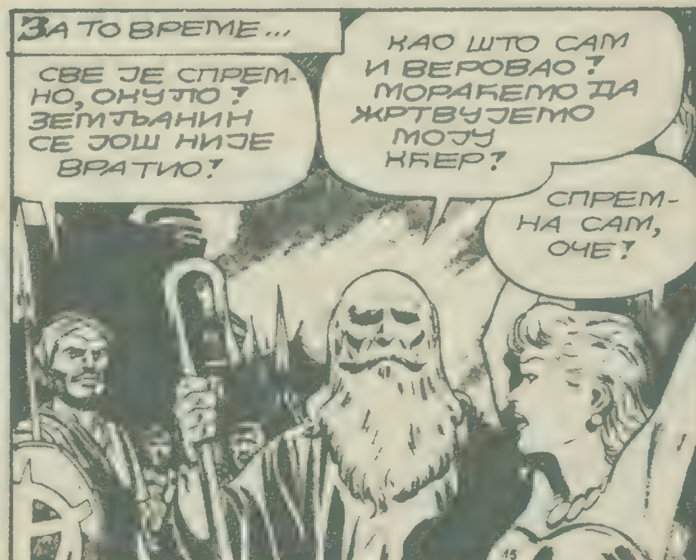

ВУЧИЦА ЈЕ БИЛА ОШАМУЋЕНА ОД УДАРЦА У ГЛАВУ...

... И ФЛАШУ НИЈЕ БИЛО ТЕШКО ДА ЈЕ САВЛАДА...

ФЛАШЕ, ПОВРЕДИО СИ МОГ ПСА!
ЛЕПО САМ РЕКАО ДА ПРЕКИНЕТЕ БОРБУ!

МОЖДА ОВО И ЈЕСТЕ ВУК, АЛИ ОН ЈЕ ДОБАР! СПАСАО МИ ЈЕ ЖИВОТ!
У РЕДУ, НЕЋУ ГА ВИШЕ ПОВРЕДИТИ!

ПРЕПУСТИ ГА МЕНИ!
А САД МОРАМО БРЗО НАТРАГ У ГРАД! ТРЕБА ДА СПАСЕМО ЈЕДАН ЖИВОТ!

ЗА ТО ВРЕМЕ...
СВЕ ЈЕ СПРЕМНО, ОКУЛО! ЗЕМЉАНИН СЕ ЈОШ НИЈЕ ВРАТИО!
КАО ШТО САМ И ВЕРОВАО! МОРАЋЕМО ДА ЖРТВУЈЕМО МОЈУ ЋЕР!
СПРЕМНА САМ, ОЧЕ!

ВУЛКЕ, ПОСЕЈАО СИ СТРАХ И УЖАС У НАШОЈ ЗЕМЉИ!
НАДАМ СЕ ДА ЋЕ СМРТ МОЈЕ КЋЕРИ СТИШАТИ ТВОЈ ГНЕВ!
КОПЉАНИЧЕ, ЈЕСИ ЛИ СПРЕМАН?
DAN BARRY

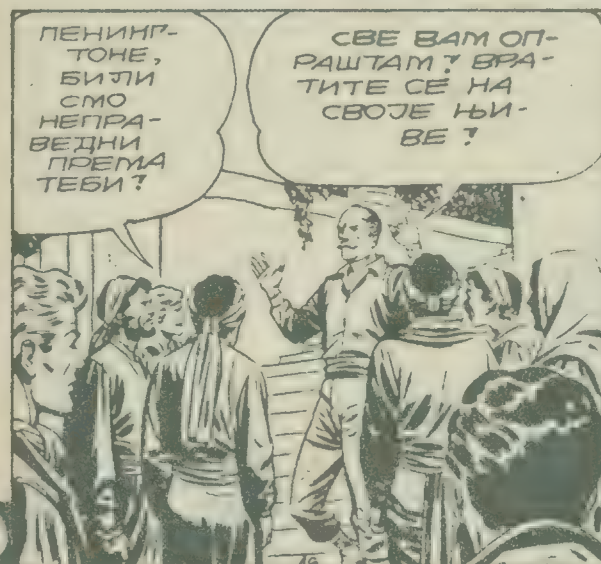
БУДИ ТАЧАН И БРЗ!
СТАНИТЕ!
4-21

СПУСТИ КОПЉЕ!
ЗЕМЉАНИН СЕ ВРАТИО...
...СА ДЕЧАКОМ...

...И ВУЛКЕОМ!

ШТА САД КАЖЕШ, ОКУЛО?
ПА, ОВО ЈЕ ОБИЧАН ВУК!
DAN BARRY
4-22

НИЈЕ НИКАКАВ ДЕМОН?
ПРИЗНАЈЕШ ЛИ ДА СИ ПОГРЕШИО?

КАЈЕМ СЕ! ЉУДИ, ВРАТИМО СЕ СВОЈИМ ДОМОВИМА!
ПОБИМО, ОЧЕ!

ПЕНИНГТОНЕ, БИЛИ СМО НЕПРАВЕДНИ ПРЕМА ТЕБИ!
СВЕ ВАМ ОПРАШТАМ! ВРАТИТЕ СЕ НА СВОЈЕ ЊИВЕ!

ИЗГЛЕДА ДА ЋЕ ОПЕТ СВЕ БИТИ У РЕДУ!
НАДАМ СЕ!

А ТЕБИ, МИКРОБЕ, ОБЕЋАВАМ ДА ЋУ НАБАВИТИ ПСА ЧИМ СЕ ВРАТИМО НА ЗЕМЉУ!
АЛИ, МОРА ДА БУДЕ ВУЧЈАК!
DAN BARRY
КРАЈ

Семијева тајна дружина:

ФАЛСИФИКАТОРИ

СЕМИ, СИН НАРЕДНИКА ДЕНИЈЕЛА БРУСТЕРА, ЊЕГОВА СЕСТРА ШЕЈЛА И ДРУГОВИ ЕНГУС И БИЛИ БОРЕ СЕ ПРОТИВ КРИМИНАЛА У ЈЕЗЕРСКОЈ ОБЛАСТИ У ШКОТСКОЈ...

ПАЗИТЕ КУДА ВОЗИТЕ! ОВАЈ ДЕО ЈЕЗЕРА ЈЕ ПУН ПОДВОДНИХ СТЕНА!

УРА!

ХЕЈ! ШТА ОВО ПЛИВА?

ГЛЕДАЈТЕ ШТА САМ НАШАО!

НОВЧАНИЦУ ОД ПЕТ ФУНТИ!

ТИ БАШ ИМАШ СРЕЋЕ!

АЛИ, НЕ МОЖЕШ ЈЕ ЗАДРЖАТИ, СЕМИ! ДАЋЕШ ЈЕ ТАТИ!

КАСНИЈЕ...

ХВАЛА НА УПОЗОРЕЊУ! НЕ ВЕРУЈЕМ ДА ЋЕ ОВДЕ РАСТУРАТИ ЛАЖНЕ НОВЧАНИЦЕ!

ШТА ТИ ЈЕ ТО, СЕМИ?

НОВЧАНИЦА!

ПОЛИЦИЈА

ДА НИЈЕ ЛАЖНА, ТАТА?

НАРЕДНИКУ СЕ УЧИНИЛО ДА ЈЕ ПРАВА, АЛИ ОН ИПАК НИЈЕ БИО СТРУЧЊАК...

ИДЕМ У БАНКУ!

ПОЛИЦИЈА

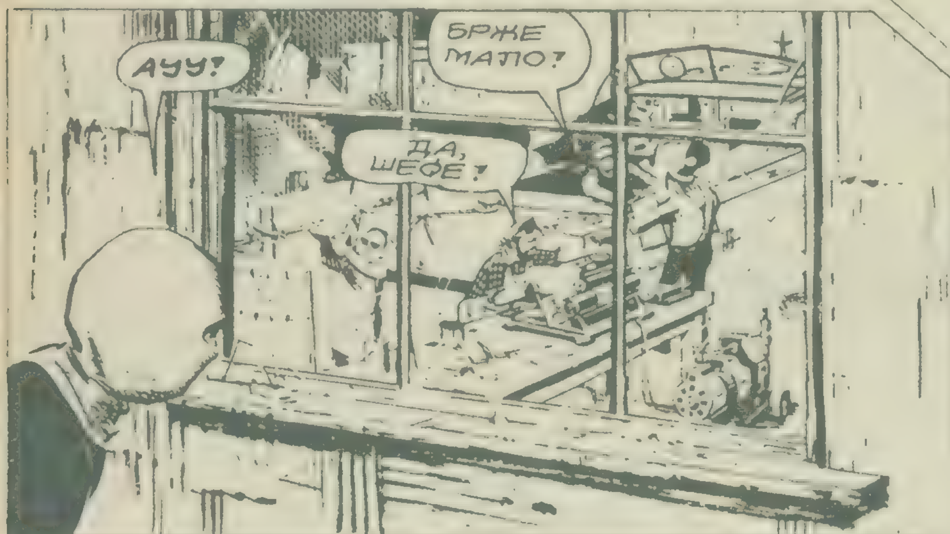
БРЗО ПО НАШУ ОПРЕМУ! ФАЛСИФИКАТОРИ СЕ, СИГУРНО, КРИЈУ ОКО ЈЕЗЕРА!

БРОЈ ЈЕДАН, НЕ ВИДИМ ЖИВУ ДУШУ!

МОРА ДА ЈЕ НЕКО У БЛИЗИНИ! НОВЧАНИЦА ЈЕ БАЧЕНА САМО НЕКОЛИКО МИНУТА ПРЕ НЕГО ШТО СМО НАИШЛИ, ИНАЧЕ БИ ПОТОНУЛА!

СЕМИЈЕВА ДРУЖИНА УПОРНО ЈЕ ТРАГАЛА...
СКИНИТЕ СКЕЈТБОРДЕ! ЛАКШЕ ЋЕМО СЕ КРЕТАТИ БЕЗ ЊИХ! АКО НЕКО ПРИМЕТИ НЕШТО СУМЊИВО, НЕК ЈАВИ ТОКИ-ВОКИЈЕМ!

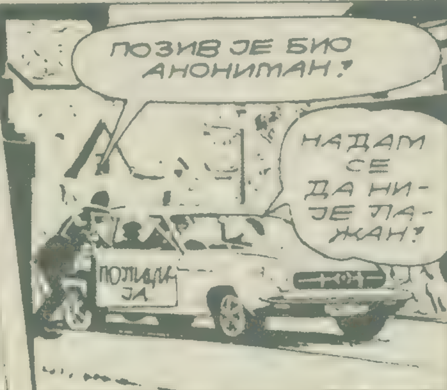

ОТКРИО САМ НЕШТО! ДОЂИТЕ КОД НАПУШТЕНОГ СКЛОНИШТА ЗА ЧАМЦЕ!

АУУ!
БРЖЕ МАЛО!
ДА, ШЕФЕ!

НОЋАС ОДЛАЗИМО ОДАВДЕ!

ЈЕСУ ЛИ ЈОШ УНУТРА?
ДА! АЛИ, СВАКОГ ТРЕНУТКА МОГУ КРЕНУТИ! ТАТА ЈЕ ЈОШ У БАНЦИ! ПОЗВАЋЕМО ГА!

ПРОМЕНИВШИ ГЛАС, СЕМИ ЈЕ ОБАВЕСТИО ОЦА О СВЕМУ...
ХВАЛА НА ОБАВЕШТЕЊУ! А КО СТЕ ВИ?
ЧЛАН ТАЈНЕ ДРУЖИНЕ, НАРЕДНИЧЕ!

НАРЕДНИК ЈЕ ОДМАХ ПОЗВАО ПАТРОЛУ...
ПОЗИВ ЈЕ БИО АНОНИМАН!
НАДАМ СЕ ДА НИЈЕ ЛАЖАН!
ПОЛИЦИЈА

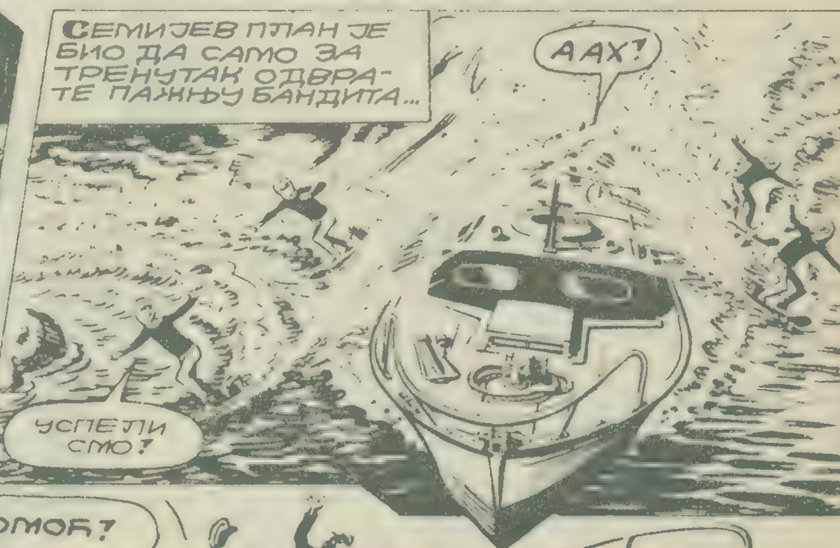

ПОЛИЦАЈЦИ СЕ ПРИКРАШЕ СКЛОНИШТУ ФАЛСИФИКАТОРА, АЛИ...
ОНИ ОДЛАЗЕ! НАРЕДНИЧЕ, ЗАУСТАВИТЕ ИХ!

КАКО?
ЗАР ДА НАМ УМАКНУ ИСПРЕД НОСА?

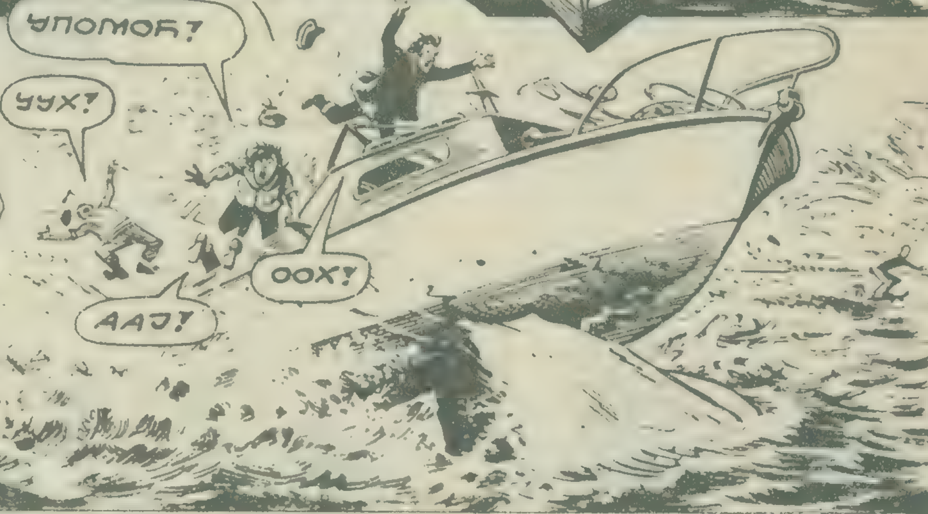

СЕМИ, ОВО ЈЕ ПОСАО ЗА НАС!
МИ ИХ МОЖЕМО ЗАУСТАВИТИ АКО ЈЕ ПОЛИЦИЈА НЕМОЋНА!

ТРЕНУТАК НАС НИЈЕ...
ПРАВАЦ МОТОРНИ ЧАМАЦ!
НАПРЕД!

ШЕФЕ, НЕКА ДЕЧУРЛИЈА ИДУ ПРАВО НА НАС!
НЕ ОБРАЋАЈТЕ ПАЖЊУ НА ЊИХ!

СЕМИЈЕВ ПЛАН ЈЕ БИО ДА САМО ЗА ТРЕНУТАК ОДВРАТЕ ПАЖЊУ БАНДИТА...
ААХ!
УСПЕЛИ СМО!

УУХ! САВ САМ МОКАР!
ПАЗИ!

УПОМОЋ!
УУХ!
ООХ!
ААЈ!

КАКАВ БРОДОЛОМ!
ПОЛИЦИЈА ЋЕ ИМ УБРЗО ПРИТЕЋИ У ПОМОЋ!

НЕ РАЗУМЕМ! КАКО НИСУ ВИДЕЛИ ОНОЛИКУ СТЕНУ!
СРЕЋА ИХ ЈЕ НАЈЗАД ИЗНЕВЕРИЛА! ХО, ХО!
ХИ, ХИ!

ЈЕДНЕ ВЕЧЕРИ НА ИМАЊУ СТАРОГ ТОМА МОРЛИЈА...

ХЕЈ! ЛЕТЕЋИ ТАЊИР!

А КАДА ЈЕ НЕОБИЧАН ПРЕДМЕТ НЕСТАО...

ШТАА! СВЕМИРСКА БИЋА!

УПОМОЋ! УПОМООЋ!

ШТА ЛИ ЈЕ ТО УПЛАШИЛО ЧИКА ТОМА?

МИ, СИГУРНО!

ВЕЋ ЈЕ СВАНУЛО КАД СЕ ДРУЖИНА ВРАТИЛА СА СВОЈЕ НОЋНЕ ВЕЖБЕ...

ТОМИ, САМО ТИ СЕ ПРИЧИНИЛО!

НИЈЕ! ЈАСНО САМ ВИДЕО ЛЕТЕЋИ ТАЊИР! МАЛО КАСНИЈЕ ПОЈАВИЛА СУ СЕ И СВЕМИРСКА БИЋА!

ОН ТО МИСЛИ НА НАС!

ХМ! МОРА ДА ЈЕ ВИДЕО НЕКИ ЛЕТЕЋИ ПРЕДМЕТ!

МАЛО ЋЕМО СЕ ОДМОРИТИ, А ОНДА ИДЕМО У ИСТРАЖИВАЊЕ!

МИСЛИТЕ ДА ЋЕТЕ НАЋИ ЛЕТЕЋИ ТАЊИР? ХА, ХА, ХА!

ТЕБЕ НИКО НИШТА НИЈЕ ПИТАО, ШЕЈЛА! ШТА ДЕВОЈЧИЦЕ ЗНАЈУ О ТАКВИМ СТВАРИМА?

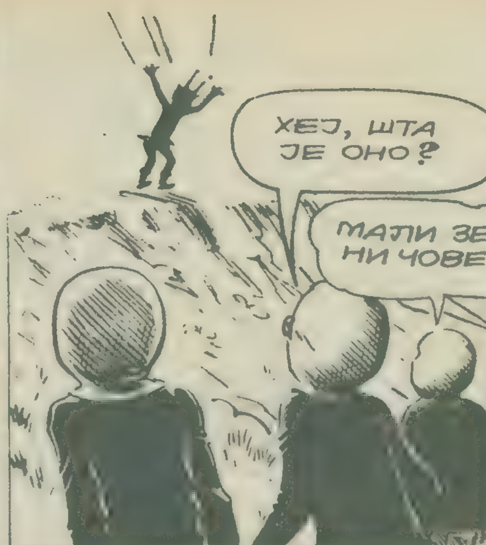
АХ, ТАКО! ПОКАЗАЋУ ЈА ВАМА! САМО ДА ПРОНАЂЕМ ОНАЈ ЗЕЛЕНИ КОСТИМ КОЈИ САМ НОСИЛА НА МАСКЕНБАЛУ!

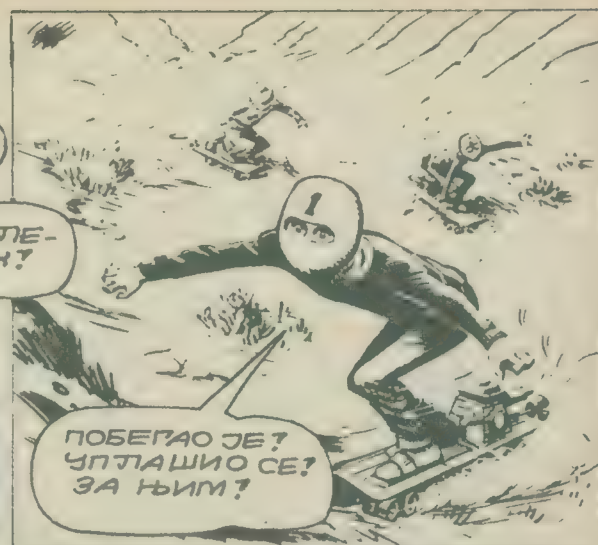

У ИДУЋЕМ БРОЈУ КОМПЛЕТАН СТРИП:

КУРИР НЕБОЈША

КАСНИЈЕ...
МОРА ДА СЕ ОВДЕ НЕГДЕ СПУСТИО?
ВИДЕ СЕ НЕКИ ТРАГОВИ!

ХЕЈ, ШТА ЈЕ ОНО?
МАЛИ ЗЕЛЕНИ ЧОВЕК!

ПОБЕГАО ЈЕ! УПЛАШИО СЕ! ЗА ЊИМ!

ОВО ЋЕ ИХ МАЛО РАЗДРМАТИ! БАШ МЕ ЗАНИМА ШТА ЋЕ МОЈ ВЕЛИКИ БРАТ РЕЋИ КАД СЕ ВРАТИ КУЋИ!

КРРРЦ
ТО МОРА ДА ЈЕ ЧАРЛИ! РЕКАО ЈЕ ДА ГА САЧЕКАМ ОВДЕ!

АААХ! МАРСОВАЦ!
НЕКА МИСЛИ ДА САМ СА МАРСА!

ШТА ТРАЖИШ ТИ ОВДЕ, ЗЕМЉАНИНЕ! ШПИЈУНИРАШ НАС?
Н...НЕ! ЧЕКАМ СВОГ ПРИЈАТЕЉА ЧАРЛИЈА! ТРЕБА ДА ДОНЕСЕ ЕКСПЛОЗИВ И...

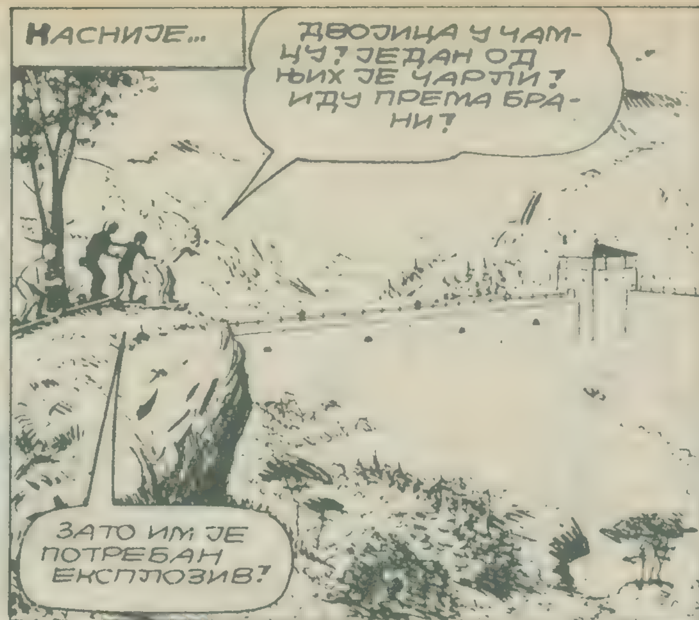

ЧАРЛИ! ГДЕ СИ, ЧАРЛИ?
ЕКСПЛОЗИВ? ШТА ЋЕ МУ ТО? БОЉЕ ДА ПРОНАЂЕМ ДЕЧАКЕ!

ДОЂИТЕ ДА ВИДИТЕ ШТА САМ НАШАО!

ПАДОБРАН! ОВО ЈЕ СТАРИ ТОМ ВИДЕО!
А, ЕНО И ЗЕЛЕНОГ ЧОВЕЧУЉКА!

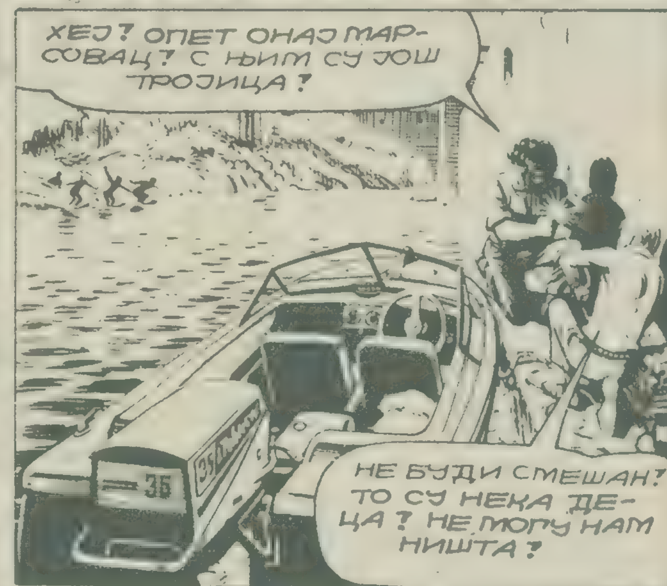

ПА, ОВО ЈЕ ШЕЈЛА! МОГАО САМ И ДА ПРЕТПОСТАВИМ!
МА, ПУСТИ САД ТО! НАЛЕТЕЛА САМ НА НЕКОГ ЧОВЕКА КОЈИ СПОМИЊЕ СВОГ ПРИЈАТЕЉА ЧАРЛИЈА И ЕКСПЛОЗИВ!

ДА НИЈЕ ТО ОНАЈ ЧАРЛИ КОГА ГОНЕ ЗБОГ ПЉАЧКЕ БАНКЕ ?
ЊЕГОВ ОРТАК ЈЕ НЕКИ РОЏЕР! ОДЛЕЖАЛИ СУ ПЕТ ГОДИНА У ЗАТВОРУ, АЛИ НИСУ ОТКРИЛИ ГДЕ СУ САКРИЛИ ПЛЕН! СИГУРНО ОВДЕ НЕГДЕ!

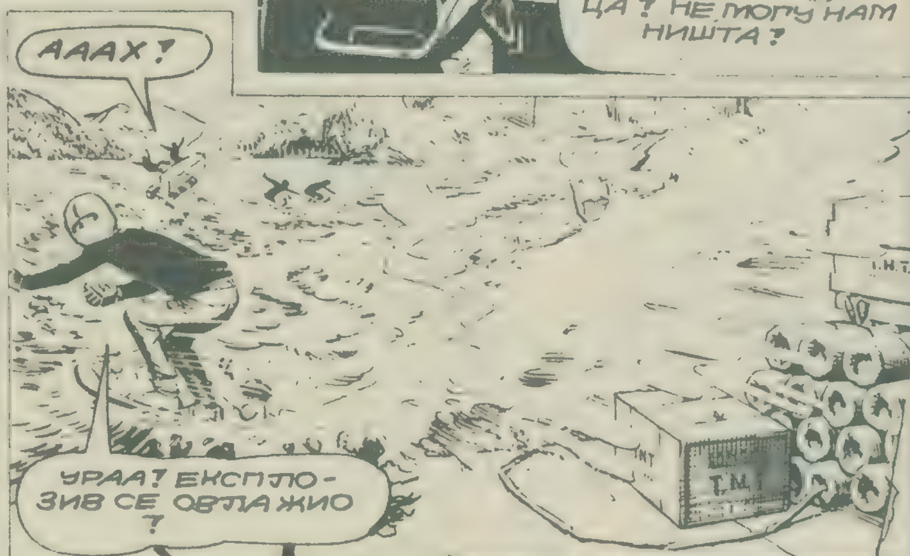

КАСНИЈЕ...
ДВОЈИЦА У ЧАМЦУ! ЈЕДАН ОД ЊИХ ЈЕ ЧАРЛИ! ИДУ ПРЕМА БРАНИ!
ЗАТО ИМ ЈЕ ПОТРЕБАН ЕКСПЛОЗИВ!

ЗАР ДА ДИГНУ БРАНУ У ВАЗДУХ ?
НА ТОМ МЕСТУ ЈЕ, СИГУРНО ЧАРЛИ ЗАКОПАО ПЛЕН, НЕ ЗНАЈУЋИ ДА ЋЕ ОВДЕ ПОДИЋИ БРАНУ!

ПОПЛАВИЋЕ ОКОЛНЕ КУЋЕ!
НЕЋЕМО ИМ ТО ДОЗВОЛИТИ!

ХЕЈ! ОПЕТ ОНАЈ МАРСОВАЦ! С ЊИМ СУ ЈОШ ТРОЈИЦА!
НЕ БУДИ СМЕШАН! ТО СУ НЕКА ДЕЦА! НЕ МОГУ НАМ НИШТА!

ДВОЈКА И ТРОЈКА НЕК' ПОТОПЕ ЧАМАЦ! ЈА И ШЕЈЛА ИДЕМО ДО БРАНЕ!
У РЕДУ, ЗАПОВЕДНИЧЕ!

АААХ!
УРАА! ЕКСПЛОЗИВ СЕ ОВЛАЖИО!
T.N.T.

ТИ И ТВОЈИ МАРСОВЦИ! ШТО НИСИ ОТЕРАО ТУ ДЕЦУ?
ОВДЕ ЋЕ БИТИ СИГУРНИ! ЈАВИЋЕМО ОДМАХ ПОЛИЦИЈИ!

КАСНИЈЕ, ЗА ВРЕМЕ РУЧКА КОД НАРЕДНИКА БРУСТЕРА...
ДЕЦО, УХВАТИЛИ СМО ОПАСНЕ ПРОВАЛНИКЕ! ОПЕТ НАМ ЈЕ ПОМОГЛА ОНА ТАЈНА ДРУЖИНА!
А ТИ, ТАТА, И ДАЉЕ НЕ ЗНАШ КО СУ ЊЕНИ ЧЛАНОВИ!
КРАЈ

ОРТАЦИ: ЕКСПЛОЗИВ

ЖИЛЕ, ГДЕ СИ?
ЈЕДЕМ, А ШТА БИХ ДРУГО!
МА, ПУСТИ ТО И ДОЛАЗИ ОВАМО!
ДОБРО, МИЛЕ!

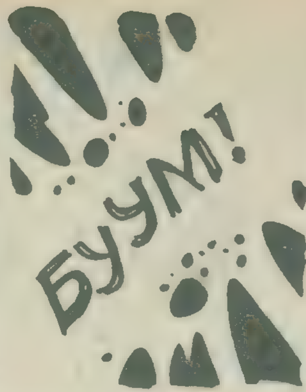
ОСТАВИ ОВАЈ ЕКСПЛОЗИВ НА НЕКО СИГУРНО МЕСТО! ТРЕБА НАМ ЗА РАЗБИЈАЊЕ СТЕНА!
ГДЕ ДА ГА СТАВИМ?
АХА! ОВДЕ ЋУ!

ЈЕСТЕ ЛИ ПОПРАВИЛИ МОЈУ ПЕПЕЉАРУ?
ДА! САМО ДА СТАВИМ ПОКЛОПАЦ!
ЕТО, ТАКО...
ИСПРОБАЈТЕ ЈЕ!
АХА...
ПРИТИСНИТЕ ДУГМЕ...

БАШ СУ ПРАКТИЧНЕ ОВЕ ПЕПЕЉАРЕ! НЕМА ОПАСНОСТИ ОД ПОЖАРА!
БУУМ!
НЕМА ОПАСНОСТИ, А? ГРРР!

ААЈ! МОЈЕ ОКО!
ЖИЛЕ ЈЕ ЗА ОВО КРИВ! ПЛАТИЋЕ МИ!
ОВИХ НЕКОЛИКО ЋУ СТАВИТИ У ПРЕКРИВАЧ!

УПОМООЋ! ИЗГОРЕ МИ АУТО!
ШТА? ДОЛАЗИМ!
МОРАМ ДА ПОМОГНЕМ ЧОВЕКУ!
УГАСИЋУ ВАТРУ ОВИМ ЋЕБЕТОМ!

ДА НИЈЕ МЕНЕ, ОСТАЛИ БИСТЕ БЕЗ АУТОМОБИЛА!

БУУМ!

ЈЕДАН ЋУ СТАВИТИ У КАСУ...

ОВДЕ ЈЕ НА СИГУРНОМ МЕСТУ!

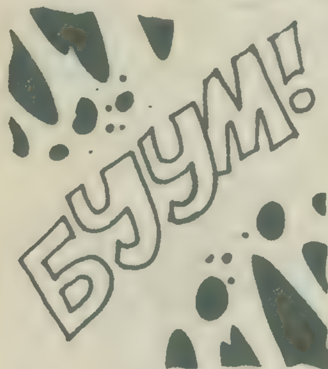
ГРР! МОРАО САМ ДА КУПИМ НОВ АУТО ОНОМ ЧОВЕКУ!

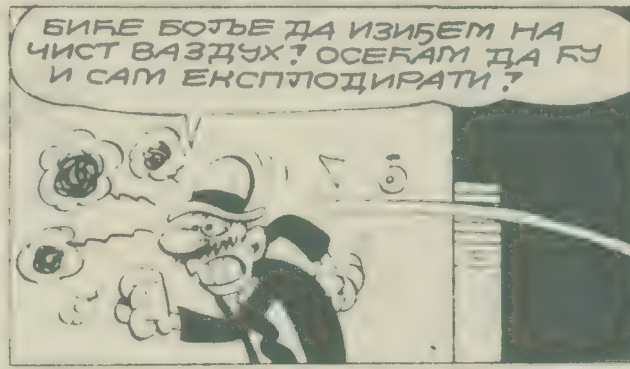
ДА ПУСТИМ РАДИО ДА МЕ МАЛО РАЗОНОДИ!
КЛИК

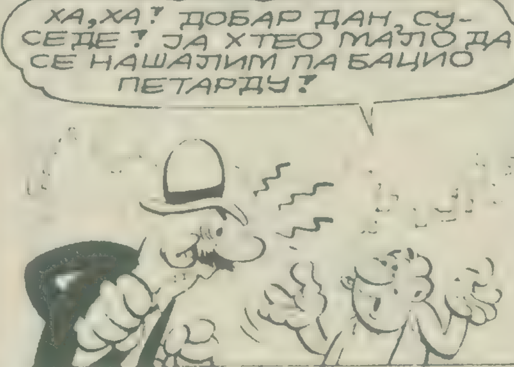
„НАЈНОВИЈЕ ВЕСТИ! ФАБРИКА РЕПЕ БАНКРОТИРАЛА!"

ШТА! ПА ЈА САМ САВ СВОЈ НОВАЦ УЛОЖИО УЊУ!

ОВИ ПАПИРИ НЕ ВРЕДЕ ВИШЕ НИ ЛУЛЕ ДУВАНА!

СВЕ ЋУ ИХ ПОБАЦАТИ!

БУУМ!

МОЈ КАМИН!

БИЋЕ БОЉЕ ДА ИЗИЂЕМ НА ЧИСТ ВАЗДУХ! ОСЕЋАМ ДА ЋУ И САМ ЕКСПЛОДИРАТИ!

БАНГ!

ХА, ХА! ДОБАР ДАН, СУСЕДЕ! ЈА ХТЕО МАЛО ДА СЕ НАШАЛИМ ПА БАЦИО ПЕТАРДУ!

СУСЕДЕ, ШТО МЕ ТАКО ГЛЕДАТЕ? ЈА... ЈА...

ПРЕТУКАО СУСЕДА!
ПОЛИЦИЈА ТРАГА ЗА МИЛЕТОМ КОЈИ ЈЕ ТЕШКО ПОВРЕДИО СВОГ СУСЕДА ЈЕР ЈЕ ... БЛА ... БЛА ...
АЛИ, МИЛЕ, ШТО САМ ТИ ЈА КРИВ ЗА СВЕ! УПОМООЋ!
УДЕСИЋУ ТЕ, ЖИЛЕ, ПРЕ НЕГО ШТО МЕ УХВАТЕ!

ПОПАЈ
BY BUD SAGENDORF

ВОЛИШ ЛИ МЕ?
РЕК'О САМ ДА ТЕ ВОЛИМ!
ЈЕСИ ЛИ СИГУРАН?
ЗНАШ ДА ЈЕСАМ!
НЕ ТЕШИШ МЕ?
НЕ ТЕШИМ ТЕ!

АКО МЕ ПОПАЈ ЗАИСТА ВОЛИ, УЧИНИЋЕ СВЕ ШТО ТРАЖИМ!
БАШ ЋУ ДА ГА ИСКУШАМ!

СИГУРАН СИ ДА МЕ ВОЛИШ?
ПА ТО САМ ТИ ВЕЋ СТО ПУТА РЕК'О ГЛАСНО И ЈАСНО!

ВОЛИШ МЕ ВИШЕ НО ИШТА НА СВЕТУ?
МАНИ МЕ СЕ, ЖЕНСКА ГЛАВО! КАКО ДА ТЕ УВЕРИМ?

ВОЛИШ МЕ ТОЛИКО ДА ЋЕШ УЧИНИТИ **БИЛО ШТА** ДА ТЕ ЗАМОЛИМ?
НЕМА ТОГА ШТО ЗА ТЕБЕ НЕ БИХ УЧИНИО!

ЖЕЛИМ ДА СЕ ЗА ШЕСТ МЕСЕЦИ **ОДРЕКНЕШ СПАНАЋА**!
?
!
1-8

#!!
!!
ЛУДА ЋУРА!
ГРРР!
ПРОКЛЕТО ЖЕНСКО!
НИСАМ ЗНАЛА ДА НА СВЕТУ ПОСТОЈИ НЕШТО ЈАЧЕ И ОД ЉУБАВИ!
?
?
BUD SAGENDORF

ВЕЛИЧАНСТВЕНА ЈУ

ХАРИ ЛЕНГДОН, ХАРОЛД ЛОЈД, БАСТЕР КИТОН И НАЈВЕЋИ МЕЂУ ЊИМА — ЧАРЛИ ЧАПЛИН НИСУ ТЕЖИЛИ УМЕТНОСТИ, АЛИ СУ ЈЕ СТВАРАЛИ ПОКАЗУЈУЋИ СВОЈА ОСЕЋАЊА РЕЧИТОМ КОМИКОМ — БЕЗ РЕЧИ.

Позорница на којој су се приказивали први амерички неми филмови били су мали, задимљени барови, претворени у биоскопске дворане. Филм је био праћен музиком са механичког клавира. Уз мирис печеног кикирикија, пива и јевтиног парфема милиони мање претенциозних људи уживали су у искрености и свежини филмских комедија, у њиховој примитивној безазлености и беспримерној виталности. Они нису умели да то искажу речима, али су пунили дворане које је избегавао такозвани „пристојнији" свет, сматрајући да је ова забава вулгарна и наивна.

ЛУДА ЈУРЊАВА

Отац америчких немих филмова био је почетком овог века Мак Сенет, а јунаци његових филмова глумци из мјузикхолова, водвиља, циркуса: добри акробати, играчи, пантомимичари...

Они нису тежили уметности, али су је постизали исказујући своје емоције комиком без речи — речитије него најречитијим говором.

„Сенетове комедије су за једну нијансу биле брже и пенушавије од живота" — пише Џејмс Еџи. **„Он је мртвим предметима давао неки сопствени обешењачки живот, кршио све природне законе, и чинио да екран игра као врзино коло. Оно што несумњиво најдуже остаје у сећању после гледања немих комедија је луда јурњава, крљанац, којом се готово свака Сенетова комедија завршава, а која се састоји у величанственој трци купачица, жаца, комичара, паса, мачака, беба, аутомобила, локомотива, без везних посматрача — они су били неодољиво и безглаво вучени напред истом енергијом која суво лишће носи за експресним возом".**

Сенет, неуспели певач и глумац, снимао је без сценарија. Једноставно би замислио ситуацију, а онда би на самом снимању и њему и глумцима долазиле идеје за гегове. Једино у шта се клео да је чисто његов изум било је — бацање торте у лице!

Импровизација је доводила до очаја реквизитере који су морали да имају при руци најневероватније ствари: бомбе, локомотиве, мачке...

МИГОМ БРКОВА

Код Мак Сенета су почели каријеру многи познати глумци светског филма, међу којима и Глорија Свансон, Валас Бири, Керол Ломбард, режисери Џорџ Стивенс, Френк Капра и други.

Ипак, највећи међу онима који су прославили неми филм били су један глумац који је личио на постарију бебу — **Хари Ленгдон**, други који је личио на добро васпитаног младића, приморaног да продаје четке — **Харолд Лојд**, један који се никад није смејао — **Бастер Китон** и онај који је немуштом језику улио душу — **Чарли Чаплин!**

Када је Чаплин дошао из Енглеске да као мали водвиљски глумац почне каријеру код Сенета тада је краљ комичара био један делија огромних црних бркова по имену Форд Стерлинг, али Чаплин га је, како каже Еџи, за неколико минута потукао једним мигом бркова, једним трзајем панталона и савијањем малог прста!

»Велика беба« Хари Ленгдон у неспоразуму са Матом Хари

Већ 1914, са филмом „Тилина прекинута романса", Чаплин је постао толико популаран да је напустио Сенета и почео сам да снима филмове. Али, Мак Сенет је увек говорио да је Чаплин највећи уметник који је икада постојао.

ЦИПЕЛЕ КАО ПАСТРМКЕ

Пре него што се Чаплин појавио на филму, гледаоци су се задовољавали сторија ма са неколико гегова. Он је, међутим, изазивао смех из секунда у секунд. Ко год је видео Чаплина како једе ципелу као брдску пастрмку у „Златној грозници" или како у невољи тута пиштаљку у „Светлостима велеграда", видео је савршенство.

Еџи каже:

— У Чаплиновим делима могу се наћи најдивније пантомиме, најдубља емоција, најпотреснија поезија. На крају филма „Светлости велеграда" слепа девојка, којој се вратио вид захваљујући Чаплиновом Скитници, први пут га види. Замишљала га је у најмању руку као принца, а њему никад није озбиљно пало на памет да јој се можда његов изглед неће допасти. Она га препознаје по стидљивој, поверљивој, блиставој радости док јој прилази. И први пут он себе види по страховитој промени и разочарењу на њеном лицу. Камера наизменично снима њихове крупне планове. Довољно је то видети па да се човеку стегне срце. То је највећи домет глуме и највиши тренутак на филму уопште.

СМЕХ НА СИМСУ

Харолду Лојду је било од свих њих најтеже јер је имао физиономију дечака из колеџа — носио је и наочаре, па је геговима морао да надокнађује свој нимало смешни изглед. Имао је читаву чету „гегмена", и његови су филмови били и нај напетији. У комедији „Најзад безбедан" Лојд је принуђен да се пење уз један облакодер. Голубови му сле-

ГЕНИЈАЛНИ СКИТНИЦА

— Никад нисам помислио да Чаплин може да умре — рекао је познати амерички сценарист Педи Чајевски. Али, резултати његовог плодног уметничког живота су бесмртни — у њима ће, чини се, уживати још много генерација...

Шта је то што Чаплина, Бастера Китона, Бена Терпина, Стенлија и Олија, Харолда Лојда и друга велика имена неме комедије чини и данас занимљивим за гледаоце, иако је прошло већ више од пола века од времена када су били на свом врхунцу?

Можда је то најбоље протумачио амерички песник и филмски есејист Џејмс Еџи.

„Од свих комичара — каже Еџи — **Чаплин се највише и најпроницљивије удубио у тумачење оног што човек јесте и против чега се бори. Његов лик Скитнице је исто онакав централни представник човечјег рода, тајанствен какав је и Хамлет и врло је мало вероватно да ће ма који играч или глумац икада превазићи речитост, свестраност и потресност његових покрета..."**

РЊАВА

ћу на главу, миш јури уз ногавицу, гомила на улици аплаузима поздравља његово очајничко поигравање на симсу сматрајући то смелошћу. Све време он виси на ивици фасаде. Што је спрат виши и ситуација стравичнија — Лојд је све смешнији!

Хари Ленгдон је носио тесни жакет чији су доњи крајеви лепршали, сличан Чаплиновом, али ефекат је био другачији: личио је на неку велику бебу која израста из одела. Чинило се као да испод панталона носи пелене.

Како је изгледао, такве је и улоге играо. У једном кратком филму покушава да га заведе Мата Хари. Хари је учтив, предусретљив, али никако не може да схвати због чега му та жена намигује и мази га — јер њега то голица...

ЧОВЕК БЕЗ ОСМЕХА

Бастер Китон је био најћудљивији комичар немог филма. Толико се снимајући удубљивао у свој посао да му никада није пало на памет да би требало и да се насмеши. Кад је схватио колико је публици неодољиво смешно његово озбиљно лице, направио је од тога читав капитал. Задржао је свој непоколебљиви мирни изглед и у најневероватнијим околностима. Изгледао је као тип који само мрда очима, чак и када тоне стојећи на прамцу бродића, док му вода полако прекрива лице. На крају, на површини остаје само његов пљоснати шешир, танак као грамофонска плоча.

Китон је био чудесни проналазач гегова. У филму „Шерлок млађи" постоји једна секвенца у којој се Китон вози на ручицама мотоцикла, несвестан да је изгубио возача. Страховитом брзином пролеће кроз градски саобраћај избегавајући наравно немогуће сударе, прекида једно вучење конопа, пролеће кроз ред копача јарка и од свих редом добија лопату земље у лице, приближава се једном трушу који се под динамитом распрсне тачно пошто Китон прелети изнад њега, и пошто удари у неку препреку, улеће као стрела кроз прозор кућерка у коме јунакињу напада неки човек, удара хуљу ногама посред лица и избацује га кроз супротни зид. Цела ова секвенца снимљена је готово математичком прецизношћу и брзином једног танета.

Чарли Чаплин, краљ немог филма, ипак је проговорио у »Светлостима велеграда«

Бастер Китон, комичар који »није умео« да се насмеје

ЈЕДИНИ ЧАПЛИН

Чим је на екрану почело да се говори, одзвонило је и комичним филмовима и њиховим јунацима. Мак Сенет 1938, када му је додељен „Оскар" за ванредне заслуге, већ годинама није снимао. Харолд Лојд је проговорио у неколико филмова, али више није био смешан и престао је да снима 1930. Дубоки, потмули глас Бастера Китона разбио је илузију која је окруживала његов дотадашњи рад...

„Једини који је остао на сцени био је Чаплин, једини који је био довољно богат, горд и популаран да се усуди да и даље остане нем. Усред лавине говорних филмова снимио је два филма који спадају међу његове највеће неме комедије: „Светлости велеграда" (1931) и „Модерна времена" (1936), а онда 1940. на јасном енглеском језику и „Великог диктатора" и најзад 1947. „Господина Вердуа", највећи комични говорни филм..."

Публика широм света и данас тражи и воли старе неме филмове. Да их неко у ово време снима сигурно је да не би изазвали смех као они с почетка овог века. Можда је тајна њиховог вечитог успеха управо у ведрини и неукротивом оптимизму, којим су тадашњи комичари пркосили времену, у здравом смеху, кога је данас на екрану све мање...

К. М.

Струја из - банане

У једном броју руског часописа „Природа и људи", из 1899. године, објављен је следећи текст:

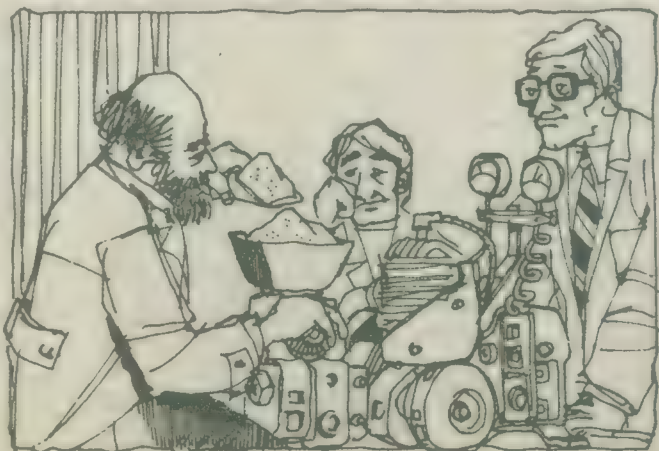
„У више иностраних часописа налази се опис интересантног апарата руског инжењера Н. Мелникова који ради помоћу — бактерија. Као што постоје парни и керозински мотори, тако су недавно направљени и они који раде на „погон бактерија". А да би га конструисао, Н. Мелников је направио резервоар који је напунио скробном течношћу, односно брашном помешаним с водом, и томе додао азотну киселину, фосфорне соли и желатин. Затим је у резервоар убацио специјалне бактерије: после извесног времена дошло је до бурног алкохолног врења. Енергија која се том приликом ослободила покренула је малу машину..."

Али, ово откриће било је одмах заборављено! Човечанству је било потребно више од шездесет наредних година да би се поново заинтересовало за изум овог инжењера, па биохемијски извори енергије представљају данас предмет најстудиознијих научних истраживања.

А колико се електричне енергије може добити помоћу бактерија види се из једне информације коју су совјетске агенције недавно објавиле. Наиме, конструисан је радио-предајник који се напаја струјом добијеном после бактеријског врења (у морску воду стављен је шећер, а потом бактерије), па је максимални домет овог предајника износио — 24 километра.

Америчка фирма „Мелпар", која производи разне космичке справе, разрадила је неколико десетина пројеката за оригиналне апаратуре које покреће биохемијска енергија. Једна од њих је и **„батерија од банана"** где се као извор електричне енергије користи ово јужно воће. Заправо, оно је веома богато скробом, као и другим врстама шећера, па када се самлевена маса помеша са одређеном количином бактерија, оне су у стању да је „поједу" за 24 часа: том приликом добија се струја од 3,5 вата! Та иста батерија може да ради и помоћу сока кокосовог ораха. Тако, ако се за њено „пуњење" употреби само један кокосов орах, она може да ради и читавих 50 часова!

Сада научници покушавају да постигну исте резултате и са бундевом, грожђем... З. К.

НОВА КЊИГА МИЛОВАНА ВИТЕЗОВИЋА

ЂАЧКО ДОБА

ЉУБАВ У ФАРМЕРКАМА

Поетика ђачког доба почела је са Бранком Радичевићем, песником „Ђачког растанка". Сто година после њега, песник Милован Витезовић „удара у ситне ђачке жице", ведро и осетљиво. Витезовић је књигу песама „Ђачко доба" посветио „Бранку Радичевићу, с опоменом".

У књизи „Ђачко доба" има свега више него што се очекује: четири поеме, стотинак песама и седамдесетак најљубавнијих афоризама.

ПЕСНИК ЈЕ ИШАО ОД ИСТОРИЈСКЕ ИСТИНЕ КОЈУ ЈЕ САМ НАПИСАО: ЗАЉУБЉЕНИМА ЈЕ СВАКА КАПИЈА ТРИ- [illegible]

СЛИКАР РАДОМИР СТЕВИЋ РАС ИШАО ЈЕ КОРАК ДАЉЕ, ПРОШАО ЈЕ КРОЗ КАПИЈУ. РАС ЈЕ КЊИЗИ „ЂАЧКО ДОБА" ПРИРЕДИО ПРАВУ ИЗЛОЖБУ СЛИКА — АКТОВА НАЈЛЕПШИХ СНОВИДЉИВИХ ДЕВОЈАКА.

У песмама „Ђачко доба", као и у животу, влада мода фармерки.

Они који су већ имали између четрнаест и двадесет година, поверовaће да су баш они били такви и да су опевани [illegible]

Они који имају између четрнаест и двадесет година, неће моћи да се не пронађу у овим песмама, опевани или допевани.

Онима који улазе у четрнаесту годину, ова књига биће [illegible]ша са сваким рођенданом.

[illegible] ВЕЋ ПРЕД ОДЛАЗАК У ГРАД.

ПЕСМЕ ЋЕ СЕ УЧИТИ НАПАМЕТ ИЗ ПОТРЕБЕ.

МЛАДИЋИ ЋЕ У „ЂАЧКОМ ДОБУ" НАЛАЗИТИ ШТА СВЕ НЕОДОЉИВО МОГУ РЕЋИ ДЕВОЈКАМА.

[illegible] ДА ОДГОВОРЕ МЛАДИЋИМА ДА СУ ВЕЋ ПРОЧИТАНИ.

СА „ЂАЧКИМ ДОБОМ" СЕ МОЖЕ ПОПУНИТИ БАР СТО СПОМЕНАРА.

Овој књизи још пре изласка из штампе нису могли да одоле Арсен Дедић, Тамара Павловић, Сенка Велетанлић, Борис Бизетић, Влада и Бајка, Зоран Лековић, Мира и Спира „Сунцокрети", „С времена на време" [illegible] који певају поједине странице „Ђачког доба".

Књига је штампана латиницом на 128 страна, формата 20,5 × 26,5 см, богато технички опремљена, у тврдом повезу, са 20 илустрација у боји.

ЦЕНА КЊИГЕ је 180.— динара

Издавачко предузеће „Вук Караџић", Београд, Краљевића Марка 9

НАРУЏБЕНИЦА [illegible]

Овим неопозиво купујем књигу „ЂАЧКО ДОБА" по цени од 180.— динара ЗА ГОТОВО-ПОУЗЕЋЕМ (плаћање поштару приликом пријема књиге), а по одбитку попуста од 10 %

НА ОТПЛАТУ — по цени од 180.— динара, који ћу износ исплатити у две редовне месечне рате по 90.— динара, почев од ________ 1977 године. Рате ћу уплатити редовно по пријему књиге, рачуна и уплатница.

У случају спора признајем надлежност II општинског суда у Београду

(Непотребно прецртати)

Презиме, име и очево име ____________________

Занимање ____________________

Поштански број и место ____________________

Адреса стана ____________________

Назив и адреса радне организације ____________________

____________________ [illegible] ____________________

издате од СУП-а ____________________

Овера о запослењу за купце на отплату [illegible] Купац

____________________ ____________________

Пензионери уместо овере приложу претпоследњи чек од пензије.

КАКО ЈЕ ПОСТАО ТАМ-ТАМ

ДАВНО, ЈОШ ОНДА КАД ПРАДЕДА СТАРОГ ДРВЕТА БАОБАБА НИЈЕ БИО НИ МЛАДИЦА, ДАВНО, ДОК ЈОШ НИ ВАТРА НИЈЕ ДОШЛА ДА СТАНУЈЕ КОД ЉУДИ, ТАДА, ВЕОМА ДАВНО, ЖИВЕО ЈЕ ТУЖНИ И ДОБРИ АБАЛУ.

Абалу је био тужан јер га је самоћа нека опхрвала, па ни јео није, ни пио, ни спавао. Само је лутао од шуме до шуме, од села до села. Спавао би у пећинама, одмарао се на обалама река... Али је вечито био сам. Па је зато и био тужан...

Али једног дана Абалуа пут нанесе у неку чудну земљу. Дотада он то никада није видео. Прво се појавила једна антилопа и почела да поскакује: мало у месту скокне, онда два корака напред, па се повије у страну...

— Хеј, антилопо, што ти то радиш? — викну јој изненађени Абалу.

— Играм! То што радим зове се игра! — рече антилопа и одскакута.

Абалу се мало осмехну. Одавно се Абалу није осмехнуо. Али, сад је морао. Само, Абалуа је изненађење тек чекало.

Наставио је да хода кроз ту чудну земљу и одједном, негде украј шуме, зачу неке звуке. Какви су то били звуци, Абалу није знао, јер их до тада никада није чуо.

— Чудне ли земље. Шта ли се то овде дешава? — рече Абалу зачуђено и настави пут.

Ишао је, ишао све док није стигао до једног старог стабла које је савило две своје гране и ударало њима тако снажно да је сва шума одјекивала. Али, ударало је истовремено и тако лепо да Абалуу саме ноге почеше да играју, као оно у антилопе коју је раније срео. Стабло је ударало, а он је играо, играо...

Читава шума је оживела. Птице се ускомешале и на крају позајмише старом стаблу своје цвркуте, реке дадоше шумове, звери снагу...

Стабло је ударало, Абалу је играо и одједном, од среће и радости, у тој игри хтео је да захвали антилопи и стаблу, рекама и џунгли, па је почео да говори:

Хвала, радосни свете,
што си ми пружио руку.
Јер више нисам сâм.
Хвала, радосни свете,
што ми поклони дан!

И Абалу се изненади своме говору. Јер почео да говори као што игра. А и гране стабла забуњене су исто тако.

— Како ја то говорим? — помисли гласно Абалу

— То ми се још никада није догодило.

— Не бој се! — довикну му један поток. — То је песма. Од сада ћеш увек моћи да запеваш чим чујеш музику бубња. Радуј се, Абалу, сад више ниси сам!

И Абалу настави да игра. Певао је и играо и на крају уморан легао у сенку старог баобаба. Гром је запалио ватру да Абалуу не би било хладно.

Али, тек што је заспао, Абалу зачу неке кораке и ускоро затим над њим стадоше три лепе девојке. Прва му шапну:

— Путниче Абалу, добро дошао у нашу земљу. Моје име је Музика, а моје сестре зову се Игра и Песма. Радуј се што си дошао код нас, јер више нећеш бити сам. Пробуди се и иди међу људе. Реци им да је довољно да лупну дланом о длан па да почне ритам који ће дозвати музику, песму и игру. Пожури, саопшти људима ту новост...

И тако је и било. Абалу се вратио међу људе, стигао је у своје село које је затим играло, певало и свирало читаву ноћ у част његовог повратка.

То весеље траје још и данас.

ПЕСМА у Африци је заправо прича о животу. Ту песму испевао је свако: и дечак крај палме и жена на извору и ловац у џунгли. У Африци сви певају, све пева и све је песма.

Песме говоре о свему. О сунцу, месецу луталици, о лепом орлу, о дивљој ватри и великом бубњу там-там. Песме и музика говоре о херојским временима црне Африке, о великим јунацима као што су били Чака, Самори Туре, Алфа Јаја... У Африци је песма и историја, јер је сачувала део најлепших сећања народа. У Африци песма увек све надјача. И буди радост на свим уснама. Легенда о радости живи у целој Африци јер се на Црном континенту песма, игра и музика никада не раздвајају. И веома често, сваки црни човек постаје Абалу из давне приче...

АФРИКА стално пева. Пева на улици. Пева у пољу. Пева и у школи. Цео овај континент одјекује од песме, музике и ритма. Телевизија Нови Сад снимила је серију „Приче о Африци", а једна прича писца и редитеља Радомира Суботића била је посвећена легенди о настанку песме и игре, о чувеном там-таму.

ТАКСИ — ПОЗОРНИЦА

Да би привукли што већи број муштерија, филипински такси-шофери украшавају своја возила разним цртежима, па понекад личе на покретне позорнице.

На снимку је један од украшених таксија који може да прими дванаест путника.

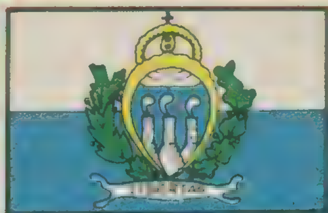

СПАСОНОСНЕ ЖАБЕ

До данашњих дана се задржало веровање да камилин желудац садржи течност тако драгоцену у пустињи — воду. И кад се путници намерници нађу у безизлазном положају, кад кап воде најчешће значи спас од смрти, камиле из каравана се убијају. Међутим, још је Алфред Брем оповргао такво мишљење на лицу места. Закључак је недвосмислен: вода из желуца камиле је тако одвратног укуса и мириса да се чак ни човек на самрти не би одлучио да је принесе устима.

Недавно је једна експедиција предузела путовање у централни део Аустралије и обогатила науку врло занимљивим сведочанствима. Познато је, између осталог, да је унутрашњост најмлађег континента добрим делом прекривена пустињским областима. А експедиција је, на опште чуђење, на сваком кораку сретала жабе разних врста. После кише све баре и рупе су препуне тих водоземаца који, када настане сушни период, беже у посебна скровишта у земљи претходно се снабдевши позамашним количинама воде. Вода која је похрањена у желуцу врло дуго се задржи. Те далековиде жабе нису се угледале на „пустињске лађе" закључила је експедиција, па је вода из њиховог желуца много питкија, па је и домороци врло често користе.

ДРЖАВЕ-ПАТУЉЦИ

Кружић на мапи Италије показује положај Сан Марина.

САН МА

У ДУЖНОСТ МИНИСТРА УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА ОВЕ ДРЖАВИЦЕ, У КОЈОЈ СЕ ВЛАДАРИ СМЕЊУЈУ СВАКИХ ШЕСТ МЕСЕЦИ, СПАДА И МИРЕЊЕ ЗАВАЂЕНИХ БРАЧНИХ ПАРОВА.

Кад се странац приближи једној од најмањих европских држава, смештеној на стрмим стенама брда Титана, дочека га натпис: „Добро дошли у Сан Марино, отаџбину слободе!" Сан Марино, најстарија република на свету, основана почетком 4. века наше ере, успела је да сачува своју независност све до данашњих дана. И мада се налази усред суседне Италије, своје постојање дугује нашем „земљаку" с острва Раба, каменоресцу Марину.

Бежећи као хришћанин пред прогонима императора Диоклецијана, Марин се склонио у италијански град Римини, где је неко време радио на изградњи луке. Убрзо се прочуо по узорном животу који је водио, па је од неке богате матроне добио на поклон подручје горе Титано на којем је 301. године основао државу. Тако бар каже легенда.

Данас, Санмаринци с поносом причају да су у 10. веку потомци каменоресца са Раба, који је живот завршио као проповедник хришћанства, једини одбили да свој град предају папи! Ево како се збио тај необичан догађај: добивши од цара Пипина даровницу, римски папа је послао једног од својих најповерљивијих људи, опата Фулрада, да по Италији скупља кључеве градова. То је значило признавање његове власти.

Јашући на магарцу, Фулрадо је стигао до Сан Марина, али је наишао на затворена врата. Његовом чуђењу није било краја кад су становници овог града одбили да му предају кључеве

Сличан случај догодио се и 1739. године. Остајући доследни својим прецима, тадашњи становници Сан Марина протерали су кардинала Алберонија који је тражио од чланова „Светога очева породица" да се закуну на верност папи.

Тако је држава од свега 60 квадратних километара успела да очува своју независност током 16 векова постојања. У њој је, бежећи пред папско-француско-аустријским трупама, нашао уточиште и Ђузепе Гарибалди.

»ЧАСНА И ПРЕСВЕТЛА«

У „Часну и пресветлу Републику Сан Марино" улази се без пасоша и царинских формалности. Ништа чудно, ако се зна да ова минијатурна држава са 18 хиљада становника живи од туриста, новца који пре свега има нумиз-

РИНО

матичну вредност, и продаје поштанских марака. Отуда крилатица да је Сан Марино познатији филателистима него политичарима.

Санмаринци чине све да би привукли туристе: прво што странац који седне за сто једне од бројних кафаница угледа је жути папир на којем је потанко описана историја и сви занимљиви подаци о овој патуљастој држави. Ту су, одмах за суседним столом, и водичи којима је потребан и најмањи миг па да прискоче у помоћ и радозналог туристу поведу до једног од три замка на стенама, од којих је најстарији подигнут пре девет векова.

Жедном госту, келнер ће понудити чувени санмарински мускат који је, додуше, направљен од грожђа што се гаји — у Тоскани, али то туристи и не смета, јер вероватно и не зна тај неважни податак. Слично је и са разним „успоменама" које се продају у овој малој земљи: оне су углавном израђене у Венецији, Напуљу и другим италијанским градовима...

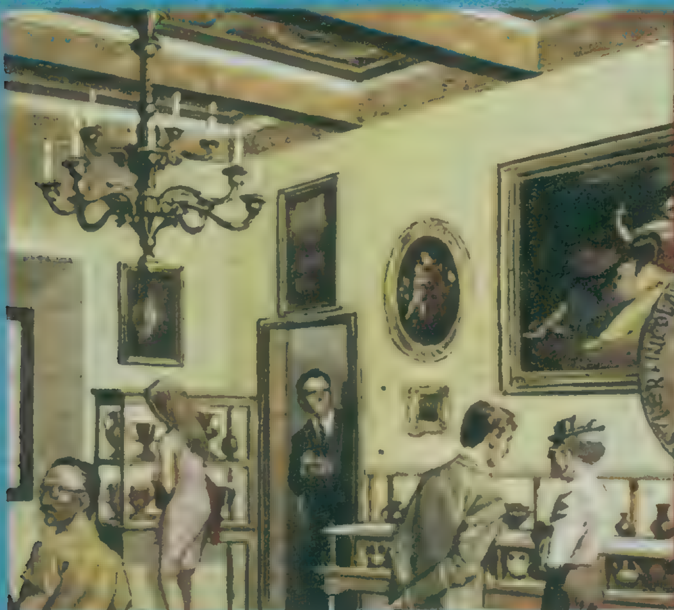
Ако туриста, вођен радозналошћу, зажели да прочита новине одштампане у Сан Марину, домаћини ће му љубазно објаснити да они тако нешто — немају. Али зато имају, наравно ако гост то жели, сву могућу страну штампу.

О актуелним догађајима у Сан Марину грађани се обавештавају путем летака које штампа држава и принципом „арапског телефона", односно усменим преношењем вести од човека до човека.

Једна од најзанимљивијих грађевина је владина палата у којој се, осим неколико министарстава, налази и Музеј градске страже. Ту се могу видети униформе разних боја и кројева, богато украшене, затим старо оружје и оруђе. Међутим, занимљиво је да је све тако намештено и постављено да се и сада употребљава приликом смењивања градске страже.

Свечано проглашење капетана — регената обучених у одоре које је »креирао« Рафаел.

У музеју смештеном у владиној палати налази се и богата збирка новчића.

ДА СЕ НЕ ОСИЛЕ!

Сан Марином влада Велико веће од 60 чланова које бира два капетана — регента, од којих је један председник Републике а други председник владе. Члановима Великог већа мандат траје пет година а капетанима само шест месеци. Зашто је то тако, Санмаринци једноставно објашњавају: ако би и капетанима мандат трајао пет година, могли би да се „осиле". Овако то није могуће. Отуда и анегдота да нема Санмаринца или његовог рођака који није владао земљом!

Сан Марино има и своју дипломатску службу, односно 12 својих представника у страним државама.

Два најважнија министарства — унутрашњих и спољних послова — смештена су у атрију владине палате. У министарству постоји, осим министара, наравно, један једини чиновник. Кад се он разболи, ресорски министар приморан је да обавља и свој и његов посао а то често значи и попуњавање легитимација, пасоша и других докумената. Што се тиче пријема странака, ту су ствари крајње поједностављене: служитељ покупи легитимације посетилаца и односи их министрима који затим редом примају. Осим ових и државних послова, у обавезе министра унутрашњих послова спада и мирење завађених брачних парова.

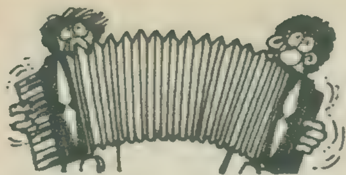
Стајаћу војску Сан Марина представља 60 жандара. Они су углавном без посла али понекад се прилика за акцију укаже и њима. Тако су једном жене Сан Марина, предвођене жупником, захтевале на Тргу слободе да им се да право гласа, и 40 жандара ступило је у акцију. Али, пошто је њима требало пуна два часа да се организују, демонстранткиње" су се већ увелико разишле. Тако жандарима није преостало ништа друго него да наставе са својом уобичајеном активношћу: да увежбавају концерт војне музике!

Посебно је занимљиво да жандари не могу бити становници Сан Марина. Исто тако ни судије. То су, наравно, суседи Италијани. Проблема око споразумевања нема: и они и Санмаринци говоре истим језиком.

О. Вукадиновић

Државна стража и данас патролира зидинама обучена у одела која су се овде носила у 13. веку.

ХИТ-СТРАНА

ЛИО СЕЈЕР

(LEO SAYER)

ЛИО СЕЈЕР, свакако један од најпопуларнијих певача данас, рођен је 21. маја 1948. године у малом месту Шорхему, у Енглеској. Од малих ногу показује велику љубав према музици али ће његов таленат доћи до изражаја тек после двадесет година.

Лио је један од ретких певача који су славу и популарност стекли релативно лако. Његов успешан поход у свет поп-музике почео је 1972. године када се упознао са Адамом Фејтом, глумцем и певачем, и признатим музичарем Дејвом Кортнијем. Убрзо је створен тим у коме је Лио певач и писац текстова, Дејв композитор, а Адам менаџер.

Први албум Лио Сејера под називом „Сребрна птица" (»Silverbird«) снимљен у студији Роџера Далтрија, певача групе ХУ (WXO), кога су Сејерове песме толико одушевиле да их је већ на следећем солистичком ЛП-ију снимио. Плоча „Сребрна птица" убрзо се нашла на готово свим топ-листама док је сингл са нумером „Представа мора да се настави" (»The Show Must Go on«) постигао огроман успех. Године 1974. Лио добија другу златну плочу за албум „Само дечак" (»Just a Boy«) са које два сингла такође постижу велики тираж, и то не само у Европи већ и у Америци. Следећа година је, такође, обележена Сејеровим успехом. Тада се појављује плоча „Још

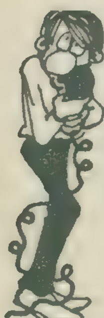
једна година" (»Another Year«) за коју су критичари изрекли много похвалних речи. Годину дана касније Лио у Лос Анђелесу снима нову велику плочу „Бескрајни лет" (»Endless Flight«) на којој се налазе и до сада непревазиђене хит-нумере „Тераш ме да играм" (»You Make Feel Like Dancing«) и „Потребна си ми" (»I Need You«). Уз све дискограф ске успехе Сејер се може похвалити и низом успешних концерата у Европи и Сједињеним Америчким Државама где га сматрају најбољим представником европског поп-рока. Рецимо на крају и то да је недавно снимљена још једна његова плоча од које се очекује запажен успех. На њој је и песма „Грмљавина у мом срцу" (»Thunder in My Heart«).

ПЕСМА НЕДЕЉЕ

Грмљавина у мом срцу

(THUNDER IN MY HEART)

Музика: Том Сноу
Текст: Лио Сејер
Пева: Лио Сејер

Standing here
alone with you
Wond'ring what
it is that I'm a
Supposed to do
And there you
are with
a lovelight
In your eyes
The bridges have
burned down,
Your arms are
open wide
Am I in too deep
or should I swim
To the shore?
Is this the real
thing I don't
know
'Cause I've never
been here
before and

I feel thunder
in my heart
That I just
can't control
I feel a thunder
in my heart
should
I walk away
Or follow my soul
I feel a thunder
in my heart
Where it comes
from I just
don't know,
oh, no

Ragin' deep
in my soul,
a howlin' wind
That I just
can't control
There's a fire
inside me I can't
Expalin
Ev'ry time you
touch me,
my love
Falls like rain
I've only know
you for an hour or
More
Time is standing
still, your love
Has opened
up the door
I feel thunder
in my heart
That takes
my breath away
I feel thunder
in my heart will
I ever be
Be the same
in my heard
it's gotta
Mean you're
here to stay

There's a thunder
in my heart
(4 puta)

Take me baby
I'm all yours
Do just what
you want to do
with my
Love
Let's not let
the night
overtake us
Cause what's
happening now
make
Or break us
Do you feel
the way I do
Open up your
arms now baby
I'm comin'
through

There's
thunder . .

ЕМИЛУ ХАРИС

(EMMYLOU HARRIS)

Један од водећих женских вокала данас свакако је ЕМИЛУ ХАРИС, певачица која своју каријеру почиње пре десет година у Њујорку. Њен тадашњи репертоар састојао се искључиво од познатих песама Вудија Гатрија и Боба Дилана. Три године касније, са супругом и ћеркицом, сели се у Нешвил да би у центру кантри-музике опробала срећу. Убрзо се растаје од мужа, престаје да пева и почиње да ради као манекенка. Али, од тога није могла да живи и враћа се родитељима у Вашингтон. Пева по мањим клу бовима без већег успеха. У јед ном од њих упознаје се са Грам Парсоном, чланом групе ФЛАЈИНГ БЈУРИТО БРАДЕРС (FLYING BURITO BROTHERS) која у то време постиже запажене успехе. Њен глас појављује се и на две велике плоче овог састава које критика одлично оцењује. Тиме се Емилу указала велика шанса коју она и искоришћава снимивши своју прву ЛП плочу. Са продуцентском кућом Reprise потписује први професионални уговор а већ следећи ЛП наилази на одличан пријем не само дискофила, већ и најстрожих музичких критичара. Годи не 1975. Боб Дилан је позива да

учествује у снимању његове плоче „Жеља" (»Desire«). Како каже, била је због тога позива веома узбуђена јер није веровала да њене плоче слуша и сам Дилан.

О том снимању Емилу је рек ла: „Било је све тако спонтано. Нумере су снимљене из првог покушаја и није било ни каквог наснимавања. Највише заслуга за то има сам Дилан који тачно зна шта жели од сваке песме. Неке смо песме снимали и по два до три пута у различитим аранжманима, да би он на крају одабрао најприкладније."

Годину дана касније, тада већ позната и хваљена, Емилу снима свој албум под називом „Елитни хотел" (»Elite Hotel«) који заузима високо место на свим топ-листама. Од тада је снимила још неколико плоча и готово све су имале добру продају. Недавно је завршила промоциону турнеју по Енглеској своје нове плоче „Квотер мун ин а тен сент таун" (»Quarte Moon in a Ten Cent Town«) за коју критичари кажу: „Емилу је начинила још једну изванредну плочу од које се може очекивати само успех." И поред свих признања и ласкавих оцена њених певачких квалитета, Емилу настоји да постигне још више. Почетком пролећа завршено је снимање плоче на којој поред ове врсне вокалне интерпретаторке певају још и најчувенија кантри--певачица Доли Партон и Линда Ронштат, тренутно певачица број један у Америци. Имајући у виду велику популарност коју ове три певачице уживају код дискофила, можемо рећи да ће ово диско-остварење бити и једно од најзначајнијих у овогодишњој продукцији.

ВЕСТИ ИЗ ОКУЧАНА

Омладинци из Окучана припремили су велики концерт поводом 1. маја. Приход са ове приредбе одлази у фонд за изградњу новог омладинског дома.

Посебну пажњу са овог концерта изазива најпознатија група из овог краја — квартет О. К. Састав постоји од 1972. године, постигао је већ више лепих успеха, а нада се да ће током лета снимити материјал за прву сингл-плочу. На репертоару, поред познатих светских хитова, група има и десетак својих композиција.

О. К. наступа у следећој постави: Миленко Павловић (гитара и глас), Миленко Дивљак (гитара), Милорад Дешић (бас-гитара) и Тихомир Голубовић (бубњеви, гитара и глас).

РАТКО ОСТОЈИЋ

О РАТКУ ОСТОЈИЋУ, певачу забавних мелодија из Панчева, већ смо писали. Овај младић специфичног гласа из дана у дан стиче све већу популарност, што се одражава и на продају плоча. Његов последњи сингл са композицијама „Волео сам једном“ и „Хеј, мала моја“ брзо је распродат па је овај вредни певач већ припремио материјал за следећи сингл који треба да се појави у продаји ових дана. На њему ће се наћи и једна Остојићева композиција у аранжману Енца Лесића.

РАМОУНС

(RAMONES)

Тренутно једна од најпопуларнијих панк-рок група у Енглеској је амерички састав РАМОУНС који је за веома кратко време успео да потисне у други план многе домаће панк-саставе. Групу РАМОУНС чине два брата који су до сада издали неколико албума од којих је најбољи „Рамоунси беже од куће“ (Ramones Leave Home«). Код нас су постигли успех нумерама „Шина је панк-рокер“ »Shina is a Punk Rocker« и „Рок-ен-рол плажа“ (Rock and Roll Beach«).

Чланови ове групе су из Њујорка и своју музичку каријеру почели су свирајући по клубовима у којима су наступали и ТОКИНГ ХЕДС TALKING HEADS, МИНК ДЕ ВИЛ (MINK DE VILLE), БЛОНДИ (BLONDIE) и ТЕЛЕВИЖН (TELEVISION). У Америци, поготово у Њујорку који тренутно представља прави расадник панк-група, „панкери“ ипак нису на цени. Ниједан панк-састав није тамо постигао неки већи успех, насупрот стању у Енглеској где су међу водећим групама.

У почетку су РАМОУНСИ били просечан бенд чији је звук био непријатно гласан. Али, били су упорни и истрајни. Сами су се рекламирали и успели да од просечног састава постану један од најпопуларнијих код младих. Наступи су им били веома кратки, никада дужи од двадесет минута, али су се зато одликовали ураганским темпом. У почетку их публика није озибљно схватала али се временом навикла на њих. О својим наступима један од браће Рамоунс, Доу, каже: „Некада смо за тридесет минута свирали десет песама. Данас исто толико изводимо за 17 минута, што је доказ да напредујемо.“

ЧИТАОЦИ ЈАВЉАЈУ...

ВЕСТИ ИЗ ДОЊЕ КАШТЕЛЕ

Група ЕХО из Доње Каштеле на окупу је скоро десет година. За ово вријеме у саставу је долазило до промјена, али Богдан, Тончи, Слобо и Анте заједно су од оснивања ЕХА. Однедавно у групи пјева Никша Домић који је до сада снимио двије сингл-плоче. Чланови састава ЕХО су: АНТЕ МОРАНДУЗО (оргуље), БОГДАН БАРАС (соло-гитара),

СЛОБОДАН ЧАВКА (бубњеви), ТОНЧИ РАДИШИЋ (труба), ТОНЧИ КАТАЛИНИЋ (бас-гитара) и НИКША ДОМИЋ (пјевач) који није на снимку јер је био на снимању нове плоче.

Марио Морнар
Иве Ћипика 13
58216 Каштел Штафилић
(хонорар 100 дин.)

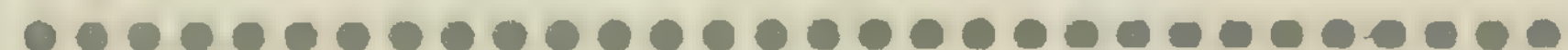
Септембар

На недавно одржаној смотри југословенских поп-група у оквиру Дана југословенске музике — Опатија 78, и поред тога што у званичној конкуренцији није освојио прво место, састав СЕПТЕМБЕР је успео још једном да се наметне својим музичким изразом. Ова група састављена од врхунских поп-музичара основана је септембра месеца 1976. године.

Идеју за стварање групе дао је Јанез Бончина (бивши члан Младих лева, затим група Срце и Ђенералс) који је у то време радио са Југословенском поп-селекцијом. Из те селекције, коју је створио Тихомир Поп Асановић, регрутовани су чланови СЕПТЕМБРА што је представљало гаранцију за квалитет поклоницима рок-музике у нашој земљи. Музички потенцијал новоформираног састава, коме су убрзо придодали и епитет „супергрупа“, био је изванредан. Поред Враце Доблекара, који је годинама свирао с Бончином, новом саставу СЕПТЕМБЕР приступају и искусни музичари Марјан Маликович, Јадран Огрин и Нелфи Депангер. У овој постави СЕПТЕМБЕР представља одлично укомпоновану фузију музичких стилова некадашње групе Срце и састава СЕПТЕМБЕР. Група има велике планове. Тренутно се налазе на двомесечној турнеји по Сједињеним Америчким Државама где ће у три државе (Флориди, Џорџији и Тексасу) одржати 34 концерта. Занимљиво је поменути да су они једина југословенска група коју су Американци ангажовали с правом снимања плоча. О значају који је дат гостовању ове групе најбоље говори податак да су непосредно по доласку у Америку, већ 19. марта имали на телевизији свој петнаестоминутни шоу. По одржаним концертима групи предстоји још и једномесечни боравак у студијима за снимање плоча. Прву велику плочу издаће позната дискографска кућа CBS која је уступила лиценцу нашој продукцији РТВ Љубљана, тако да ће се овај ЛП наћи и на домаћем тржишту. Подсетимо наше читаоце да се ових дана појавио сингл групе СЕПТЕМБЕР с нумерама „Домовино моја“ и „За твој рођендан“. А за свој рођендан, група ће у септембру кренути на велику турнеју по Југославији. Ову турнеју организује Концертна дирекција Загреб која је са групом потписала двогодишњи уговор.

На крају представићемо вам и чланове састава. Вокални солиста је Јанез Бончина, Поп Асановић, свира на инструментима са клавијатуром, Брацо Доблекар на перкашн инструментима, Марјан Маликович је соло-гитариста и певач, басиста и други вокал је Јадран Огрин, док је за бубњевима Нелфи Депангер.

НАША КАРИКАТУРА

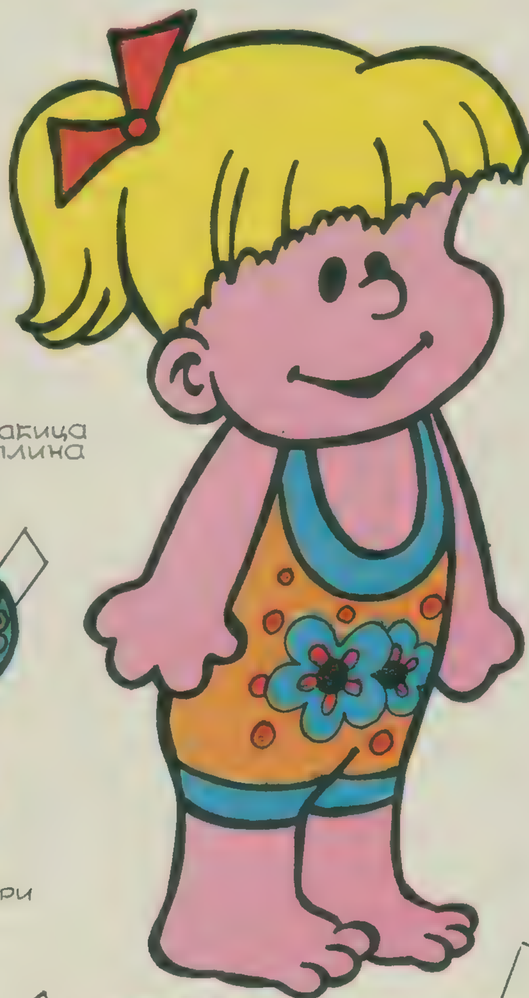
ГРУПА СМОКИ (SMOKIE)

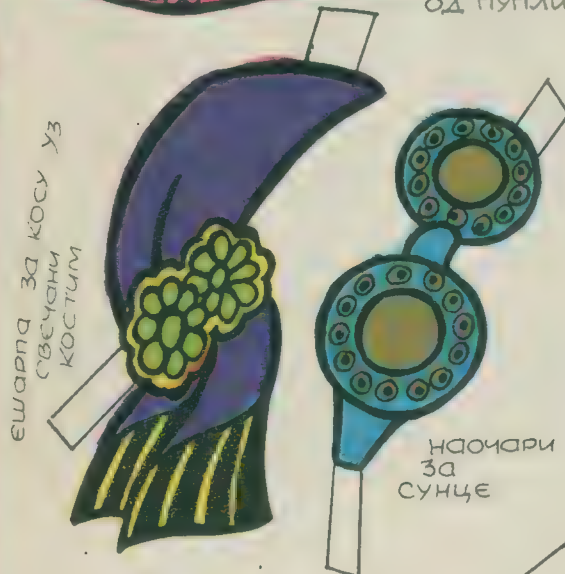
Маја у мају

ЗАЛЕПИТЕ МАЈУ НА ЧВРШЋИ КАРТОН, ИСЕЦИТЕ ЊУ И ЊЕНУ ОДЕЋУ ПА ЈЕ ОБЛАЧИТЕ

ЗАЛЕПИТЕ СА УНУТРАШЊЕ СТРАНЕ У ВИСИНИ РАМЕНА

ВЛС-78

ПОКОЉИ ОТОНА I

ТЕВТОНСКИ РАТНИЦИ ДРУГЕ ПОЛОВИНЕ 10. ВЕКА, ОДЕВЕНИ У ПАНЦИРНЕ КОШУЉЕ, НЕЗАДРЖИВО И СУРОВО ОСВАЈАЛИ СУ ЕВРОПУ.

Већу војску мађарски ратници до тада нису видели! Шлем до шлема, штит до штита и шума копаља светлуцали су убојито и застрашујуће на првим зрацима августовског сунца 955. године. Била је то уједињена војска Тевтонаца из пет војводстава — марки, како су их они називали. Ратници Отона I, већ на први поглед изванредно опремљени, имали су и нешто што Мађари још нису користили: панцирне кошуље. Безбедни од убода стрела — па и лакших удараца копљем — оболи су Тевтонци своје снажне, баварске коње уз ратни поклич и почео је невиђени покољ.

Мађари су, без гвоздене заштите око тела, били уна пред осуђени на пропаст. Окренули су своје коње откуд су дошли, гонећи их да беже што брже могу. Многи су падали покошени тевтонским стрелама, ударени копљима или секирама и остајали под рањеним коњима. Њихов лелек се мешао са болним њиштањем животиња у агонији. Тог је дана речица Лех, на чијим се обалама водила ова битка, улила у Дунав окрвављену воду, најављујући тако житељима Аугсбурга тријумф Отона I. Била је то коначна победа немачког владара над мађарским племенима која се, после овога, никада више неће дрзнути да угрозе његове границе. А оне су тек почињале да се шире...

ЕВРОПА ЈЕ БИЛА ЗГРАНУТА

У време крвавог окршаја у долини реке Лех Отон је имао 43 године, а већ је готово две деценије носио на глави немачку краљевску круну. Сео је на трон са чудним и великим жељама: да постане — други Карло Велики! Франачки владар, преминуо столеће пре Отоновог рођења, био је германском монарху узор и инспирација за подвиг који је сматрао својим животним циљем: да обнови Римско Царство и стави се на његово чело.

Имао је Отон и неких сличности са легендарним франачким краљем. Као и Карло, био је готово неписмен, једва је срицао слова. Међутим, у неукој глави налазио се изузетан ум који је високом, плавооком и снажно грађеном Отону показао прави начин како да влада разједињеном земљом. Подељена на марке, раздирана међусобним сукобима племића и црквених поглавара, Немачка је била налик на остале феудалне државе у Европи 10. века. Међутим, од свих владара само је Отон умео да успостави ред, а затим да крене у освајачки поход на императорску круну.

Потискивање Мађара са јужних граница био је први корак ка Риму. У време када по Европи ничу замкови по шумовитим бреговима, када средњовековни градови почињу да се опасују дебелим, каменим зидинама, Отон се прочуо, по још једном, много окрутнијем обрачуну. Два месеца после победе над Мађарима, његова војска затутњала је према Елби коју су угрожавали Словени са Балтика.

Европа је била згранута окрутношћу којом се Отон обрачунао са Словенима: 16. октобра 955. године Тевтонци су убили словенског вођу Стајнефа и 700 његових заробљених ратника...

ВЕНЧАЊЕ УМЕСТО — РАТА

После овога немачке границе биле су сигурне и чврсте. А Отон је кренуо ка Апенинском полуострву да, попут својих славних и давних претходника Цезара и Ханибала, пређе Алпе и заузме Рим.

Ломбардијски владар Беренгар II предао се после жестоке борбе 961. године. После тога италијански градови широм су отварали своје капије и народ се клањао плавокосом дошљаку са севера. Осамнаестогодишњи, тек устоличени папа Јован XII, младалачки плах и жељан власти, испрва се успротивио германској најезди — дипломатским и сплеткарским путем. Међутим, да би зауставио незадрживог Отона, неискусном папи недостајали су ауторитет и новац. После Беренгаровог пораза, он више није имао шта да каже, па се 2. фебруара 962. године Отон I у Вечном граду, по старој франачкој и византијској церемонији, крунисао за „цара римског царства немачког народа".

Његов поход тиме је био завршен. Међутим, један велик и утицајан ривал није био спреман да прихвати обнављање давно угашеног царства. Била је то Византија, која се сматрала јединим наследником римске велесиле. Три пута је Отон слао византијском цару Нићифору свог дипломату не би ли Константинопољ признао његову круну. Међутим, сва три пута германски изасланик био је примљен нељубазно а цар Нићифор није се устручавао да му каже:

— Твој луди и глупави папа не зна да је цар Константин овде пренео скиптар и трон из Рима. Ви сте обични Ломбарди!

То „Ломбарди" био је погрдан назив за Отонове земљаке који, по Византинцима, никако нису могли постати наследници „светог римског царства". Међутим, Отонов изасланик вратио се из последње мисије у Рим са изузетним залогом: довео је принцезу Теофано, кћер и унуку византијских царева, за невесту Отоновом сину!

Отон I

Свечано и величанствено венчање обављено је у Риму.

Син амбициозног владара Отон II

Отон II тада је већ владао заједно са својим оцем који се те, 973, године вратио у Немачку. Отон I могао је сада мирно да умре: његов сан био је испуњен, бар док токови историје нису кренули другим правцима.

М. К.

Почео годину у мору

Четрдесетогодишњи адвокат из Барија Паоло Пинто желео је да на свој начин обележи прелазак из старе у нову годину, па је 2. јануара — препливао Сицилијански мореуз. По- стигао је заиста одлично време од 52 минута и 6 секунди, у ритму од 80 завеслаја у минуту. Није му сметала ледена, јануарска вода... Ипак, остао је усамљен у подвигу.

БИТКА НА РУМИЈИ

Прве године владавине византијског цара Василија II Македонца (976—1025) словенска племена у Македонији дигла су устанак против Византије и, под Самуилом, основала велику јужнословенску државу. Готово четири деценије ратовао је Василије против Самуила и најзад га 1014. победио на Беласици, а четири године касније сасвим уништио његово царство. За Василијеве владавине Византијско царство је постало јаче него икад. Међутим, после његове смрти оно нагло слаби, што је подстакло ослободилачку акцију словенских народа на Балкану.

Искористивши незадовољство у Драчкој области, против Византије се први дигао зетски кнез Стефан Војислав. Мада је устанак у почетку имао успеха, Војислав је ухваћен и 1036. године као талац одведен у Цариград. Није прошло дуго, а он је успео да побегне и врати се у домовину. Стигавши у Зету, протерао је византијског заповедника Теофила Еротика и, мало помало, проширио своју власт на запад све до Неретве.

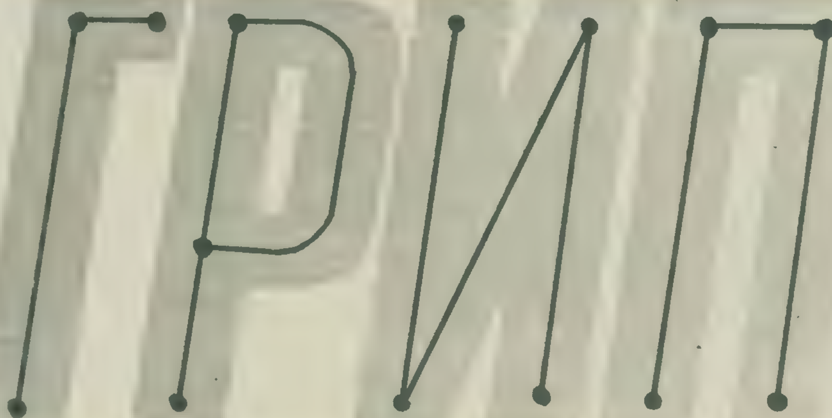
Некако у то време разбила се у зетском приморју лађа са државним, византијским новцем, који Војислав заплени. На захтев да врати злато зетски кнез није ни одговорио, те византијски цар Михаило пошаље Георгија Провaтаса у тешко проходне зетске планине да га казни. Заштићени кланцима, дочекају византијске војнике и у жестоком сукобу тако их потуку, да се и сам вођа, стратег Георгије, једва спасао. Али, Војислав је знао да овим неће зауставити Византију. Тако је и било.

Када је 1042. на византијски престо дошао Константин Мономах, последњи владар из македонске династије, наредио је намеснику Драча Михаилу да окупи трупе из суседних провинција и провали у Зету. Михаило је ушао са војском у Дукљанску област и опљачкао насеља у долинама. Натоварени пленом, Византијци су кренули натраг истим путем уверени да ће пустош коју су оставили за собом бити довољна опомена зетским устаницима. Међутим, кад су пролазили кроз један теснац, на њих су се сручиле стреле и камење. Кнез Војислав је Михаилову казнену експедицију, чији је задатак био да угуши устанак у Зети, сачекао у кланцима и, наносећи јој вештим маневрима велике губитке, најзад је уништио на подручју Румије, планине између Скадарског језера и Барског поља.

Победом на Румији Војислав је коначно извојевао независност своје кнежевине и проширио власт на Травунију и Захумље. Тако се Зета прва ослободила византијске власти.

ФАНТАСТИЧНА ПРИЧА

ЗОРАН МАОДУШ

— Нема овде ничега изузев црвених река и мочвара! Ово место није за нас.

Ништа то није! — одговори доктор весело. — Обичан грип, верујте ми! Ево вам рецепт па нека госпођа Григсон узме у апотеци ове антибиотике. Пијте по две капсуле на сваких шест часова са јогуртом или киселим млеком.

— Добро! — сложи се Григсон, лежећи у кревету и презнојавајући се. Био је до грла затрпан покривачима. — Добро! — понови он и погледа доктора закрвављеним очима. — Није ми то ни први нити последњи грип. Али овакав грип, докторе, још нисам имао. Наизменично ме боле руке, али повремено, срце ме гуши — опет повремено, глава ми се распада од болова, али не стално, већ с времена на време... Као да нешто у мени шета у круг...

Доктор махну руком.

— Све је то у реду! — прекиде он Григсонову јадиковку. — Све су то пропратне појаве грипа. Мало мање маште, господине Григсоне, а много више врелог чаја, јогурта и антибиотика и за дан-два бићете излечени. Само се ви добро презнојте, то вам је најбољи лек, верујте ми! Навратићу сутра да видим како сте. Не дајте се, стари мој! Лаку ноћ!

— Лаку ноћ — промумла Григсон нерасположено и са муком.

Без бриге

Доктор зграби торбу, махну руком Григсону и изиђе из собе. Пролазећи поред кухиње, он провири унутра.

— Лаку ноћ, госпођо Григсон! — рече средовечној жени која је стајала поред штедњака припремајући вечеру.

Госпођа Григсон се окрете и приђе доктору. Посматрала га је забринуто.

— Докторе, кажите ми... шта му је? — упита брижно.

Доктор се насмеши.

— Грип — одговори слежући раменима. — Најобичнији грип. Наравно, он више није у годинама кад се грип преболи на ногама. Али нема разлога за забринутост. Оставио сам рецепт код њега у соби. Подигните антибиотике још вечерас и дајте му доста јогурта уз њих. Но, најважније је што више врелог чаја и нека се добро презноји ноћас. — Он се отворено насмеја. — Знате ли шта ми је малочас рекао? Каже да му нешто мили кроз крв и да га зато све боли. Смешно, зар не?

Госпођа Григсон се насмеја.

— Досадно му је, па измишља — рече смејући се.

Из болесничке собе се зачу урлик:

— Мери! Мери, до ђавола, где си?! Долази већ једном!!

Доктор се насмеја.

— Идите, госпођо Григсон! — рече кроз смех. — Видећемо се сутра. Лаку ноћ.

Он дотаче обод шешира у знак поздрава, отвори врата и изиђе у ноћ. Подиже крагну и закорачи низ степенице.

— Ех, свашта ћу још чути! — мрмљао је себи у браду, силазећи низ степенице. — Мили му, каже нешто кроз тело, кроз мозак и крв! Па мили, дабоме да мили, мили грип, најобичнији грип! Још, можда, мало реуме уз то...

Вртећи главом и смешкајући се, доктор се упути свом аутомобилу.

Ништа нисмо открили

— Команданте! Команданте! Јавља се наша експедиција! Пожурите! — узбуђено је викао официр за везу у микрофон.

Командант уђе и седе. Укључи екран и притисну дугме апарата за аутоматско шифрирање и дешифрирање.

— Ало, ЦЗ 44, јавите се! — позва.

Појави се бледа слика на екрану, а затим се сасвим изгуби. Из звучника се зачуше неки шумови, а затим далеки, метални глас ЦЗ 44:

— Ало, команданте, чујем вас, али вас не видим. Вероватно се у близини налазе неки јаки извори енергије. Подносим вам извештај. Слетели смо пре три дана. При слетању су нам изгорела два спољна омотача на броду. Компјутери су нас спустили право у неку црвену реку. Касније смо утврдили да овде ничег другог и нема. Само реке и мочваре. Мочваре су од река одвојене неком врстом провидног омотача кроз који је лако продрети. Међутим, тамо нема ничег занимљивог, а и брод би се могао заглибити, па нисмо ни покушали да идемо кроз мочваре. Чудно је да су све реке црвене боје, а и мочваре су сличне боје. Иначе, реке су пуне укусне хране. Хранили смо се до јуче из њих, а онда су се појавиле неке отровне материје које опасно нагризају омотач брода. Преместили смо се ниже, где је река још чиста. Иначе, реке су углавном погодне за пловидбу. Постоје две главне реке које теку паралелно и безброј мањих које се уливају у њих. Стиче се утисак да обе реке теку у круг. Иначе...

Командант га прекиде љутито:

— Дођавола, ЦЗ 44, има ли тамо још нечега изузев тих затрованих река и проклетих мочвара? Пријем.

Одговор је стигао после неколико секунди:

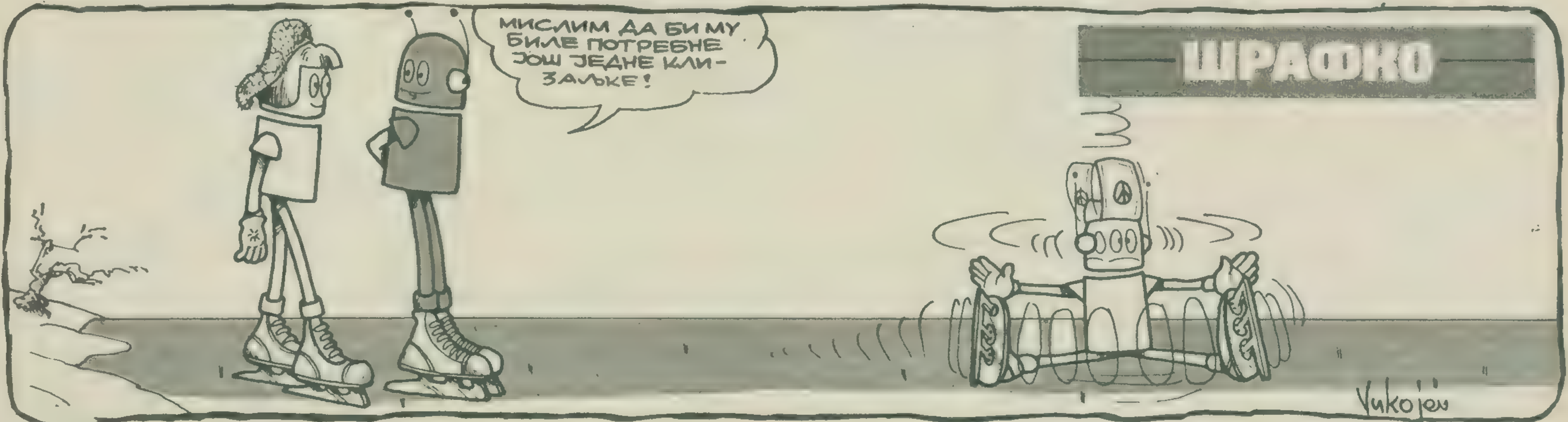
— Ми нисмо ништа успели да откријемо. Никаквих знакова било каквог живота, а о некој цивилизацији ни помена. Изгледа да је планета пуста, искрено говорећи, и није баш погодна за живот. Само реке и мочваре и то пуне отровних материја. Те супстанце су нам већ на више места оштетиле брод. Ово није место за нас, команданте. Пријем.

„Баш немамо среће", помисли командант. Затим полако рече:

— Вратите се. Вратите се одмах. Потражићемо неку другу планету, погоднију за наш живот од те негостољубиве и отроване. Ми вас чекамо на укрштању координата LX — 4 — 12 — 1 и CG — 17 — 28 — 3. Потврдите пријем наређења.

Убрзо је чуо одговор:

— Потврђујемо пријем наређења. Срећно.

Григсон се промешкољи у постељи. Спусти књигу коју је дотада читао.

Убод

— До ђавола и читање! — прогунђа незадовољно. — Већ трећи дан лежим и гутам те проклете пилуле и ништа. Ништа ми није боље, чак ми је још горе. Ето, сад ме опет боли десна рука. Просто ми се одузела од болова. Шта јој је опет?

Он извуче десну руку испод покривача и заврну рукав пиџаме до рамена. Рука га је болела са унутрашње стране, у превоју лакта. Толико га је болела да није могао да је савије.

„Сад ту боли", помисли Григсон с огорчењем." После ће ме болети у зглавку, па ће се бол вратити до рамена, затим ће прећи на главу, па на леву руку и тако редом. Ох, шта ли се то дешава са мном?"

Изненада, рука га заболе још јаче и на том месту где га је највише болела, појави се кап крви. Григсон погледа зачуђено.

— Шта је ово сад? — упита гласно себе. — Откуд крв?..

Кажипрстом леве руке он покуша да обрише крв, али га трже, јер му се учини као да се убо на нешто веома танко као што је бодља кактуса, на пример. Али, у соби није било никаквог кактуса на који би се могао убости, а осим тога није устајао из кревета. Он се помно загледа у кажипрст, па тако није ни приметио како се нешто веома мало, танко и сјајно одвојило од његове руке и нестало кроз прозор. Рука престаде да га боли. Не верујући самом себи, Григсон опипа прво десну, а затим и леву руку, али више није осећао никакве болове.

— Невероватно! Шта је то са мном? — прошапута. — Час ме боли, час ме не боли. Час се убодем, а секунд касније — ту нема ничега. Ако ово испричам Мери, рећи ће ми да ми је температура ударила у главу. А можда и јесте. Најбоље је да одспавам. Кад се пробудим, сигурно ћу се боље осећати.

Он се окрете на страну и заспа. Мало касније, врата се тихо отворише и доктор провири у собу. Видећи како Григсон мирно спава, он се повуче и тихо затвори врата за собом. Окрете се госпођи Григсон која је стајала поред њега и ухвати је под руку. Они се на прстима удаљише од Григсонове собе. Уђоше у кухињу. Доктор пусти торбу поред столице и седе. Затим погледа госпођу Григсон и широко се осмехну.

— Рекох ли вам да је то најобичнији грип? — рече благо. — Само грип и ништа друго. Видите ли како спава. Сутра може да устане из кревета.

Госпођа Григсон се насмеши са олакшањем.

— Били сте у праву, докторе — рече она. — Био је то само грип. Добро је само кад је оздравио. Толико сам се плашила. Него, докторе, јесте ли за чашицу неког пића, мислим као превентиву против грипа?

ЈЕДНА АЛИ ВРЕДНА

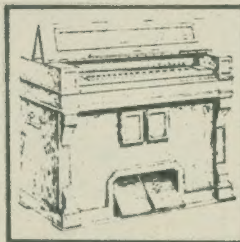
Особина је мудраца да буде умерен и у ономе што је свима допуштено.

(Јувенал)

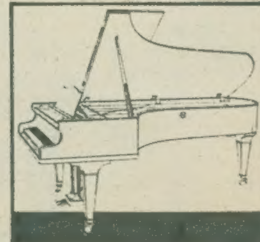
укрштене речи

МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ

1. Инструмент са диркама, мех се покреће ногама, први га је израдио Герније 1810. године, **2.** Највећи инструмент по димензијама и обиму тонова, постојао још у старом веку, **3.** Најзначајнији инструмент у роду инструмената са диркама, изумео га Италијан Бартоломео Кристофори 1711. године:

① ② ③

АУТОР: ВЕ-МАК	1	ЦИЉ КОЈЕМ ТЕЖИМО	„ДЕЦИМЕТАР"	МАГМАТСКА СТЕНА, ЛИПАРИТ	2	ГРУБА ШАЛА, ЛАКРДИЈА		РИМСКИ НАМЕСНИК ПОНТИЈЕ	ЛАКО ИСПАРЉИВА ТЕЧНОСТ
ВОДЕНЕ БИЉКЕ									
ЧИН У РАТНОЈ МОРНАРИЦИ								ИЗАСЛАНИК	
ХЕМИЈ. ЗНАК РЕНИЈУМА			ОГРАЂЕН ПРОСТОР						
АУТООЗНАКА МАКАРСКЕ			УКРАСНА СВЕТИЉКА						
ОМЕР ЛАТАС			РУСКО ИМЕ / ЗАЧЕПЉЕЊЕ КРВН. СУДОВА				АРОМЕ, ПАРФЕМИ		ОДРЕЂИВАЊЕ МЕСТА ЧЕМУ
ТРАКА ЗА БИОСКОПСКЕ ПРЕДСТАВЕ		ФР. КОМИЧАР (ПЈЕР) / ПРИСТАНИШТЕ				ИМЕ ГЛУМЦА ФЕРЕРА			
				ЈЕЗЕРО У СЕВЕРНОЈ АМЕРИЦИ	СПАЈАТИ ЛЕПКОМ	ФР. ПИСАЦ ВИКТОР / РЕКА У СИБИРУ			
ОСОБА КОЈА СЛАВИ ЈУБИЛЕЈ									
УЧВРСТИТИ, ПУСТИТИ КОРЕН									
СЕВЕРНО САЗВЕЖЂЕ СА ЗВЕЗДОМ ПРОКИОН								ИНДУСТРИЈСКА БИЉКА	
БИТИ УГОДАН, ПРИЈАТАН	„РУКОМЕТНИ КЛУБ"	ХЕМИЈ. ЗНАК ИЛИНИЈУМА		ПАСТИРСКА ПЕСМА / А. В.					
							А. Ђ.		
3							НЕГАЦИЈА		

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: О, п, једрилица, омладинац, Реомир, грмела, ит, Босанац, По, (токи) воки, Ван, ап, цели, Н, зависан, ту, Акита, голман, бар, С, Амур, Обри, Мол, аванс.

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА", Македонска 29, 11000 Београд. Директор НИП „ПОЛИТИКА" Вукоје Булатовић. Главни и одговорни уредник „ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА" Живорад Стојановић. Уредници: Кринка Виторовић, телефон 324-191/525, Нурџихана Ђозић, телефон 324-483. Технички уредник Владимир Горбунов, телефон 326-620. Секретаријат: телефон 324-191/523. Претплата за нашу земљу: тромесечна 66,00 дин, полугодишња 132,00 дин, годишња 264,00 дин. Претплата за иностранство: тромесечна 132,00 дин, полугодишња 264,00 дин, годишња 528,00 дин. Текући рачун за уплате из земље број 60801-601-822. Годишња претплата у страној валути: Долар 29.—, ДМ 68.—, Ффр. 143.—, СФрс. 73.—, Шкр. 125.—. Девизне уплате слати преко Београдске банке — Београд, на рачун број 60811-620-292-32000-000-00054, са обавезном назнаком за „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК". Поштански фах 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/I, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез.

ПРИПРАВНИК ПЕЦА

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Мала пошта

11001 БЕОГРАД
МАКЕДОНСКА 29, П. ФАХ 124

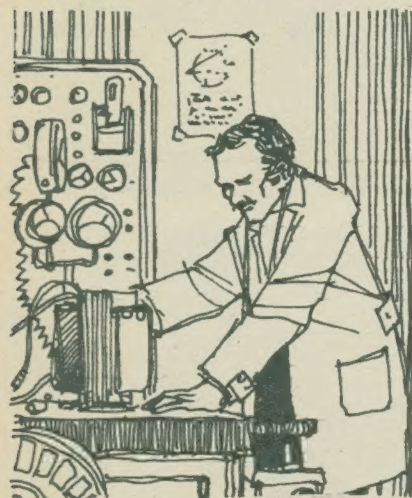
Драги Забавничe,

ТЕСЛА ЈЕ — ТЕСЛА

Чула сам од моје другарице да познатом научнику Николи Тесли није право презиме Тесла. Молим те да кажеш да ли је то тачно.

Александра Хаџиабдић, Стевана Дукића 35, Београд

Николи Тесли је право име и једино презиме овако, како је познат широм света. По његовом презимену јединици за густину магнетског тока дат је назив **тесла**.

ГДЕ КУПИТИ ЕЛЕКТРОСТИМУЛАТОР

У броју 1361 од 27. јануара у чланку „Велика спортска лабораторија" спомиње се апарат електростимулатор за развијање мишића. Да ли се он може набавити у Југославији и колика му је цијена?

Ненад Милић, Сарајево

Потражили смо доктора Милана Чабрића из Института за физичку културу и сазнали: електростимулатор — поред тога што се не може наћи у слободној продаји — није апарат који би могао да се користи код куће, пошто би могло доћи до страшних последица, рецимо кидања мишића. Он је повезан са многим додатним уређајима као што су електродинамометар, ЕКГ и другима којима се у сваком тренутку контролише стање пацијента. Електростимулатор се, иначе, користи у рехабилитацији, али то не занима здраве и оне који желе да повећају мишићну масу. За сада код нас нема начина да се здрави подвргавају електростимулацији мишића. Али, како нас је обавестио

др Чабрић, Институт је наручио електростимулатор који треба ускоро да стигне. Тада ће бити потребна група добровољаца који би се подвргли оваквом повећању мишићне масе, пошто је у нашој земљи електростимулација још у повоју.

НАЈВИШИ ЧОВЕК НА СВЕТУ

Хтио бих да сазнам име највишег човјека на свијету и његову висину?

Милан Јовић, Загреб

Сматра се да је највиши човек био Роберт Валдоу који је, када се родио 22. фебруара 1918. године у граду Алтону, савезна америчка држава Илиноис, изгледао сасвим нормално: био је тежак само 3,860 килограма, а дугачак педесетак сантиметара. И већ у петој години његова тежина износила је 48 килограма, а висина 1,63, док је у једанаестој години био висок 2 метра и тежак 95 килограма. Међутим, када је умро у својој двадесет и другој години (15. јула 1940.) био је висок 2,72 метра а тежак 199 килограма. Носио је ципеле број 61, јер су му табани били дугачки 47 сантиметара, а дужина његове шаке износила је 32 сантиметра.

КОЛЕВКА ФУДБАЛА

Ко је измислио фудбал и када је одиграна прва утакмица?

Мартин Новак, Ниш

Фудбал је, како изгледа, игра стара готово колико и људски род! Он је настао из урођеног, исконског нагона код деце да пикају ногом округласти предмет. Иначе, игре сличне фудбалу постојале су још у старој Грчкој и Риму, а можда и раније. Неки историчари тврде да су игре лоптом први пут описане још код Кинеза, пре пет хиљада година. Лопта је била од коже, напуњена перјем или животињским крзном. Две екипе гурале су је ногом, али и леђима, раменима, главом. Забрањена је била само — употреба руке! У средњовековној Фиренци, једном од најбогатијих и најразвијенијих градова тадашње Европе, играле су се, такође, ногометне игре, а и на територији данашње Велике Британије, па тако Италијани и Енглези, као

и Шкоти, сматрају да су баш они „измислили" ову популарну спортску игру. Фудбал који се данас игра у Европи настао је ипак у Великој Британији и то из — рагбија. Прва фудбалска правила објавио је клуб Универзитета у Кембрицу октобра 1863. године, а два месеца доцније већ је у Британији основан и први фудбалски савез. Правила су се од тада доста изменила али се може сматрати да је Кембриџ, ето, колевка модерног фудбала.

НЕЋУ ДА ОСТАРИМ

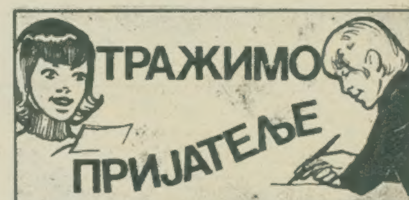
Стари сам ваш читалац, али вам сада први пут пишем. Интересује ме како се без лекарске интервенције може затегнути кожа на лицу?

Б. П. Рума

Старење је физиолошки процес који је нераздвојно везан са растењем, развојем и функционисањем свих органа. Овај процес постаје видан по завршетку растења и развоја (код човека се први знаци јављају већ почетком четврте деценије живота). Спољашњи знаци старења су боре по лицу, седа коса, смањена еластичност и покретљивост, лако замарање, док су унутрашњи знаци: губитак течности из ћелија, дегенеративне промене у низу органа (артериосклероза и сл.). Да би се „спречило" старење, у свету се већ дуже времена примењује естетска хирургија: помоћу скалпела и конца затеже се кожа лица, али се на тај начин не отклањају узроци који су довели до борања и смањења еластичности.

Ефекат операције траје неколико година или само 2—3 месеца, зависно од доба старости пацијента. Ипак, одмор, удисање свежег ваздуха, шетње, узимање доста течности, воћа, свежег поврћа, као и намирница богатих беланчевинама и витаминима, доприносе да се кожа лица освежи и затегне. Избегавајте дуга сунчања, алкохол и дуван, као и спавање на меким јастуцима.

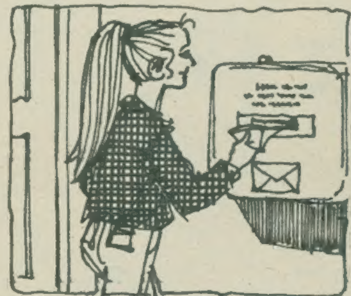

Дамир Низамић, 71000 Сарајево, Милутина Ђурашковића 14/X — 14 година, скупља постере мотоцикла, воли забавну и рок-музику

Мери Медвед, 58230 Син, ОШ „Франо Маспић" — 13 година, скупља значке, постере и салвете

Мићко Комненовић, 18440 Косаничка Рача, ОШ „20. април" — жели пријатеље из наше земље и целог света, дописивање на српскохрватском и руском

Annika Ström, Kvarnbacksgatan 7,754 20 Uppsala, Sweden — 17 година, воли све што воле млади, дописивање на енглеском и шведском језику

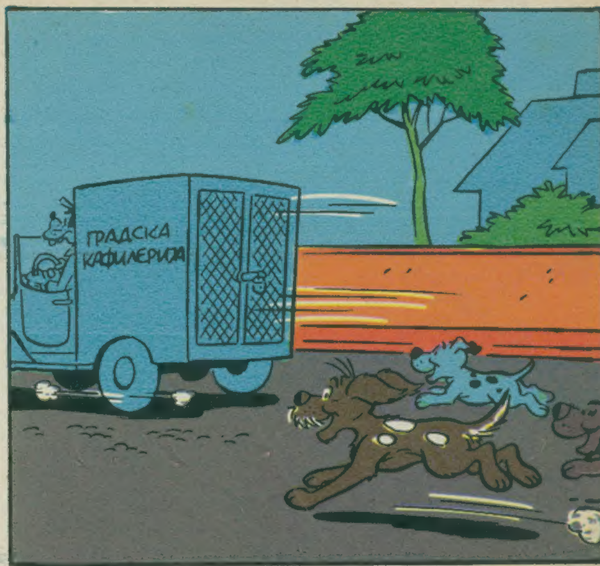

Драго Лазић, 61420 Трбовље, Самски дом при Електрани — 15 година, воли забавну, поп и рок-музику, скупља постере и разгледнице, навијач Партизана

WALT DISNEY
МИКИ

ГРАДСКА
КАФИЛЕРИ

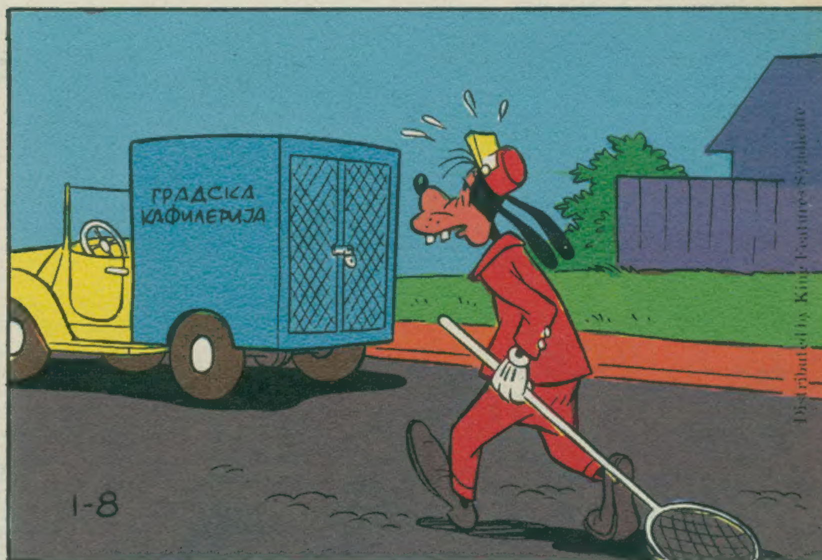

ГРАДСКА
КАФИЛЕРИЈА

ГРАДСКА
КАФИЛЕРИЈА

Copyright © 1978
Walt Disney Productions
World Rights Reserved

ГРАДСКА
КАФИЛЕРИЈА
1-8
Distributed by King Features Syndicate

ДСКА
ИЛЕРИЈА

